

Jankovic-Mes
klanica i prerada mesa
Lačarak, Železnička 40, Tel/Fax: 022/671-006
www.jankovic-mes.co.rs

**ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА
СЛУЖБА • Сремска Митровица •**
Светог Димитрија 222

**hrana
produkt**
hrana bez mana!
www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033

SREMSKA Godina VI • Broj 99 • 21. april 2017. • cena 40 dinara

**сремске
нобине**

POLJOPRIVREDA

CVETANJE

U zavisnosti od lokaliteta i sortimenta, jabuke se nalaze u fazi od punog cvetanja do precvetavanja. Dani pred nama su kritični u zaštiti jabuke od prouzročivača čađave pegavosti lista i krastavosti plodova jabuke.

Strana 12.

U OVOM BROJU

POKUŠAJ SPAŠAVANJA SELA

Povratak zadrugarskog duha

Strana 5.

IZVOZ I UVOZ
POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA

Suficit u agraru

Strana 8.

GOLUBINCI

Strana 11.

**NIKOLA VIDOVIĆ,
RATAR I POVRTAR**

Lubenice se baš isplate

SMS MALI OGLASI
063/8526-021

ISSN 2217-9895

9 772217 989003

MD GOLF
"AUTO DELOVI ZA SVE AUTOMOBILE"
022/611-215

AKUMULATORI
GARANCIJA DO 50 MESECI

**OVLAŠĆENI
DISTRIBUTER
ZA SHELL MAZIVA**

STARI ŠOR 129,
SREMSKA MITROVICA
022/611-215
FAX: 611-230

AUTO CENTAR "RADOSAVLJEVIĆ"

PUTNIČKI,
TERETNI PROGRAM,
SKUTERI

PEUGEOT

Dimitrija Davidovića 11,
Sremska Mitrovica
022/632-300
peugeot.radosavljevic@gmail.com

LAV NA AUTO PUTU

RUMA • MINISTAR POLJOPRIVREDE I ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE BRANISLAV NEDIMOVIĆ
POSETIO POLJOPRIVREDNU ŠKOLU

Voda, zemlja i znanje su sve

Tržište je ono koje opredeljuje koju vrstu poljoprivredne proizvodnje mi moramo da favorizujemo i što je na tržištu na srednjem i dužem roku održivo. Jedno je šta mi mislimo i želimo, a savim drugo je šta i po kojoj ceni na tržištu želi da se kupuje, istako je ministar Nedimović

Nedavno je u Srednjoj poljoprivredno-prehrambenoj školi „Stevan Petrović – Brile“ u Rumi, svečano otvoren savremeni Kabinet za veterinu i stočarstvo, površine 460 metara kvadratnih. Ovaj projekat vredan oko 30 miliona dinara zajednički su finansirali Opština Ruma sa 7,2 miliona dinara, Uprava za kapitalna ulaganja izdvojila je 13 miliona dinara, pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu učestvovao je sa 1,5 miliona dinara, a ostatak sredstava obezbedila je sama škola.

Na svečanosti otvaranja ovog objekta, kakvim mali broj škola ovog tipa u Srbiji može da se pohvali, prisustvovali su i najviši predstavnici republičke i pokrajinske vlasti, ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, **Mladen Šarčević**, ministar poljoprivrede i zaštite životne sredine, **Branislav Nedimović**, potpredsednik pokrajinske Vlade, **Đorđe Milićević**, direktor uprave za kapitalna ulaganja **Nedeljko Kovačević**, kao i čelni ljudi lokalne samouprave, predvođeni predsednikom Opštine Ruma, **Slađanom Mančićem**. Bila je to prilika i za kraći razgovor sa ministrom Nedimovićem na nekoliko različitih tema, a prva se upravo odnosila na značaj izgradnje ovakvog kabineta i edukaciju mladih ljudi koji će svoja stečena znanja nakon završenog školovanja, primeniti u poljoprivrednoj proizvodnji.

Jako mi je drago što se ova škola nalazi u srcu Srema, ali mi to moramo da proširimo i na druge delove Srbije, da ovakvih centara imamo bar 15. Idealna nam je platforma da to radimo preko srednjih poljoprivrednih škola, jer odatle želimo da regrutujemo ljude koji će kasnije raditi u različitim tehnološkim procesima, bilo da je reč o primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji ili prehrambenoj industriji. Veliko mi je zadovoljstvo što ovde postoji zainteresovanost privrednih subjekata koji u preradi mesa ili voćarstvu, traže da ova deca iz škole dolaze kod njih na praksu i edukaciju. Ove godine ima-

Obilazak stočarskog dela kabineta

mo po prvi put posebnu liniju za mlade proizvođače, gde ćemo za 75 posto projekta davati grant za one koji žele da uđu u poljoprivrednu proizvodnju, a prednost će imati oni koji su završili škole poljoprivredne struke u bilo kom stepenu. Naša ideja jeste da spajamo znanje i resurse, kaže ministar Nedimović.

Danas postoji dosta moderno uređenih zemalja koje imaju i ministarstvo hrane, pa ministar nije isključio mogućnost da se u narednoj deceniji ono formira i kod nas.

- To je trend koji postoji u svetu. Hrana predstavlja nešto oko čega se svi okupljamo i to je jedan resurs oko koga se sve danas vrti. Mi postajemo sve više svesni toga i ako je ista naša prednost onda je to taj resurs koji nam je od Boga dat. Mi moramo samo znanjem da ga unapredimo. Činjenica je da se u poslednjih 20 godina malo radilo na na povezivanju obrazovanja i privrede. Čujem od lokalnih privrednika da dolaze kod naših direktora škola, traže voćare...Ako igde ima tih dobrih voćaka, onda su one na južnim padinama Fruške gore. To je možda novi južni Tiro, novi Bodenze. Sada samo treba da mi koji imamo mogućnost da odlučujemo, da usmerimo velike infrastrukturne radove u irigacione sisteme i dovedemo vodu. Voda, zemlja i znanje su sve.

Jedno od pitanja koje je upućeno ministru Nedimoviću, odnosilo se i na to iz kojih zemalja uvozimo meso, jer je bilo spekulacija da ono stiže iz Brazila, Argentine, odnosno iz vojnih rezervi Nemačke.

- Apsolutno tu nema nikakvih tajni odakle stiže meso u Srbiju. Ono ne dolazi iz pomenutih južnoameričkih zemalja, jer mi nemamo ni usaglašene sertifikate za uvoz mesa odatle. I ranije je bilo priča da je velika količina mesa ušla u našu zemlju iz Nemačke, što se nije desilo. Mi imamo jedan drugi veoma važan problem. Ono što predstavlja opasnost, jeste mogućnost šverca i prelaz, ne preko graničnog prelaza, nego preko zelene granice. To je problem otvorenog prostora prema području koji kontrolišu prištinski organi. Mi tu vodimo itekako računa, i sa Upravom carina imamo stalne kontrole i bezbednost je apsolutna. Problem je takođe i što mnogi kod nas zaziru od dolaska velikih i

- Naša je ideja da krenemo sa kontrolom kvaliteta mleka, a obavezali smo se da od 1. januara 2018. godine, idemo na plaćanje premije po kvalitetu. Odmah nakon toga isto ćemo uraditi i sa mesom i polako jedan po jedan poljoprivredni proizvod uvodimo u čitav sistem

značajnih investitora, velikih tehnologija, pa odmah u javnost krenu razne priče. Mi moramo da idemo napred. Nama treba da u ovu zemlju uđe dosta investicija, jer samo pomoću njih, bilo domaćih ili stranih, možemo da se razvijamo. Potrebna su nam ta znanja i tehnologije koje mi nemamo. Naša prosečna mašina u proizvodnji, bilo da je reč o prehrambenoj industriji ili metalnoj industriji, je iz 1974. godine. Tu nema razvoja jer bez nove opreme postajemo skuplji i onda ne možemo da prodamo našu robu na tržištu. Tada postaje jeftin i nezadovoljan onaj koji uzgaja na našim njivama i tako se stvara i zatvara jedan krug u kome su svi nezadovoljni. Tržište je ono koje opredeljuje koju vrstu poljoprivredne proizvodnje mi moramo da favorizujemo i što je na tržištu na srednjem i dužem roku održivo. Jedno je šta mi

mislimo i želimo, a savim drugo je šta i po kojoj ceni na tržištu želi da se kupuje.

Branislav Nedimović je rekao da je sve spremno kako bi u maju ili junu mesecu ove godine, u punom kapacitetu proradila Nacionalna referentna laboratorija.

- Naša je ideja da krenemo sa kontrolom kvaliteta mleka, a obavezali smo se da od 1. januara 2018. godine, idemo na plaćanje premije po kvalitetu. Odmah nakon toga isto ćemo uraditi i sa mesom i polako jedan po jedan poljoprivredni proizvod uvodimo u čitav sistem. Spemili smo i izmenu određenih propisa i čeka se samo da se o svemu izjasni Parlament.

Nedavno su u Rumi održane edukacije poljoprivrednih proizvođača o tome na koji način mogu doći do sredstva iz IPARD programa, kako da za njih konkurišu i za šta su ova sredstva namenjena. Ministar Nedimović je rekao da ceo paket iz IPARD fondova do 2020. godine, iznosi 225 miliona evra.

- Mi svake godine u samom ministarstvu iz našeg budžeta, iskoristimo 300 miliona evra. Poklonu se ne gleda u zube i sve te stvari treba prihvatiti. Naša akreditacija za IPARD je dokaz naše ozbiljnosti i dokaz koliko možemo da se uključimo u zajedničku evropsku poljoprivrednu politiku. Procedura kod IPARD programa je složena i neće tu baš svi moći da konkurišu, jer je „ulaznica“ prilično visoka i sadrži vrlo obimnu dokumentaciju. Ali mi ćemo nacionalnim sredstvima pomoći male i srednje, IPARD fondovi su za srednje i velike proizvođače i napravice jednu dobru sinergiju od svega toga, smatra ministar Nedimović.

M. Ninković

Ministar Nedimović prilikom otvaranja školskog kabineta u Rumi

SREMSKA
POLJOPRIVREDA

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica
• Trg vojvođanskih brigada broj 14/II • DIREKTOR: Dragan Đorđević

• GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Živan Negovanović
• DIREKTOR MARKETINGA: Zlatko Zrilić • TEHNIČKI UREDNIK: Marko Zrilić • REDAKCIJA: Svetlana Đaković, Miroslav Ninković, Marija Balabanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Mišan Mileusnić (fotoreporter), Gordana Majstorović • MARKETING: 063/8526-021
• ŠTAMPARIJA: DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad • E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs
TELEFON/FAX: 022/610-144 • RegistarSKI broj NV000659

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012-. - Ilustr. ; 46 cm

Jednom mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

SREMSKA MITROVICA • STOČARI SREMA I MAČVE ODRŽALI ZAJEDNIČKI SKUP

Za farmere dolaze bolji dani

Odgov svinja – budućnost Srema i Mačve bio je naziv skupa farmera Srema i Mačve, koji je privukao više od 300 stotine stočara iz ova dva regiona. Uz podršku sremskomitrovačke Agencije za ruralni razvoj i Grada Sremska Mitrovica, organizator skupa bila je Asocijacija stočara "Srem-Mačva".

O novinama u agrarnoj politici, merama podrške poljoprivredi, a posebno stočarstvu, kao i aktuelnostima u oblasti ruralnog razvoja govorio je ministar poljoprivrede i zaštite životne sredine **Branislav Nedimović**.

On je farmerima rekao da će ministarstvo sa čak dvadesetak različitih mera nastaviti da pomaže poljoprivredna gazdinstva, zemljoradničke zadruge i pravna lica. Što se tiče kreditne podrške, ove godine ona je proširena i na dve nove ciljne grupe, to su žene kao nosioci poljoprivrednih gazdinstava i mladi do 40 godina koji će imati kamate od jedan odsto, sve ostale kamatne troškove snosiće država, a produžiće se grejs periodi i rokovi vraćanja kredita.

- Uveli smo i još neke mere koje se tiču nabavke traktora za vočar-

stvo, povrtarstvo i vinogradarstvo, a imamo i meru koja se odnosi na mlade poljoprivredne proizvođače. Za pomoć poljoprivrednicima predviđeno je 2,3 milijarde dinara, a ukoliko bude mnogo zahteva za traktore naći ćemo sredstava i povećati količinu novca za te namene. Pokretanjem „Mitrosa“ mi smo omogućili da postoji prerađivač koji ima tržište od Rusije i Evropske unije do Južnoafričke Republike i Filipina. Na nama je da dovodimo prerađivačke kapacitete koji će onda za sobom generisati veću proizvodnju za sigurna tržišta. Čim su sigurna tržišta i sigurne kupovine, automatski potrebna je veća proizvodnja u stočarstvu. Mi smo zadržali mere koje se tiču proizvodnje tovljenika, a dobra vest je da je „Mitros“ izašao sa merama koje se odnose na godišnju obavezu kupovine proizvodnje sa dosta dobrim cenama. Činjenica je i da sva istraživanja pokazuju da u narednih godinu dana cena tovljenika treba da bude stabilna – istakao je ministar Nedimović i dodao da je za određene podsticajne mere u poljoprivredi država ove godine izdvojila pet puta više sredstava nego lane.

On je sa stočarima razgovarao i o dešavanjima vezanim za genetski modifikovane organizme, zakupu zemlje, ulasku stranog kapitala u srpsku poljoprivredu. Govorilo se i o praktičnim temama vezanim za svinjarstvo, savremenoj ishrani životinja kao i o osiguranju u poljoprivredi.

Ministar je pored dosadašnjih mera podrške najavio još pravilnika kojima će se ubrzati razvoj ruralnih sredina. U fokusu ove godine će biti i dva nova segmenta za ulaganje i pomoć, a podsticajima, kao merama podrške želi se podstaci veća proizvodnja koja će doprineti većem privrednom rastu i na kraju većoj dobiti za poljoprivredne proizvođače.

Pored ministra Nedimovića, na skupu o novinama u agrarnoj politici, novim merama podrške i podsticajima u poljoprivredi, sa akcentom na stočarstvo i aktuelnostima u oblasti ruralnog razvoja govorili su i pomoćnik ministra za ruralni razvoj **Zoran Janjatović**, kao i šef Odeljenja za stočarstvo u ministarstvu **Nenad Terzić**.

Direktor Agencije za ruralni razvoj Grada Sremska Mitrovica **Petar Samardžić** istakao je da su se pozivu da učestvuju na ovom skupu odazvali i predstavnici klaničke i prerađivačke industrije, čime su pokazali koliko je bitno da odgajivači i otкупљивачи sede zajedno i neguju zdrave poslovne odnose i dodao:

- Takođe, čitav ovaj program podržava i lokalna samouprava. Pozivu su se odazvali i gradonačelnik Sremske Mitrovice, predsednik Skupštine, kao i načelnik za poljoprivredu, tako da su to svi subjekti koji na

Ministar poljoprivrede Branislav Nedimović

neki način mogu da doprinesu da se unapredi proces uzgoja svinja u Sremu i Mačvi. Odziv stočara je zaista veliki, što samo pokazuje koliko je ovo bitna tema i da je tov svinja budućnost ovog regiona.

Profesor novosadskog Poljoprivrednog fakulteta dr **Miloš Beuković** je održao prezentaciju pod nazivom "Praktično svinjarstvo", a na skupu su govorili i **Petar Marković**, regionalni ekspert za svinjarstvo i **Radoje Živanov** ispred Triglav osiguranja. **Zoran Erić**, predsednik Asocijacije stočara "Srem – Mačva", domaćin skupa, prezentovao je program rada Asocijacije i strategiju unapređenja svinjarstva u Sremu i Mačvi.

- Asocijacija stočara "Srem Mačva" u ovoj godini treba da ispuni sledeće zadatke: prenošenje znanja i metodologije rada i obučavanje poljoprivrednika, organizovanje i pratnja ekurzija za poljoprivrednike u druge države, poboljšanje genetskog materijala u uzgoju svinja i prilagođavanje standarda proizvodnje standardima na nivou Evropske unije, kao i izgradnja informatičke

infrastrukture sa adekvatnim softverom za upravljanje poljoprivrednim proizvodnim pogonima. Isto tako, prioritetan zadatak za razvoj svinjarstva u Srbiji bio bi izgradnja nukleusnih pogona, koji za potrebe uzgajivača prasadi proizvode i dostavljaju priplodne krmače. Na taj način se uvoz priplodnih krmača i veprova u Srbiju može svesti na najmanju meru, dok najbolja grla ostaju u Srbiji. Najneophodniji priplodni materijal treba da bude dostavljen iz Austrije i to onaj nastao uzgojem u skladu sa matičnim knjigama grla. Za brz razvoj srpskog svinjarstva neophodni su pokazni pogoni, gde će srpski poljoprivrednici moći da vide oblike gradnje štala i objekata, kao i da prekopiraju moguće rešenje za svoj sopstveni pogon. Takvi uvodni pogoni trebali bi da dobiju podršku iz javnih sredstava kako bi što pre mogli da budu izgrađeni – rekao je Zoran Erić, predsednik Asocijacije stočara "Srem Mačva".

S. Mihajlović
Foto: SI. Nikšić

Veliki odziv stočara

NOVI SAD • U POKRAJINSKOJ VLADI

Ugovori za bespovratna sredstva

Novina da se bespovratna sredstva utvrđuju u iznosu do 60 odsto od ukupne vrednosti investicije, a za poljoprivrednike mlađe od 40 godina i žene nosioce gazdinstva, povrat sredstava utvrđuje se u iznosu do 70 odsto od ukupne vrednosti investicije

Pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo mr **Vuk Radojević**, uručio je krajem marta 70 ugovora, u vrednosti od oko 24 miliona dinara, vojvodanskim poljoprivrednicima koji su ostvarili pravo na bespovratna sredstva za nabavku opreme za navodnjavanje i izgradnju eksploatacionih bunara, zatim za nabavku plastenika, te za opremanje stočarskih farmi i za investicije u pčelarstvo.

Prema Radojevićevim rečima, za nabavku opreme za navodnjavanje i izgradnju eksploatacionih bunara bespovratna sredstva dobila su 32 poljoprivrednika. Ukupna vrednost investicije je 29,2 miliona dinara, od čega je Pokrajina obezbedila 15,4 miliona dinara. Realizacijom tih investicija pod zalivnim sistemima biće još 121 hektar oranica u Vojvodini.

- Novina u novoj konkursnoj godini jeste da se bespovratna sredstva utvrđuju u iznosu do 60 odsto od ukupne vrednosti investicije, umesto 50 odsto koliko je bilo prethodnih godina. Istovremeno, za fizička lica i preduzetnike, čija se investicija nalazi na području sa otežanim uslovima rada u poljoprivredi, kao i

Mr Vuk Radojević uručuje ugovore

za poljoprivrednike mlađe od 40 godina i žene nosioce gazdinstva, povrat sredstava utvrđuje se u iznosu do 70 odsto od ukupne vrednosti investicije - kazao je sekretar Radojević dodajući da je danas, po tom osnovu, 18 poljoprivrednika ostvarilo pravo na sredstva za nabavku opreme za navodnjavanje.

Sekretar Radojević uručio je i sedam ugovora za podizanje plastenika. Njihova ukupna vrednost je četiri miliona dinara, od čega je iz pokrajinskog budžeta obezbeđeno 2,7 miliona dinara. Kako je resorni sekretar naveo, realizacijom tih investicija pod plastenicima će biti još 10 hektara, čime će se širom

Bespovratna sredstva za 70 poljoprivrednika

Vojvodine nastaviti trend povećanja površina sa plastenicima.

Sa 27 pčelara iz Vojvodine potpisani su ugovori u vrednosti od 4,6 miliona dinara, a novac je opredeljen za nabavku nove opreme za pčelarstvo i novih pčelinjih društava.

Za opremanje stočarskih farmi odobrene su četiri prijave u vredno-

sti od 748 hiljada dinara, od čega je Pokrajina izdvojila 374 hiljade dinara. Radojević je naveo da je stočarima u Vojvodini po ovoj konkursnoj liniji u 2017. godini na raspolaganju ukupno 50 miliona dinara. S tim u vezi, resorni sekretar je pozvao stočare da intenzivnije koriste sredstva koja su im na raspolaganju. S. P.

Glad jede milenijumski cilj

U svetu danas 2,5 milijardi ljudi živi sa manje od dva dolara na dan. Milijarda ljudi nema pristup pijaćoj vodi, a 2,6 milijardi ljudi nema zdravstvenu zaštitu. Nije se ostvarila milenijumska deklaracija, potpisana 2000. godine o smanjenju siromaštva u svetu do 2015. godine

Piše: Branislav Gulan

Svakog sata u svetu umire 1.200 dece, što je kao da se svakoga meseca dešavaju tri cunamija odjednom u svetu. Istovremeno 815 miliona ljudi u svetu je gladno, a od toga 300 miliona dece nema dovoljno hrane. Prema podacima Agencije za razvoj Ujedinjenih nacija, ukoliko se nastavi ovaj tempo siromašenja naroda, neće se ostvariti ideja UN da se do 2015. godine glad iskoreni, ili, svede na najmanju moguću meru. Naime, 2000. godine svetski lideri su potpisali milenijumsku deklaraciju o jasnim ciljevima razvoja ljudskog roda do 2015. godine, u kojoj je glavni zadatak bio da se iskoreni siromaštvo. Oni su se tada obavezali da će broj onih koji širom sveta žive u uslovima ekstremnog siromaštva biti prepolovljen, da će se drastično smanjiti stopa smrtnosti kod dece i da će učiniti sve da sva deca na svetu idu u školu. Ali, u najnovijem izveštaju UN piše: Ako se dosadašnja tendencija nastavi, ovi ciljevi neće biti ostvareni ni za 10 godina". To je svakako zabrinjavajuća slika sveta.

Neke, doduše malobrojne zemlje su se donekle i popravile. Među njima je, recimo, Italija. Ona se svojevremeno nalazila na 21. mestu, a sada se popela na 18 poziciju. Očekivani životni vek Italijana se produžio, a porastao je i broj dece koja idu u školu - sa 82 odsto u školskoj 2001/2002. godini taj broj se popeo na 87 odsto u školskoj 2002/2003. godini. Takođe zabeležen je rast bruto nacionalnog proizvoda po stanovniku (sa 26.430 dolara, koliko je iznosio 2002. na 27.119 dolara u 2003. godini). U izveštaju UN, izdatom na kraju 2005. godine, naročito je pohvaljena Norveška koja je petu godinu zaredom proglašena najrazvijenijom zemljom. S druge strane, kritikovana je Nigerija koja se našla na poslednjem 177 mestu.

Slika nejednakosti

Izveštaj je slika sveta punog nejednakosti, sveta u kojem 10 odsto Brazilaca živi u većem siromaštvu od najsiromašnijih Vijetnamaca. Ali, u njemu postoje i pozitivni elementi: 1,2 milijarde više ljudi na svetu poseduje pijaću vodu. Broj siromašnih u Vijetnamu smanjen je sa 60 odsto od ukupnog broja stanovnika ove zemlje, koliko je iznosio devedesetih godina prošlog veka, na 32 odsto u 2000. godini. U toj zemlji je istovremeno smanjena i stopa smrtnosti novorođenčadi.

Kada je reč o Srbiji u njoj se stanje stalno pogoršava. Godišnje više umre nego što se rodi više od 35.000 ljudi. Dakle, svake godine iz nje nestane jedan manji grad, kao što je Negotin, Bačka Palanka... Sad je u njoj više od 700.000 gladnih (znači više od 10 odsto stanovništva!) što zvoni na uzunu! Svetska organizacija za ishranu,

Bogatstvo kod bogatih

Grupa od 500 najbogatijih ljudi na svetu ostvarila je u 2003. godini dohodak veći od ukupnog dohotka 416 miliona najsiromašnijih ljudi na svetu. I danas u svetu čak 2,5 milijardi ljudi živi sa manje od dva dolara na dan. Iako čine 40 odsto stanovništva naše planete oni ostvaruju svega pet odsto globalnog dohotka. S druge strane bogati čine svega 10 odsto stanovništva na svetu, uglavnom žive u zemljama sa visokim nacionalnim dohotkom i upravljaju sa 54 odsto globalnog dohotka.

na FAO Srbiji prognozira da će uskoro čak biti zavisna i od uvoza hrane da bi prehranila svoje stanovništvo! To potvrđuju i činjenice: kada bi gladni u Srbiji imali prosečnu platu od 330 evra mesečno i nju kao i svi drugi najvećim delom trošili za hranu Srbija ne bi imala hrane za izvoz! Ono što proizvode, uz dodatni uvoz bilo bi dovoljno tek da se prehrani 7,5 miliona njenih žitelja! A, izvoz hrane sa kojim se hvali ekonomski kreatori srpske privrede u 2009. godini iznosio je 1,94 milijarde dolara, uvoz je bio vredan 1,3 milijarde dolara, pa je trgovinski suficit u ovoj oblasti bio 640 miliona dolara! U 2015. godini iz Srbije je u svet izvezeno hrane u vrednosti od 2,8 milijardi dolara, a uvezeno za oko 1,5 milijardi dolara, pa se hvalimo sa suficitom od 1,3 milijarde dolara. Ali, to je bio izvoz uglavnom sirovina za proizvodnju hrane, dakle proizvoda iz nižih faza prerade. Dakle, u zemlji koja se sve do nedavno hvalila da može da hrani pola Evrope, opada proizvodnja i potrošnja hrane, a nacija je postala pothranjena! Karakteristično je da u svetu u vreme krize raste potrošnja hleba, a u Srbiji je i ona u padu, jer je 2007. godien potrošnja bila 109,5 kilograma! Prema najnovijim podacima u Srbiji se u 2015. godini u troičlanoj porodici godišnje trošilo 282 kilograma hleba. Dakle, po stanovniku 97 kilograma. Potrošnja i dalje opada, pa je za poslednjih deset godina potrošnja hleba sa 101 pala na 83 kilograma po stanovniku u 2015. godini! To je rezultat siromaštva! Konkretno posle svake strategije, koju uglavnom donese svaka nova vlada, Srbija ima pad proizvodnje hrane! Pad proizvodnje prati i pad potrošnje. Potrošnja je značajno opala i u sa svaim ostalim namirnicama, sa rastom siromaštva, što je suprotno svetskim tendencijama. Objašnjenje je da narod više nema novca ni za hleb! U Srbiji se troši godišnje do 38 kilograma mesa po stanovni-

Kriza valjane proizvodnje i podele hrane dostigla neželjene razmere (Foto:FAO)

ku, 80 litara mleka i prerađevina, 56,6 kilograma svežeg i prerađenog voća, 136,2 kilograma povrća... Ovana analiza potrošnje urađena je na uzorku od 2,53 miliona domaćinstava u Srbiji koja u proseku imaju tri člana. Znači, na uzorku cele Srbije... Ovi podaci ukazuju na to da opada potrošnja svih osnovnih poljoprivrednih namirnica u Srbiji. Rast je bio samo kod banana i to za 8,2 odsto i zbog dobrog roda krušaka od 22,2 odsto i bresaka od 3,7 odsto. Doduše statistika je prikazala i rast potrošnje goveđeg, junećeg i telećeg mesa za 8,7 odsto. Ta brojka može da zavara obične čitaoce jer rast je zbog pokolja stoke (te godine je u Srbiji prinudno zaklano zbog loših mera ekonomske politike oko 100.000 krava mlekulja) pa samo prividno imamo rast potrošnje koja nije rezultat boljeg standarda i većeg tova... Posledica toga je da je sad u Srbiji značajno smanjen stočni fond!

Još nekoliko poređenja: u svetu bolje nego ranije živi 13 miliona ljudi koji su se oslobodili od apsolutnog

siromaštva. Još 1,2 milijarde ljudi sada ima pristup pijaćoj vodi, a smrtnost novorođenčadi smanjena je za dva miliona. Školu pohađa dodatnih 30 miliona dece. Gore nego ranije živi 2,5 milijardi ljudi koji dnevno imaju manje od dva dolara na dan za život. Godišnje u svetu od gladi umre 10 miliona dece. Ili svakog dana u svetu umre po 30.000 dece mlađih od pet godina, uglavnom zbog nedostatka hrane! Uzroci svih smrtnih slučajeva mogli bi biti sprečeni. Milijarda ljudi nema pristup pijaćoj vodi, a 2,6 milijardi ljudi nema zdravstvenu zaštitu. U svetu 115 miliona dece još uvek ne ide u školu.

Na primeru Ugande i Kine izveštaj UN pokazuje da je moguće ostvariti brzi napredak. Nažalost, 18 zemalja sada ima gore pokazatelje razvoja nego 1990. godine. Od tog broja njih 12 se nalazi u podsaharskom području Afrike kojim hara sida, a preostalih šest su bivše sovjetske republike. Ovi podaci otkrivaju da 460 miliona ljudi danas živi gore nego ranije.

Intervencije u tri pravca

Autori izveštaja ipak smatraju da su "milenijumski ciljevi" ostvarivi ukoliko se bude intervenisalo u tri domena: pružanja pomoći, trgovine i bezbednosti. Ali, istaknute su neke manjkavosti sistema pružanja pomoći. Boga-te zemlje izdvajaju suviše malo (0,25 svog bruto nacionalnog proizvoda). Najgore među njima su tri članice G8: Italija (0,17 odsto), SAD (0,15 odsto) i Japan (0,20 odsto). Sem toga, zemlje donatori vezuju pružanje pomoći za nabavku njihovih proizvoda. Tako je onaj koji prima finansijsku pomoć primoran da uvećava svoje troškove za 20 odsto. Svake godine na taj način se gubi pet do sedam milijardi dolara, što predstavlja ozbiljan problem. Jer, kada siromašne zemlje pravilno upravljaju poklonjenim sredstvima, onda su im od velike pomoći. Bez te pomoći troškovi zdravstva u Zambiji iznosili bi tri dolara po stanovniku umesto osam. Upravo zahvaljujući pomoći koja je stigla 2003. godine 1,6 miliona dece u Tanzaniji krenulo je u školu.

U izveštaju UN o razvoju ljudskog roda, prvih deset najrazvijenijih zemalja su: Norveška, Island, Australija, Luksemburg, Kanada, Švedska, Švajcarska, Irska, Belgija i SAD. Najsiromašniji su Mozambik, Burundi, Etiopija, Centralno Afrička Republika, Gvineja - Bisao, Čad, Mali, Burkina - Faso, Sjeverna Leone i Niger.

Zemlje sa 600 dolara dohotka po stanovniku imaju upola manje šansi da postanu poprište građanskog rata od zemalja koje ostvaruju dohodak od samo 250 dolara po stanovniku. Od ukupno 32 zemlje koje su se našle na dnu liste, u periodu od 1990. do kraja 2005. godine ratovalo se u čak 22. Zemlje u kojima se i danas vode oružani sukobi (Avganistan, Irak i Liberi-ja) nisu stavljene na ovu listu zbog nedostatka pouzdanih statističkih podataka.

Zemlje donatori izdvajaju nešto više od milijardu dolara godišnje za pomoć poljoprivredama zemalja u razvoju i nešto manje od milijarde dolara dnevno za subvencionisanje sopstvenih poljoprivreda. Zbog ovih subvencija i protekcionističkih mera zemlje u

razvoju godišnje gube oko 24 milijarde dolara. Svakom ovom izgubljenom dolaru treba dodati još tri dolara koja se gube u domenu investicija i zapošljavanja. Bez promene sadašnje politike, "milenijumski cilj" o smanjenju siromaštva umesto 2015. godine, biće ostvaren tek 2147. godine!

Dve milijarde ljudi izašlo iz bede

Ujedinjene Nacije (UN) objavile su 14. decembra 2015. godine u prestonici Etiopije izveštaj u kome se navodi da je dve milijarde ljudi popravilo svoj životni standard i uzdiglo se iznad stepena niske razvijenosti u poslednjih 25 godina. Indeks ljudskog razvoja razvojnog programa UN poziva na pravične i dostojanstvene uslove za rad za sve ljude. Administratorica UNDP Helen Klark rekla je da je rad ključan za ljudski razvoj i da je od 7,3 milijardi ljudi, 3,2 milijardi je zaposleno, dok su mnogi pripremaju za buduće profesije kroz kreativne i volonterske poslove. Po njenim rečima, brz tehnološki razvoj, globalizacija, društva koja stare i izazovi u očuvanju prirodne sredine brzo transformišu današnje značenje i način rada.

Prema podacima UN, oko 830 miliona ljudi kategorisani su kao siromašni radnici koji zarađuju manje od dva dolara na dan. Više od 200 miliona ljudi, uključujući 74 miliona mladih je nezaposleno, dok je 21 milion na prinudnom radu. Reporterka UN Selim Jahan rekla je da će se ljudski razvoj ubrzati kada svi koji žele posao dobiju mogućnost da rade u dostojanstvenim uslovima. "U mnogim zemljama ljudi nisu plaćeni za svoj rad, dok su drugi plaćeni manje od drugih za obavljanje istog posla", rekla je Jahan.

Izveštaj UN predstavljen u Etiopiji ukazuje na činjenicu da žene obavljaju više od 52 odsto posla na globalnom tržištu rada, ali da su još upadljive nejednakosti u zaradama među polovima. I dok je milijarda neuhranjenih i 800 miliona gladnih ljudi planete Zemlje koji dramatično ukazuju da je kriza proizvodnje hrane, bolje reći njene valjane podele dostigla neželjene razmere. Svakog dana u svetu umre od gladi 40.000 dece! Istovremeno oko trećine planete ukupne količine hrane u svetu se pokvari ili baci dok se transportuje sa mesta na kom je proizvedena do mesta gde se konzumira, a vrednost takve hrane je oko 940 milijardi dolara godišnje, procenjuje Organizacija Ujedinjenih nacija za hranu i poljoprivredu (FAO). Novi globalni standard za merenje gubitka i bacanja hrane pomoći će zemljama i kompanijama da pojačaju napore za efikasnu skladištenje, transport i konzumiranje hrane, prenosi Tomson Rojters fondacija". Standard je prvi set međunarodnih propisa i obaveza poslovnih subjekata, vlada i drugih organizacija da izveštavaju o merenju i upravljanju gubicima i bacanjem hrane, radi smanjenja te pojave. Ovi napori treba da rezultiraju usmeravanjem viška hrane ka 800 miliona pothranjenih ljudi širom sveta, i smanjenjem emisije stetnih gasova koja nastaje iz ostatka nepojedene hrane, a koja ukupnim klimatskim promenama „doprinosi“ oko osam odsto.

(Kraj)

Ogroman broj raseljenih zbog ratova i prirodnih katastrofa (Foto:FAO)

POKUŠAJ SPAŠAVANJA SELA

Povratak zadrugarskog duha

U naredne tri godine trebalo da oživi
500 zadruga u 500 sela

U 500 sela — 500 zadruga. Za početak će biti uspeh da zadržimo to ljudi što imamo na selu. Srbija, jedna od osnivača međunarodnog zadrugarstva krajem 19. veka, na početku 21. našla se opet na početku. Ministar u Vladi Srbije zadužen za regionalni razvoj **Milan Krkobabić** najavljuje da će u naredne tri godine u 500 velikih sela biti formirano 500 zadruga. To će, prema njegovoj oceni, biti najveće ulaganje u istoriji našeg zadrugarstva i taj novac će biti dovoljan da se uloži u osnovna sredstva i da se zaokruži proces proizvodnje. „Pokušaćemo da udarimo nove temelje zadrugarstva u Srbiji i da vratimo duh zadrugarstva“, rekao je Krkobabić.

Od obradivih 4,2 miliona hektara poljoprivrednog zemljišta, blizu milion hektara je danas u parlogu. Jesmo li okasнили sa zadrugama?

Predsednik Zadružnog saveza Srbije **Nikola Mihailović** precizira da će država pomoći kako formiranje novih, tako i oživljavanje postojećih zadruga. „Ima zadruga koje imaju voće na 100-200 hektara i treba im rashladni prostor, manipulativni prostor za pakovanje, pa će to iskoristiti samo da unaprede posao, kako bi te proizvode doveli u višu fazu prerade“, kaže Mihailović. Ujedno će biti u prilici da ne izlaze sa primarnim proizvodom na tržište, ako im to trenutno ne odgovara, već da zahvaljujući mogućnosti zamrzavanja i skladištenja čekaju bolju cenu. Zavisni kakav mini biznis-plan ili program rada naprave ljudi u zadruzi, dodaje on. „O tome će se dogovarati sami ljudi u zadruzi. Sve je na dobrovoljnoj bazi. Jedino će im ljudi iz Zadružnog saveza

Srbije pomagati oko programa rada. Tu smo da im predstavimo dobre primere iz prakse, da im pomognemo u tom prvom koraku, a lokalna samouprava će obavljati kontrolu“, ističe predsednik Saveza.

Konkurs za dobijanje sredstava biće raspisan početkom maja i traje do 1. oktobra, a na njega mogu da se jave zadruge koje su registrovane u Agenciji za privredne registre i koje imaju urađene mini biznis-planove. Moći će da računaju na različite iznose, zavisno od programa, a maksimalni iznos po novoformiranoj zadruzi je 50.000 evra. One postojeće koje nemaju dugovanja i ispunjavaju određene uslove mogu da konkurišu i za 100.000 evra, objašnjava Mihailović. Na pitanje kada očekuje da će da pradi taj model koji bi u naredne tri godine trebalo da oživi 500 zadruga u 500 velikih sela, predsednik Zadružnog saveza kaže da ljudi treba da se dogovore sa svojim komšijama i prijateljima da idu u zadrugu. „Tamo gde postoje ljudi. Nažalost, imamo mesta gde nema ljudi. Ali šta je, tu je. Bar ono što je u nekim mestima ostalo. Ako je to 50 stanovnika, nećemo dizati broj ljudi na 100, nego da probamo da tih 50 budu samoodrživi“, naglašava Mihailović.

Za pravo mu daju brojke. Prema poslednjem popisu iz 2011. godine, za deceniju, između dva popisa, seosko stanovništvo smanjilo se za oko 311.000 žitelja, odnosno za 10,9 odsto. Prvi put se broj stanovnika srpskih sela spustio ispod tri miliona, a od 4.709 sela, svako četvrto na putu je nestajanja, jer čak u 1.034 sela ima manje od po 100 stanovnika. A, da smo stručnjaci

da uništimo mnogo toga sa dugom tradicijom, govori i to da su Srbi devastirali i zadrugarstvo koje na teritoriji države Srbije traje od 1894. godine kada je u selu Vranovu kod Smedereva osnovana prva kreditna zemljoradnička zadruga. Ako ne računamo onu iz 1846. godine u Bačkom Petrovcu, sadašnjoj teritoriji Srbije. Već 1895. godine osnovan je Glavni savez srpskih zemljoradničkih zadruga. Bili smo među osnivačima međunarodnog zadružnog saveza, pioniri u tome.

Član Akademijškog odbora za selo SANU **Branislav Gulan** ukazuje da je do 1900. godine u Srbiji bilo više od 650 zadruga, koje su osnovane kao odbrana od zelenaša i osiromašenja seoskog stanovništva. Pred Prvi svetski rat u Srbiji je radilo više od 800 zadruga, da bi se posle rata ponovo konsolidovale tridesetih godina, a pred Drugi svetski rat bilo ih je više od 3.500. Gulan napominje da je posle Drugog svetskog rata, 1949. godine, donet Osnovni zakon o zemljoradničkim zadrugama koje su privrednom reformom iz 1965. desetkovane. Na osnovu Ustava iz 1974, usvojen je Zakon o udruživanju zemljoradnika i zadružni savezi su ostali bez imovine. Zakonom o zadrugama iz 1990. propisano je, međutim, da se zadružna imovina vrati ranijim korisnicima,

što je potvrdio i Zakon iz 1996. godine, ali je samo neznatan broj zadruga i zadružnih asocijacija to uspeo. Po Gulanovoj oceni, Zakon o zadrugama koji je Srbija posle skoro dve decenije čekanja dobila 2015. godine, nije uneo velike promene u srpsko zadrugarstvo.

„Posle nepunu godinu i po dana od njegovog usvajanja preostaje nam da kažemo da su promene bile samo kozmetičke. Prvi koraci su napravljeni u vraćanju neopravdano oduzete imovine od nekoliko hiljada objekata i oko 200.000 hektara zemlje, a seljacima su ukinuti štedno-kreditne zadruge i niz drugih privilegija koje ima 800 miliona zadrugara u svetu, organizovanih u oko 750.000 zadruga. Zadružni poslenici ističu da je to rezultat činjenice da su zakon pisali ljudi van zadrugarstva“, ističe Gulan.

On napominje da je samo u Vojvodini nacionalizacijom oduzeto oko 700.000 hektara oranica, pa je za ispravljanje ove nepravde prema vlasnicima tog zemljišta, potrebno da država izdvoji najmanje 800 miliona evra. U međuvremenu je privatizovano više od 120.000 hektara. Zadrugama, ponajviše onima u Vojvodini, danas se duguje oko 200.000 hektara plodnih oranica, navodi on. Otuda i opaska da „hoćemo da vratimo imovinu i zemljište

i da sudovi rade svoj posao“.

Cilj povratka zadrugarskog duha je, da se u selo vrate mladi i da se motiviše da u njemu ostanu. Geslo da je „udruživanje zakon života na kojem se temelji svekoliki napredak, još tridesetih godina prošlog veka ispisali su sičevački zadrugari na svom zadružnom domu. Pojedini moderni domaći u jednom trenutku su, međutim, pomislili kako su zadruge prevaziđena stvar. Nisu virili u uspešne poljoprivredne zemlje Zapada da vide kako su zadruge nezaobilazne i da neke traju neprekidno više od 150 godina kako bi pomogle poljoprivrednicima da svoju robu učine što konkurentnijom na stranom tržištu. A, mi smo mnogo eksperimentisali. Krajnje je vreme da sve što je valjano primenimo i kod nas. Mi često menjamo. Nama kada se promeni ministar maltene se promeni privredno uređenje. Zemlje sa Zapada 30 godina ne menjaju ništa. Malo koja bi zemlja opstala šta smo mi pretumbali, od nesrećnih ratova, sankcija, loših poteza. Kapitalističke zemlje su imale privatni kapital, komunističke državni kapital, a mi smo izmislili društveni. Toga nije bilo na kugli zemaljskoj, da i pored toga što ih je država skrajnula, zadruge i dalje žive i bore se.

S. P.

Zadruge praznih računa

U Srbiji trenutno aktivnih 1.638 zadruga, od kojih oko 500 predaje prazan završni račun. Praktično su zamrzle svoje poslovanje čekajući neke bolje uslove na tržištu. Možda će im u tome pomoći država sa ovom novom akcijom oživljavanja zadrugarstva i sela. Pored njih, oko 500 zadru-

ga je, opterećeno nerešenim imovinskim pitanjima. Razmišljanjem su ostali u prošlim vremenima i ne mogu da iskorače. Za razliku od njih, treća trećina od oko 500 zadruga, jesu ozbiljne kompanije, sa prihodima. Pogotovo opstaju one koje imaju ili zemljišne ili skladišne kapacitete.

MARTINCI • AGENCIJA ZA RURALNI RAZVOJ GRADA SREMSKA MITROVICA

Internet prezentacija seoskih proizvođača

Agencija za ruralni razvoj Grada Sremska Mitrovica uradila je sajtove za tri seoska proizvođača. To su Pilana „Breza“ iz Martinaca, „Krompirčice sitne ljute“ iz Mačvanske Mitrovice i Destilerija „Kazanče“ iz Bešenova.

Prema rečima **Petra Samardžića**, direktora Agencije za ruralni razvoj, ovi sajtovi su besplatni za proizvođače i to je neka vrsta njihove ulaznice u svet interneta.

- U današnje vreme dosta ljudi koristi internet kako za informisanje, zabavu, tako i za kupovinu i tu prednost treba i naši vredni proizvođači da iskoriste. Upravo zbog toga smo se odlučili da im pomognemo tako što smo im izradili veb stranice i dali im ih godinu dana na korišćenje kako bi oni mogli lakše svoje proizvode da približe kupcima, ali i da budu konkurentniji na tržištu. Posle isteka roka od godinu dana oni treba da se odluče da li će da preuzmu obavezu plaćanja i održavanja stranice i to po vrlo povoljnim cenama ili da, ukoliko im se ovaj vid promocije ne sviđa i ne doprinosi njihovom boljem poslovanju, sajtove ugase – rekao je Petar Samardžić, direktor Agencije za ruralni razvoj Grada Sremska Mitrovica.

Vlasnik pilane „Breza“ koja se bavi proizvodnjom montažnih kuća, brvnara, vikendica, garaža, štala i drugih manjih i većih objekata od drveta **Danijel Mimić** iz Martinaca, istakao je da će sajt na kome predstavlja ono čime se bavi, odnosno svoje proizvode doprineti njihovom boljem plasmanu na tržištu i dodao:

- Sajt radi skoro mesec dana, adresa je www.pilanabreza.com. Već su me kontaktirali potencijalni kupci, što je dovoljan pokazatelj toga koliko je internet prezentacija korisna.

Njegovo mišljenje deli i **Dejan Jovanović** iz Mačvanske Mitrovice, koji se bavi preradom paprike i izradom nekoliko finalnih proizvoda od paprike od kojih je trenutno najaktuelnija „Ljutela“. On kaže da je internet prezentacija njegovih proizvoda urađena na način na koji je i on sam zamislio da će biti, a vrlo je zadovoljan i činjenicom da sajt može sam da ažurira.

- Trenutna proizvodnja nam nije veća od 200 teglica mesečno, međutim naručili smo mašine i kazane za kuvanje i tada ćemo proizvoditi i do 1.500 teglica. Nalazimo se u procesu dobijanja svih sertifikata, interesovanje je veliko, ali nemamo

Predstavljanje veb sajtova u Martincima

još uvek distribuciju proizvoda. U skorije vreme planiram i taj korak, jer zainteresovanih ima, pa mi je zbog toga ova internet prezentacija od velike koristi i pomoći - kaže Dejan Jovanović i dodaje da se prezentacija njegovih proizvoda nalazi

na sajtu www.krompicicesitneljute.com.

Vanja Solarević iz Destilerije „Kazanče“ iz Bešenova, dodala je da je sajt značajan i za njihovu proizvodnju, jer će ih učiniti vidljivijim na tržištu pošto proizvođači alkoholnih

pića nemaju puno prostora i slobodu za reklamiranje. Sajt Destilerije „Kazanče“ se nalazi na adresi www.destilerijakazance.com.

S. Mihajlović
Foto: **SI. Nikšić**

RADENKOVIĆ • KOMASACIJA VREDNA 180 MILIONA DINARA

Direktna pomoć poljoprivredi

Posao finansira pokrajinski i gradski budžet a on će doneti vlasnicima oranica i selu boljitak u proizvodnji. Priprema se teren za dodelu novih parcela zemlje vlasnicima koji će uslediti na jesen posle berbe kukuruza

Komasacija ili okrupnjavanje zemljišta je agrarno-pravna mera koja se provodi sa ciljem grupisanje zemljišnih čestica radi racionalnije agrarne proizvodnje. Okrupnjavanje zemljišta se sprovodi ako se zbog velike rascepkano- sti na njemu ne može organizovati poljoprivredna proizvodnja isplati- va u odnosu na uložena sredstva, odnosno ako se zemljište ne može racionalno da obrađuje. Komasa- cija se provodi na određenom području po pravilu obuhvaća zemljište jedne katastarske opštine. Ova definicija komasacije odlikava suštinu posla aktuelnog u katastarskoj opštini Ra- denković.

U ovoj katastarskoj opštini aktu- elno je uređenje terena, a ono ob- uhvata krčenje drveća, šumaraka i šiblja uz poljske kanale radi rekul- tivisanja zemljišta, izrade planske kanalske i mreže atarskih puteva. Posao je poveren Vodoprivrednom društvu "Sava" iz Šapca koje će u planom rada dogledno vreme ure- diti 6,5 kilometara stare i 12,5 kilo- metara nove kanalske mreže, 15 kilometara atarskih puteva, posta- viće 12 putnih prelaza i rekultivisa-

Vlada Turudić

Gradonačelnik Vladimir Sanader

ti 52 hektara šumskog zemljišta u obradivo.

Da se planirani poslovi obavljaju na vreme, uverio se gradonačelnik Sremske Mitrovice **Vladimir Sa- nader**, koji je zajedno sa načelnik Gradske uprave za poljoprivredu i zaštitu životne sredine **Vladimirom Nastovićem** i **Draganom Topa- lovićem**, direktorom Vodoprivred- nog društva „Sava“ iz Šapca obišao teren gde se radi.

- Grad i gradska uprava su obez- bedili uslove da se potpuno uredi ovo zemljište. Mi radimo na uređe- nju kanalske mreže koja će pomoći da se teren odvodnjava i navodnja- va. Kada se završe radovi na uređe- nju terena, biće to sasvim drugači- je područje na koje će moći da se lakše dođe i obrade polja. Svi naši radovi će biti usklađeni sa poljopri- vrednim radovima, a usevi koji su posejani biće skinuti na vreme. Po- sle skidanja kukuruza, biće potpuno završeni građevinski radovi i vlasni- ci će biti uvedeni u posed - rekao je **Dragan Topalović** dodajući da je samo vrednost posla oko kanala premašila 100 miliona dinara.

U ataru Radenkovića

Vladimir Nastović načelnik

Gradonačelnik Sremske Mitro- vice Vladimir Sanader dodaje da je proces komasacije jedan od ve- ćih projekata koji grad realizuje uz podršku Vlade AP Vojvodine u ovoj godini, a time se direktno pomaže

vlasnicima poljoprivrednog ze- mljišta.

- Nakon komasacije parcele u ovoj katastarskoj opštini dobiće pravilan oblik, biće ukрупnjene, a to će vlasnicima omogućiti da se dalje razvijaju, da podižu sisteme za navodnjavanje, da možda pređu na neku drugu proizvodnju ili jed- nostavno da unaprede već postoje- ću proizvodnju - rekao je uz ostalo gradonačelnik Sanader.

Načelnik uprave za poljoprivredu Vladimir Nastović rekao je da se na- kon završetka komasacije očekuju mnogo bolji rezultati u poljoprivre- di ovog sela. Komasaacija košta oko 180 miliona dinara a od te sume 55 odsto obezbedila je Vlada Vo- jvodine, a 45 odsto Grad Sremska Mitrovica. Posle ove komasacije u planu je da se isti posao obavi u Ša- šincima i za nju je opredeljeno oko 100 miliona dinara.

Radojica Turudić

Meštani Radenkovića su svesni značaja komasacije. **Radojica Tu- rudić** ističe da je komasaacija ka- pitalna investicija u selu, za selja- ke od prevelikog značaja. Parcele su bile usitnjene pa su, u proseku, njive bile od oko 30 ari, a ovim se dobijaju veće parcele koje će doneti uštede u energiji, gorivu, radovima, a dobiće se bolji prinosi.

Slično komentariše ove poslove i **Vlada Turudić**, predsednik Mesne zajednice „Radenković“. On ističe da komasaacija za sada protiče bez problema i da su ljudi zadovoljni jer su detaljno i na vreme poznati sa- onim šta dobijaju.

- Nakon komasacije dobićemo uređenu putnu infrastrukturu u po- ljima, uređenu kanalsku mrežu koja će nam služiti kako za odvodnja- nje, tako i za navodnjavanje, par- cele će nam biti ukрупljene, a do- bićemo još i 52 hektara obradivog zemljišta. Kada je sve to jasno reče- no nije bilo razloga da se predlog o komasaciji u našoj katastarskoj op- štini ne prihvati - poručio je Vlada Turudić iz Radenkovića.

S. Đaković – M. Mileusnić

IZ LOKALNIH SAMOUPRAVA

INĐIJA • RESORNO MINISTARSTVO DALO ZELENO SVETLO

Poljoprivrednicima 24 miliona

Neke od mera su finansiranje veštačkog osemenjavanja, zatim sufinansiranje kamata za poljoprivredne kredite, investicije u fizička sredstva poljoprivrednih gazdinstava, odnosno priključnu mehanizaciju i osiguranje useva i poljoprivredne mehanizacije

Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine dalo je saglasnost opštini Indija, odnosno Agenciji za ruralni razvoj za Program podrške poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja za 2017. godinu. To znači da će se u agrarnom budžetu naći ukupno 24 miliona dinara kroz nekoliko podsticajnih mera namenjenih poljoprivrednicima i poljoprivrednoj proizvodnji. U skladu sa tim ovih dana će biti organizovani sastanci i predstavljanje pomenutih mera u svim naseljenim mestima indijske opštine, gde će poljoprivrednici imati priliku da detaljno saznaju o njihovim mogućnostima za dobija- nje sredstava.

- Agencija za ruralni razvoj op- štine Indija je raspisala mere po kojima će se utrošiti finansijska sredstva za tekuću godinu koja su odobrena od strane opštine. Radi se o iznosu od 24 miliona dinara, a sredstva će biti raspoređena kroz nekoliko mera - navodi **Ivana Pe- jović Ševrt**, direktorica Agencije za ruralni razvoj i podseća:

- Jedna od mera jeste finansir- anje veštačkog osemenjavanja,

Vladimir Gak, predsednik opštine

zatim sufinansiranje kamata za poljoprivredne kredite, investicije u fizička sredstva poljoprivrednih ga- zdinstava, odnosno priključnu me- hanizaciju i osiguranje useva i po- ljoprivredne mehanizacije.

Pomenute mere će nadležni iz Agencije predstaviti na tribinama koje će uskoro biti organizovane u svim selima. Nakon predstavljanja mera biće raspisani konkursi o če- mu će poljoprivrednici biti na vreme obavesteni.

Opštini stigla saglasnost resornog ministarstva

- Pripremamo raspored tribina po mestima, a naši poljoprivrednici će putem sms poruka dobiti obave- štenje o satnici i tačnom mestu gde će sastanci biti organizovani. Oče- kujemo veliki odaziv jer smatramo da je ovo odlična prilika da dobiju sve neophodne informacije i pomoć prilikom apliciranja za konkurse - ističe direktorica.

Kako je istakao prvi čovek op- štine Indija **Vladimir Gak**, za ovu godinu opredeljeno je 10 miliona di-

nara više nego prošle godine, čime je lokalna samouprava pokazala da brine o poljoprivrednicima.

- Najveći deo sredstva, oko 13 miliona dinara je namenjeno za subvencije za mehanizaciju i ta me- ra se pokazala kao najatraktivnija poljoprivrednicima. Kada smo prili- kom razgovora sa čelnicima u Po- krajini istakli da ove godine imamo povećanje poljoprivrednog budžeta za 10 miliona dobili smo sve pohva- le, jer većina lokalnih samouprava u

Ivana Pejović Ševrt, direktorica

Vojvodini nema toliki budžet za po- ljoprivredu - rekao je Gak i nagla- sio da Indija poljoprivredu vidi kao šansu za napredak.

- Sve grane poljoprivrede su nam jednako važne i nastojaćemo da iz godine u godinu povećavamo finan- sijsku pomoć i popravljamo uslove za bavljenje poljoprivredom - poru- čio je predsednik Gak.

M. Balabanović

SREMSKA RAČA • LJUBIŠA NENADOVIĆ, RATAR I STOČAR

U planu registracija farme

Trenutno imamo u tovu deset komada junadi, a planiramo da ubacimo još dve-tri nove ture tokom godine. Držimo i ovce, njih imamo 50 komada i još oko 30 jaganjaca, a u planu nam je i da pravimo tovilište za svinje – kaže Ljubiša Nenadović, mladi poljoprivrednik iz Sremske Rače

Iako je završio srednju školu "Nikola Tesla" u Sremskoj Mitrovici, 28-godišnji **Ljubiša Nenadović** iz Sremske Rače nije imao ni malo dileme oko toga čime će u životu da se bavi. Vratio se kući u Sremsku Raču i nastavio porodični posao koji je započeo još njegov deda, a nasledio otac. Kaže da mu smer koji je završio u srednjoj školi, a reč je o mehaničaru poljoprivredne mehanizacije, dosta pomaže u njegovom svakodnevnom poslu, jer samostalno popravlja sve mašine koje ima. Obraduje oko 20 hektara oranica, od čega je pola u njegovom vlasništvu, dok ostatak uzima u arendu.

-S obzirom da se otac i ja bavimo stočarstvom, čime se do skora, dok nam nije predao poslove bavio i moj deda, na toj zemlji proizvodimo pretežno hranu za ishranu stoke: soju, pšenicu, ječam, kukuruz... Sada smo odlučili da krenemo malo intenzivnije u tov junadi, trenutno imamo deset komada u tovu, a planiramo da ubacimo još dve-tri ture

Živan Nenadoviću svakodnevnim poslovima

Njive preko granice

Živan kaže da najveći problem ne samo za njegovu porodicu, nego i za sve druge Račane, predstavlja to što im se oranice nalaze sa druge strane graničnog prelaza i dodaje:

- Velike su gužve na graničnim prelazima, a mi nemamo nikakvu zaobilaznicu kuda bi mogli da stignemo do naših njiva. Zbog velikog broja automobila koji čekaju da pređu granicu često imamo problem da prođemo sa na-

sim mašinama. Nama je navodno obezbeđen prioritetan prolaz, ali ne vredi nam to ništa kad se dešavaju tolike gužve da mi od kamiona koji čekaju uopšte ne možemo ni da priđemo punktu. Zato nam se dosta puta desilo i da nismo mogli stići pre kiše da skinemo neke useve. Mislim da bi država trebala da se pozabavi tim problemom i da bi se on najbolje mogao rešiti izgradnjom zaobilaznice.

novu tokom godine. Držimo i ovce, njih imamo 50 komada i još oko 30 jaganjaca, a u planu nam je i da pravimo tovilište za svinje. Mislim da se od stočarstva može mnogo bolje živeti nego od ratarstva, posebno zato što za bikove imamo obezbeđen plasman i što im je cena stabilna. Isto tako je slučaj i sa ovcama, ne

možemo ni da ih proizvedemo toliko koliko se traže. Moj deda je držao ovce još od svoje sedme godine, a danas su mu 83 godine, tako da je u pitanju baš velika porodična tradicija i dugogodišnji posao kroz kojeg su ga svi upoznali, tako da smo na taj način i stekli naše stalne kupce – priča Ljubiša Nenadović, mladi stočar iz Sremske Rače.

Kaže da u gradu ne vidi perspektivu ni uslove za kvalitetan život, te bi upravo iz tog razloga svakome ko ima zemlju preporučio da se vrati na selo i da se bavi poljoprivredom, jer se od tog posla može solidno zaraditi iako su vremena teška i dodaje:

-U planu imam da registrujem farmu kako bih dobio državnu zemlju, jer smo pre tri godine obradivali i te oranice, pa ću kad povećam parcele onda povećati i broj bikova koje tovim. Država bi mogla da pomogne nama mladim poljoprivrednicima tako da podigne visinu subvencija, jer je kod svih mehani-

Ljubiša Nenadović, stočar iz Sremske Rače

zacija stara i trebalo bi da se menja, barem ono osnovno.

U svakodnevnom poslu Ljubiša ima veliku pomoć i podršku svog oca **Živana Nenadovića**. Iako je zaposlen u "Vojvodinašumama", u Šumskoj upravi Višnjićevo, kao profesionalni lovočuvar, Žika se ipak svo vreme bavi i poljoprivredom, kao dodatnim poslom.

-Priroda mog posla je takva da nemam fiksno radno vreme, tako da mogu dosta vremena da budem kući i pomognem sinu da zajednički uradimo svakodnevne poslove što na njivi, što oko stoke. Osim Ljubiše imam još jednog sina. Njemu je tek 13 godina, ali se ipak uvek nađe bratu kad mu zatreba neka pomoć. Ja pamtim ona vremena kada se od poljoprivrede mnogo bolje živelo, a sada je situacija sasvim drugačija. Sada su preskupe cene repromaterijala u odnosu na naš finalni proizvod, tako da to utiče i na smanjenje ukupne zarade

na kraju. Ipak, seljak od svog rada može živeti, a uz malo pameti može i uživati. Za to je potrebna na prvom mestu dobra organizacija i angažovanje svih članova porodice u poslu, da svako zna svoj radni zadatak. Ne treba niko da se boji tog posla, nego samo treba čovek da radi, a rezultati dođu na kraju, najvažnije je samo da je čovek zdrav – kaže Živan Nenadović, poljoprivrednik iz Sremske Rače.

Prema njegovom mišljenju, država bi trebala da stimuliše sve mlade ljude koji se opredele da ostanu da žive na selu i da se bave poljoprivredom, a imaju uslove za to i dodaje:

- Iako u ovim uslovima razloga za optimizam i nema, ja ipak moram da budem optimista, jer mi taj optimizam daje volju da idem dalje, prvenstveno zbog mlađeg naraštaja kome treba naša pomoć i podrška.

S. Mihajlović

MARADIK • JOVAN RATKOVIĆ, VOČAR

Bogom dana plodna fruškogorska zemlja

Pored duvana po kojem je poznat ovaj kraj Srema i koji se uzgaja u dvadesetak domaćinstava, voćarska proizvodnja je poslednjih godina veoma zastupljena, a svemu tome pogoduje odličan geografski položaj, odnosno plodna fruškogorska zemlja. U prilog tome svedoči činjenica da ljudi sve više podižu zasade u našem kraju kaže ovaj zadovoljni voćar

Malo je poljoprivrednika koji mogu za sebe da kažu da su zadovoljni poslom i proizvodnjom. Jedan od takvih je **Jovan Ratković**, voćar iz Maradika koji se više od decenije uspešno bavi uzgojem nekoliko vrsta voća. U njegovim voćnjacima najzastupljenija je šljiva, zatim kruška, trešnja i kaj-sija. Kako je Ratković voćar sa vizijom od prošle godine na njegovom gazdinstvu našla se i proizvodna linija za pravljenje drvenih gajbica, te ove godine očekuje prve rezultate ovog posla.

- Počeli smo sa prolećnim radovima a ovih dana je aktuelno izvlačenje žice i stubova za mlade zasade voćki a ovaj posao mora da se uradi zbog stabilnosti i u slučaju vremenskih nepogoda - počinje priču voćar iz Maradika i kaže da je stanje u voćnjacima za sada dobro.

- Voće je lepo krenulo, nalazi se u jako dobrom stanju i nadam se da će tako i ostati i da neće doći do niskih temperatura i mraza. Ukoliko dođe do zahlađenja može se desiti da imamo problem, ne samo mi voćari već i proizvođači drugih poljoprivrednih kultura.

Ratković uzgaja voće na površini od oko 37 jutara, a kako kaže na vreme je obavio neophodnu zaštitu u voćnjacima.

- Radi se o redovnoj proceduri, vodim maksimalno računa da se taj posao obavi na vreme. Poznato je da radimo zimske zaštite i prolećne. Sve radim u saradnji sa stručnjacima, odnosno zaštitarima, tako da ne moram da brinem o rodu - ističe on.

Prema njegovim rečima, Maradik je Bogom dan kraj za voće pa se tako skoro 25 posto stanovništva bavi ovom granom poljoprivrede.

- Pored duvana po kojem je poznat ovaj kraj Srema i koji se uzgaja u dvadesetak domaćinstava, voćarska proizvodnja je poslednjih godina veoma zastupljena, a svemu tome pogoduje odličan geografski položaj, odnosno plodna fruškogorska zemlja. U prilog tome svedoči činjenica da ljudi sve više podižu zasade u našem kraju - kaže ovaj zadovoljni voćar.

Nedavno je nabavio novu proizvodnu liniju za pravljenje drvenih gajbica, pa očekuje da će posao ići uzlaznom linijom i ne skriva optimizam.

- Imam kompletnu opremu za proizvodnju drvene ambalaže koju sam započeo prošle godine. Nisam

Jovan Ratković, voćar

uspeo tada da uđem u punu sezonu ali ove godine planiram - kaže Jovan i ističe da će ove godine raditi maksimalnim kapacitetima.

- Reč je o proizvodnji tokom koje se napravi od 15.000 do 17.000 komada gajbica za 24 sata, jer se radi o automatskoj proizvodnji i mislim da je to bilo potrebno našem tržištu.

Kako dalje navodi, selu je neophodna velika hladnjača zbog povećane voćarske proizvodnje, te se nada da će u budućnosti pronaći neko rešenje.

- Opšte je poznato da se voće nakon branja šalje u hladnjače na rashlađivanje i pripremu za izvoz. Najveći deo roda izvozim u Rusiju, Austriju i Sloveniju. Imam sigurno tržište i do sada nisam imao problema sa plasmanom, te se nadam da će tako i ostati kaže on i tvrdi da u Maradiku uspeva voće koje daje i kvalitet i kvantitet. Voće je dobro cvetalo ove godine, dobro je podnelo vremenske prilike, samo još da nas posluži vreme i dalje - kaže Ratković i navodi da je rano prognozirati kakvi će prinosi biti, ali da se svakako nada dobrom rodu.

Voćnjaci u odličnom stanju

Kada govori o ulaganjima, sigurno da su daleko veća nego u ostalim poljoprivrednim granama, ali zato kada se ceo proces zaokruži imaju dobit i dobru računicu.

- Najvažnije je da rod bude dobar i kvalitetan, a onda će voće naći put do kupaca. Postoji jedan mali problem sa kojim se susrećem, a to je nedovoljan broj sezonskih radnika. Samo tokom jednog dana neophodno je od 250 do 300 radnika,

jer je reč o obimnom poslu. Maradik nema kapacitete u ljudstvu, pa tokom sezone moram da tražim ljude iz drugih mesta - priča ovaj voćar i kaže na kraju:

-Mi smo pijaca pod vedrim nebom, samo zavisimo od vremena, dok je sve ostalo na nama. Ja sam uvek optimista, tako da se nadam dobrom i ove godine.

M. Balabanović

IZVOZ I UVOZ AGRARA SRBIJE

Suficit u agraru

Srpski agrar prihodovao je ukupno 3,2 milijarde evra od izvoznih poslova u protekloj godini, a ostvareni suficit iznosi 1,7 milijardi dolara. Tradicija da se izvoze uglavnom proizvodi iz nižih faza prerade i sirovine za proizvodnju hrane

Žitarice izvojni adut

Srbija je prošle godine od izvoza poljoprivrednih proizvoda prihodovala 3,2 milijarde dolara, što je predstavljalo rast od 11,9 odsto u odnosu na 2015. Vrednost uvoza u istom periodu bila je 1,4 milijarde dolara, što je za 10,7 odsto manje nego pre dve godine, podaci su Rubličkog zavoda za statistiku. Naša zemlja najviše je izvozila žitarice, voće i povrće, dok je uvozila kafu, čaj, začine, duvan i smrznuto svinjsko meso. Suficit u spoljnotrgovinskoj razmeni poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2016. godini ima rast od 39,7 odsto i iznosi 1,7 milijardi dolara. Karakteristika agrarne robne razmene Srbije sa svetom, kada je hrana u pitanju, je da se izvoze sirovine za proizvodnju hrane, odnosno proizvodi iz nižih faza prerade, a dok se veoma često uvozi i ono što može u Srbiji da se proizvede. Izvoz agrara Srbije poslednjih godina u ukupnom izvozu Srbije učestvuje sa 23 do 25 odsto, a u ukupnom uvozu učestvuje sa oko osam do deset odsto.

Najznačajniji proizvod agrarnog porekla u izvozu u 2016. godini bio je merkantilni kukuruz u vrednosti od 346 miliona dolara i sa učešćem u ukupnom izvozu od 1,5 odsto. Tu su i cigarete od duvana, u vrednosti od 277 miliona dolara, pa zamrznuta malina, čija je vrednost bila 248 miliona dolara, merkantilna pšenica - 134 miliona dolara, jabuke, šećer i šećerna repa.

Kada je reč o uvozu, tradicionalno dominira grupa "nekonkurentnih" proizvoda. To su sirova kafa, banane, pomorandže, ižiljeni duvan za cigarete, cigarete, zamrznuto svinjsko meso. Najznačajniji partneri poljoprivrede

i prehrambene industrije Srbije su EU, zemlje zapadnog Balkana, CEFTA i Rusija. Pomenuta tržišta u periodu januar-novembar 2016. godine imaju udeo u ukupnoj srpskoj spoljnotrgovinskoj razmeni hrane od 89 odsto. U ukupnom izvozu učešće je 97 odsto, a u uvozu 72 odsto.

Obećanja i neostvarene želje

Sa zemljama CEFTA, u 2016. godini Srbija je imala izvoz u vrednosti od 1,2 milijarde dolara, od čega poljoprivredi pripada 39 odsto. Istovremeno, vrednost uvoza je bila 126 miliona dolara, a agrar ima procenat od devet odsto. Postojeći sporazum o slobodnoj trgovini s Rusijom, Srbija ne koristi nedovoljno, s obzirom na značajne oscilacije u svojoj poljoprivrednoj proizvodnji, a ne koristi ni kapacitete kojima raspolaže u prerađivačkoj industriji. To je nedovoljno iskorišćena prilika poljoprivrede Srbije da poveća izvoz i poboljša svoju ukupnu efikasnost u poslovanju agrara. Između Srbije i Rusije 2016. godine je ostvarena ukupna razmena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u vrednosti od 334 miliona dolara. Vrednost izvoza bila je 321 miliona dolara, a uvoza 42 miliona dolara. Svake godine kreatori agrarne politike Srbije ističu da će taj izvoz u Rusiju biti najmanje 500, pa će stići i 700 miliona dolara. To su poslednjih godina bila samo prazna predizborna obećanja i neostvarene želje politički-ekonomskih oligarha vladajućea partije.

U bilansu razmene poljoprivrede i prehrambene industrije Srbije s inostranstvom u vremenu januar-

Trgovina sa EU

Od 2001. godine Srbija ima pozitivan spoljnotrgovinski saldo u razmeni sa EU. Suficit u razmeni ima tendenciju rasta iz godine u godinu, tako da je sa 170 miliona dolara iz 2001. godine povećan na milijardu i po dolara u 2014. godini. Kada je reč o izvozu, EU je poslednjih godina zastupljena sa 47 do 51 odsto, dok je uvoz između 40 i 60 odsto. U 2016. godini, na tržištima članica EU izvoz je iznosio 1,4 milijarde dolara, a uvoz je bio 846 miliona dolara.

novembar 2016. godine ostvarena je vrednost izvoza od 2.921 miliona dolara, što predstavlja rast od 11,2 odsto u odnosu na rezultate iz istog perioda u 2015. godini, sa učešćem u ukupnom robnom izvozu od 21,4 odsto. Istovremeno, vrednost uvoza u visini od 1.253,1 miliona dolara je 11,3 odsto manja od ostvarenog u periodu januar-novembar 2015. godine, sa učešćem u ukupnom robnom uvozu od 7,2 odsto. Suficit u spoljnotrgovinskoj razmeni poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u periodu januar-novembar 2016. godine, ima rast od 32,5 odsto i iznosi 1.667,9 milion dolara, a stopa pokrivenosti uvoza izvozom je 233,1 odsto. Posmatrano po odsecima SMTK, u izvozu dominiraju robne grupe: voće i povrće, sa ostvarenim izvozom u vrednosti od 742,3

Jabuke takođe donose devize

miliona dolara, i sa učešćem od 5,4 odsto u ukupnom robnom izvozu i žita i proizvodi na bazi žita, u vrednosti od 627,3 miliona dolara, sa učešćem od 4,6 odsto u ukupnom robnom izvozu i ostvarenim suficitom od 553,9 miliona dolara. Po ostvarenoj vrednosti u uvozu najzastupljeniji su odseci: voće i povrće sa vrednošću uvoza od 268,5 miliona dolara, sa učešćem u ukupnom uvozu od 1,5 odsto i sa suficitom u razmeni od 473,8 miliona, kao i kafa, čaj, kakao i začini u vrednosti od 171,7 miliona, sa učešćem u ukupnom uvozu od jedan odsto. Najznačajniji proizvodi agrarnog porekla u izvozu, tokom perioda januar-novembar 2016. godine su: kukuruz merkantilni u vrednosti od 299 miliona dolara, cigarete od duvana u vrednosti od 261 milion, malina zamrznuta u vrednosti od 229 miliona, pšenica merkantilna u vrednosti od 129 miliona, jabuke sveže u vrednosti od 108 miliona i šećer od šećerne repe rafinirani u vrednosti od 108 miliona dolara.

Rast izvoza u tranzicionom vremenu

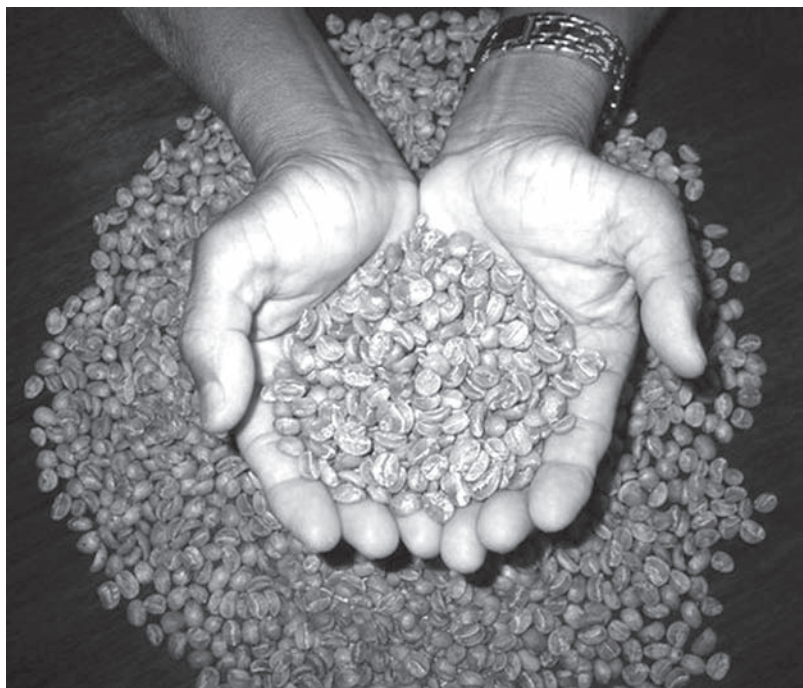
Poljoprivreda Srbije nije imala koncept izvožno orijentisanog sektora privrede ni u bivšoj SFRJ. Preko 50 odsto svoje proizvodnje plasirala je na tržišta bivših republika. Spoljnotrgovinsku razmenu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda Srbije u periodu pre ulaska u tranzicioni proces karakteriše prosečno ostvarena vrednost izvoza u visini od oko 400 miliona dolara, sa dostignutim udelom u izvozu privrede do 25 odsto, prosečno ostvarena vrednost uvoza od 460 miliona dolara, sa udelom od oko 10 odsto u ukupnom robnom uvozu privrede. Realizovane rezultate spoljnotrgovinske razmene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, u pomenutom periodu, karakteriše i deficit od 60 miliona dolara, sa stopom pokrivenosti uvoza izvozom od 87 odsto.

U tranzicionom periodu, permanentnim rastom izvoza i pored veoma stabilnog uvoza, bilans razmene se sistematski popravlja. Najznačajniji partneri poljoprivrede i prehrambene industrije Srbije su pored zemalja EU i zemalja zapadnog Balkana (CEFTA) potpisnice multilateralnog sporazuma o slobodnoj trgovini kao i tržište Ruske Federacije sa kojom Srbija ima bilateralni sporazum o liberalizaciji

trgovine. Pomenuta tržišta, u periodu januar-novembar 2016. godine, imaju udeo u ukupnoj srpskoj spoljnotrgovinskoj razmeni hrane od 89 odsto, od čega u ukupnom izvozu njihovo učešće je 97 odsto, a u ukupnom uvozu njihovo učešće iznosi 72 odsto.

Od 2001. godine Srbija ima pozitivan spoljnotrgovinski saldo u razmeni sa EU. Suficit u razmeni ima tendenciju rasta iz godine u godinu, tako da je sa 170 miliona dolara iz 2001. godine, povećan na 1.505 miliona u 2014. godini. U strukturi izvoza poljoprivrede Srbije, EU je poslednjih godina zastupljena sa 47-51 odsto, dok je u strukturi uvoza učešće EU u rasponu između 40-60 odsto. U periodu januar-novembar 2016. godine na tržištima članica EU izvoz je izneo 1.390 miliona dolara, uvoz 754 miliona, uz pozitivan saldo u visini od 636 miliona dolara. Bilans razmene poljoprivrede i prehrambene industrije Srbije sa zemljama CEFTA u periodu januar-novembar 2016. godini pokazuje da je ostvaren izvoz u vrednosti od 1.145 miliona dolara, sa učešćem u ukupnom robnom izvozu poljoprivrede od 39 odsto. Istovremeno, vrednost uvoza u visini od 112 miliona ima učešće u ukupnom uvozu poljoprivrede od devet odsto. Suficit u spoljnotrgovinskoj razmeni poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u pomenutom periodu iznosi 1.033 miliona dolara. Postojeći Sporazum o slobodnoj trgovini sa Ruskom Federacijom, Srbija ne koristi dovoljno i adekvatno s obzirom na značajne oscilacije u svojoj poljoprivrednoj proizvodnji, kao i kapacitete sa kojima raspolaže u prerađivačkoj industriji. Prema dosadašnjim ostvarenim rezultatima u spoljnotrgovinskoj razmeni, saradnja se može okvalifikovati kao nedovoljno iskorišćenom prilikom poljoprivrede Srbije da poveća i dinamizira svoj izvoz i poboljša svoju ukupnu efikasnost u poslovanju agrara. U periodu januar-novembar 2016. godine ostvarena je vrednost ukupne razmene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda između Srbije i Ruske Federacije u visini od 334 miliona dolara. Ostvarena je vrednost izvoza od 278 miliona dolara (ima udeo u ukupnom izvozu agrara skromnih 10 odsto); uvoz u visini od 36 miliona (sa udelom u ukupnom uvozu agrara od tri odsto, i sa suficitom od 262 miliona dolara.

B. Gulan

Sirova kafa prednjači kod uvoza

Najviše novca od izvoza merkantilnog kukuruza

ROKOVI ZA PODNOŠENJE ZAHTEVA ZA PODSTICAJE U POLJOPRIVREDI

Osnovni podsticaji u biljnoj proizvodnji

Zahtev za ostvarivanje prava na osnovne podsticaje u biljnoj proizvodnji sadrži: podatke o podnosiocu; podatke o kulturi koja je zasejana, odnosno zasađena (šifra, naziv i površina) i zbiru površina pod kulturama navedenim u zahtevu, a koje su prijavljene u Registar poljoprivrednih gazdinstava; mesto i datum podnošenja zahteva, potpis podnosioca zahteva i pečat (ako je podnosilac zahteva preduzetnik ili pravno lice).

Kulture su sve kulture navedene u Šifarniku biljne proizvodnje i drugih namena zemljišnih parcela koji je sastavni deo Pravilnika o upisu u Registar poljoprivrednih gazdinstava i obnovi registracije, kao i o uslovima za pasivni status poljoprivrednog gazdinstva, osim prirodnih livada i pašnjaka u okviru grupe kultura krmno bilje.

Pravo na podsticaje ostvaruje se podnošenjem zahteva za ostvarivanje prava na podsticaje, Ministarstvu finansija i privrede – Upravi za trezor

Zahtev se podnosi jedanput godišnje, u dva primerka od 1. marta do 30. aprila tekuće godine, na Obrascu – Zahtev za ostvarivanje prava na osnovne podsticaje u biljnoj proizvodnji u tekućoj godini.

Regres za đubrivo

Pravilnik o uslovima, načinu i obrascu zahteva za ostvarivanje prava na regres za đubrivo

Ovom pravilnikom bliže se propisuju uslovi, način i obrazac zahteva za ostvarivanje prava na regres za đubrivo. Đubrivo, u smislu ovog pravilnika, jeste svako sredstvo za ishranu bilja koje je stavljeno u promet u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast ishrane bilja.

Po novom izmenjenom pravilniku računi za đubrivo važe ako su izdati od 1. oktobra prethodne godine do 30. septembra tekuće godine.

Uz zahtev se prilaže original fiskalnog isečka, a ukoliko se iz njega ne mogu utvrditi svi podaci neophodni za ostvarivanje prava na regres za đubrivo, potrebno je podneti i original račun.

Regres po hektaru iznosi do 2.000 dinara.

Zahtev za ostvarivanje prava na regres za đubrivo podnosi se jedanput godišnje, u dva primerka, Ministarstvu finansija – Upravi za trezor, u periodu od 3. maja do 30. septembra tekuće godine.

Regres za premiju osiguranja

Pravo na korišćenje regresa ima pravno lice, preduzetnik i fizičko lice – nosilac komercijalnog porodičnog poljoprivrednog gazdinstava koji pored uslova propisanih zakonom kojim se uređuju podsticaji u poljoprivredi i ruralnom razvoju, ispunjava i uslov da je kod društva za osiguranje osigurao:

1) useve i plodove od rizika umanjenja prinosa;

2) rasadnike i mlade višegodišnje zasade pre stupanja na rod od rizika koji su propisani uslovima osiguravajućih društava;

3) životinje od rizika koji su propisani uslovima osiguravajućih društava.

Pravo na regres ostvaruje se tako što se zahtev za ostvarivanje prava na regres, podnosi Ministarstvu finansija i privrede – Upravi za trezor. Zahtev se podnosi jedanput godišnje za osigurane kulture, odnosno životinje, u dva primerka od 15. juna do 31. oktobra tekuće godine.

Uz zahtev podnosi se overena kopija polise osiguranja izdate od strane društva za osiguranje kod koga je podnosilac zahteva osiguran u periodu od 1. novembra prethodne do 31. oktobra tekuće godine, kao i potvrda o izvršenom plaćanju ukupne premije osiguranja.

Za nabavku novog traktora

Raspisan je Javni poziv za podnošenje zahteva za odobravanje podsticaja za investicije u fizičku imovinu poljoprivrednog gazdinstva za nabavku novog traktora u 2017 godini.

Javni poziv sadrži podatke o: licima koja ostvaruju prava na podsticaje, uslovima i načinu ostvarivanja prava na podsticaje, obrascima zahteva kao i maksimalnim iznosima podsticaja po korisniku, u skladu sa

Pravilnikom, visini ukupnih raspoloživih sredstava po Javnom pozivu, rokovima za podnošenje zahteva i dokumentaciji koja se podnosi uz zahteve kao i druge podatke potrebne za sprovođenje Javnog poziva.

Zahtev za odobravanje prava na podsticaje u skladu sa ovim Javnim pozivom podnosi se u roku od 10. aprila do 19. maja 2017. godine na Obrascu – Zahtev za odobravanje prava na podsticaje za investicije u fizičku imovinu poljoprivrednog gazdinstva za nabavku novog traktora u 2017. godini, koji čini sastavni deo ovog Javnog poziva.

Čitko popunjen i potpisan odnosno overen obrazac zahteva, sa propisanim dokumentacijom dostavlja se u zatvorenoj koverti, sa naznakom: „Ne otvarati -Zahtev za odobravanje prava na podsticaje za investicije u fizičku imovinu poljoprivrednog gazdinstva za nabavku novog traktora u 2017. godini“, preko Pisarnice republičkih organa uprave u Beogradu, ulica Nemanjina broj 22-26, 11000 Beograd ili poštom na adresu: Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine – Uprava za agrarna plaćanja, 11050 Beograd, Bulevar kralja Aleksandra br. 84.

Za odobravanje prava na podsticaje u skladu sa ovim Javnim pozivom opredeljena su sredstva u ukupnom iznosu od 210.500.000

dinara. Direktor Uprave rešenjem odobrava pravo na podsticaje, po redosledu podnošenja zahteva, do utroška sredstava

Informacije u vezi raspisanog Javnog poziva dostupne su na telefon Info-centra Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine: 011/260-79-60 ili 011/260-79-61, kao i Kontakt centra Uprave za agrarna plaćanja 011/30-20-100; 011/30-20-101 i 011/30-20-118, svakog radnog dana od 7:30 do 15:30 časova.

S. P.

NAUKA U PRAKSI

Krastavac - proizvodnja u plasteniku

Piše: Dipl.ing. Biljana Dobranić PSS Vrbas

Krastavac je jednogodišnja vrsta i pored paprike, paradajza i salate je osnovna kultura u zaštićenom prostoru. Poreklom je iz Indije gde je bio poznat još pre 3000 godina. Za ishranu se koriste plodovi u svežem stanju ili konzervirani. Prijatan, osvežavajući ukus i karakterističan miris potiču od organskih kiselina i eteričnih ulja u plodovima. Često gorak ukus plodova potiče od glukoziida kukurbitacina. Gorčina je karakteristična samo za neke sorte i to pri nepovoljnim uslovima proizvodnje kao što su visoke temperature, niska relativna vlažnost, ali i pri zalivanju hladnom vodom.

Koren je dobro razvijen i u širinu ide do 1m. Bočne žile su u velikom broju i plitko su rasprostranjene i zato krastavac treba često zalivati. Stablo je zeljasto, prekriveno maljama. Ono se grana i na biljci se razlikuje glavno stablo dužine 50-700 cm i bočne grane. List je prost na dužim drškama, izrasta pojedinačno tro ili petodelan, svetle do tamnozeleno boje, prekriven ostrim maljama. U pazuhu lista razvijaju se vitice kojima se biljka pričvršćuje

za podlogu. Krastavac je jednodoma biljka sa razdvojenim polovima, stranooplodna je biljka, ali se plodovi mogu obrazovati i bez oplodnje. Cvetovi su petodelni sa žutim kruničnim listićima. Plod krastavca je sočna bobica, cilindrično izdužen, kratak, eliptičan, jajolik. Može biti zaobljen ili zaostren na krajevima. Površina ploda može biti glatka ili rebrasta sa više ili manje izraženim maljama. Po osnovu veličine ploda razlikujemo salatne sorte (veličina ploda 5-7 cm kratak plod; 10-20 cm srednje dug; preko 20 cm dug plod) i kornišone koji se koriste za konzerviranje. Boja ploda je tamno zelena i može da ima kod nekih sorti i bele pruge.

Uslovi uspevanja

Održavanje povoljne temperature je veoma bitno, svako odstupanje od optimalnih temperatura u većoj ili manjoj meri ima štetne posledice. Suviše visoke temperature izazivaju izduživanje biljaka i one su osetljive na bolesti, a takođe i niže temperature od 15 °C takođe se odražavaju nepovoljno po

biljke. Krastavac ima veliku vegetativnu masu –intezivno transpiriše i ima korenov sisitem relativno plitko do 25cm što iziskuje povećanu potrebu za vodom. Zalivanje treba uskladiti sa temperaturom. Po oblačnom vremenu mlade biljke treba zalivati manje i to samo u zoni korena. Kod viših temperatura može se zalivati površinski jer se ujedno i snižava temperatura i stvara se povoljna vlažnost vazduha. Krastavac brzo raste i daje visoke prinose tako da i zemljište mora biti dobro obezbeđeno pristupačnim hranivima. Zemljište se đubri organskim đubrivima u količini 8-10 kg/m², a prosečne količine mineralnih đubriva su oko 50g/m². Krastavac povoljno reaguje na povećanu koncentraciju CO₂ i to do 0,6% po sunčanom vremenu uz povoljnu temperaturu.

Proizvodnja krastavaca

Za proizvodnju krastavaca u plasteniku treba birati sorte koje imaju snažno stablo sa pravilnim razvojem sekundarnih, tercijalnih i gornjih grana uz što duži perid plodonošenja. Proizvodi se iz rasda i presađuju se kada ima 4 razvijena lista. Krastavac se može kalemiti na tikvu, tada biljke imaju jači koren i otporne su na fuzarium. Zemljište treba da je zagrejano najmanje na 16°C. Sadnja je u redove 100-120 cm x 40-50 cm ili dvostruke redove 100+50 cm x 35-40cm. Korenov vrat je osetljiv pa se mora paziti prilikom presađivanja. U toku vegetacije osim zalivanja primenjuje se okopavanje, prihranjivanje, zaštita i specifične mere vezivanja uz potporu, regulisanje rasta i podmlađivanje.

Okopavanje se vrši redovno jer krastavac ne podnosi zbijeno zemljište, tom prilikom vrši se i ogrtanje.

Prihranjuje se 3-4 puta u toku vegetacije i krastavac veoma dobro reaguje na folijarna đubriva.

Regulisanje rasta se najčešće primenjuje (uz vezivanje uz žicu) odstranjivanjem svih cvetova sa bočnih grana do oko 60 cm visine glavnog stabla, zatim se bočne vreže skraćuju na 3 lista i 2 ploda, a iznad 150 cm visine glavnog stabla na 3 lista i 4 ploda. Kada vrh stabla dođe do gornje žice savije se na dole. Rast se može regulisati zakidanjem ženskih cvetova i grana koje se javljaju do prva četiri lista. Iznad toga se ostavljaju 2-3 bočne grane koje se prekraćuju na visini 1-1,2 m. Grane drugog reda se zakidaju posle 3-4 listova. U suštini način obrazovanja biljke zavisi od sorte i vremena proizvodnje.

Podmlađivanje se može vršiti savijanjem stabla i plitkim ukopavanjem u zemlju na delu na kojem izbija list. Tu će se ubrzo formirati novi koren i nova grana.

Vezivanje se obavlja pomoću špalirnih mreža ili uz kanap.

U našem regionu koriste se tri osnovna roka sadnje. U prvom roku sadnja je 1.-5. IX; u drugom roku 5.-10. XI; u trećem roku između 1.-10. Januara.

Salatne sorte dospevaju za berbu za oko 60 dana, sorte sa dužim plodom za oko 90 dana, akornišoni za 35-50 dana. U početku se salatne sorte beru svakih 5-6 dana, kasnije svaka 2-3 dana. Kornišoni se beru svakog ili svakog drugog dana. Posle svake berbe usev treba zaliti i po potrebi prihraniti jer zdravi i zeleni listovi znače i duži period plodonošenja.

Objekti:	Setva	Sadnja	Prva berba	Poslednja berba
Sa grejanjem:	10.-15.VIII	1.-5.IX	1.-10.XI	25.-30.I
Rana jesenja pro.	10.X	5.-10.XI	10.-15.XII	10.-15.VII
Jesenja proizvod.	15.-20.XI	1.-10.I	15.-20.III	20.-30.VII
Rana zimska Zimska proizvod.	20.-25.XII	1.-10.II	1.-10.IV	30.VII
Prolećna proizvod.	1.-10.II	10.-20.III	25.-30.IV	30.VII
Bez grejanja	1.-5.III	1.-10.IV	5.-10.V	30.VII
Tuneli bez grejanja	5.-10.III	10.-15.IV	5.-10.V	30.VII

ŠIŠATOVAC • U POSETI MILANU VOJVODIĆU

Ako se ne udruže, mali proizvođači će propasti

- Tokom svih ovih godina, poljoprivrednici su se podelili, zatvorili se, svako gleda svoju muku i razmišlja kako bi iskoristio priliku kojih, ako ćemo pošteno, ni nema na pretek. Da bi dobili dobre zadruge treba promeniti svest kod ljudi, a to će biti moguće samo ako vidimo bilo kakvu korist od posla kojim se bavimo. Dok to ne bude, teško možemo očekivati bilo kakav pomak, zaključuje Milan Vojvodić

Da nije lako biti poljoprivrednik u Srbiji, smatra i **Milan Vojvodić** iz Šišatovca kojeg smo nedavno posetili. Posebno je opstanak težak malim posednicima koji će, kako objašnjava, u budućnosti morati da biraju između udruživanja i propadanja. Vojvodić rade davadesetak jutara zemlje, seju soju, kukuruz, žito, paradajz i od toga, napominje Milan, ne može da se opstane.

- Jedan čovek teško može da zaradi sa dvadeset jutara, a o izdržavanju porodice i da ne govorim. Sa jutra vam možda pretekne nešto više od 50 evra, pa vi sada računajte koliko vam se isplati da se bavite ratarstvom i koliko još treba da se zadužite da bi možda unapredili proizvodnju. Za nas male, kojih je u Šišatovcu najviše, dolaze sve teža vremena. Lako je pričati da treba da uložimo, da pređemo na nešto drugo, ali u praksi je to neostvarivo. Ja sa zemlje koju imam prosto ne mogu da akumuliram kapital koji bih uložio recimo u voće. Da bi išta zaradili potrebno je da prođe makar godinu dana. Recimo i da dočekam tu godinu, šta da radim ako se nešto sa voćem desi, ako ne uspem da prodam po zadovoljavajućoj ceni, kome onda da se žalim, pita se Vojvodić i dodaje: - Kako stvari stoje, meni se čini da će se raditi sve manje. Mi bi hteli, ali više nemamo računice i ono što se radi, svodi se na moranje, na naslednu obavezu.

"Mitros" na čekanju

Svoje poljoprivredne proizvode, Vojvodić ne prodaje. Skladišti ih kući i koristi za prehranu stoke. Trenutno ima šest bravaca i tri krmače. Otkupnom cenom svinja je zadovoljan, ona se kreće od 150 do 155 dinara, pa se nada da će tako i ostati.

- Mora da se svaštari. Vreme je takvo da oni koji misle da mogu da se zadrže na jednoj stvari neće dugo opstati. Osim ako nisu dovoljno veliki. Svinje prodajem sam, još uvek nisam imao nikakvu sarad-

Milan Vojvodić

nju sa "Mitrosom" i kako mi se čini, još neko vreme neću imati. O tome se priča puno, ali priče koje su do mene došle svode se na to da je otkupna cena niža za deset do petnaest dinara. Za liniju klanja oni traže neki kvalitet, pa ljudi prodaju po nižoj ceni, a trenutno cena je jedino što ljude interesuje. Ako je to već tako, onda mi je mnogo bolje da robu prodajem slobodno onima koji je traže. U krajnjem i ti kojima ja prodajem na kraju daju "Mitrosu". Što se tiče kvaliteta, ne vidim ja tu mesta nekoj posebnoj razlici, tim pre što svi hranimo stoku na isti način. Jedino što može da donese razliku je rasa, inače svi koristimo isti kukuruz, istu soju, premikse, napominje Vojvodić.

Voćarstvo... samo priča

Ovih dana u Šišatovcu se sve više priča o voćarstvu kao mogućnosti da se zemlja lošijeg kvaliteta, ali na odličnoj nadmorskoj visini i sunčanoj strani Fruške gore bolje iskoristi. Ipak, nedostatak novca čini svoje, pa se tako ove ideje još uvek svode na svega par stotina stabala raznog voća, pretežno šljiva, koje ima svako domaćinstvo.

- Za razliku od nas, u Staroj Bin-

Šišatovac – selo malih poljoprivrednika

a koliko znam sve je više i pčelara. Mi smo po mnogo čemu slična sela, pa mi se čini da će promišljanje o voćarstvu u budućnosti biti sve učestalije. Ja imam nešto malo šljiva, možda oko 200 stabala. Mislio sam ja i da zamenim ratarstvo za voćarstvo, ali je problem kao i uvek u nedostaku novca. Takođe u okolini niko nema otkupnu stanicu, nemamo hladnjaču pa se u startu postavlja pitanje ekonomičnosti takve odluke. Ima ih koji su polako prešli na breskve, ali i oni se muče. Hteli bi mi i to da probamo, lepe su i te priče oko subvencija, ali šta da radimo ako nemamo živ novac da uložimo? Država će, da kažemo, i vratiti što smo uložili, ali mi se čini da malo ko vidi istinu da najveći broj naših poljoprivrednika nema da pokrene posao, kaže Milan.

Od žitarica, kaže rezignirano Vojvodić – nema ništa. Cena je loša, pariteti nisu utvrđeni i nedostatak makar minimalne cene otkupa utvrđene pre setve, dodatno opterećuje poljoprivrednike.

- Minimalnu cenu otkupa moguće je garantovati i to se radi u razvijenim državama. Trenutno je đubri-vo dva puta skuplje od žita i tu nema nikakve logike. Nema logike ni u neverovatnim oscilacijama cena svinja, pa se tako kologram u toku jedne godine kreće od 120 do 210

dinara... ni tu nema nikakve logike. Nama neko mora da kaže ispod čega se neće ići, pa da ja znam šta da planiram. Pored svinja, držim i bikove. Trenutno u selu ima nešto više od desetak bikova, a ranije je bilo mnogo više. Neće ljudi ni time da se bave. Vi kupite tele za 500 evra, prodate bika za 1000, pa računajte da li vam se to nakon godinu dana isplati. Oni optimistični kažu da sve više ima onih koji drže svinje, napominje Vojvodić i nastavlja: - Često se u tome traži neka satisfakcija, ali stvar je u tome da ljudi na selu moraju nešto da rade, sistem mora da funkcioniše. Oni koji se ne vave poljoprivredom će reći da je sve lakše nego što jeste. Radi se ono što se mora i koliko se mora.. Ja ne znam odakle ljudima novac da plate 250 evra za arendu koliko je trenutno kod nas, posebno kada se zna da je realna cena za naše oranice do 150 evra. Šta taj može da seje i koliko treba da mu rodi da bi to otplatio? Cenu su dizale duvandžije, ali i oni posustaju. Opet. Oni optimistični što stvari posmatraju sa strane kažu da mi ratari treba da se okrenemo ka duvanu, da je tu novac. I to je sve u radu, ali se opet vraćamo na početak pirče. Odakle meni konkretno novac da kupim sušare, da izdržim nekoliko godina dok duvan ne krene? Duvandžija nema puno.

U čitavoj Mitrovici ima svega četvoro proizvođača, pa šta ja tu sada mogu da tražim.

Udruživanje je rešenje?

Dok država korenito ne promeni svoj odnos prema poljoprivredi, smatra Vojvodić, jedno od rešenja može da bude i udruživanje seljaka u zadruge.

- Uvek je bolje kada smo udruženi. Tako lakše dolazimo do repormaterijala, lakše moćemo da prodamo svoju robu i prosto rečeno, znatno smo jači. Međutim, nevolja je u tome što svako danas gleda isključivo svoju korist i malo ko je spreman da se nečega, makar na početku, odrekne radi opšte dobiti. Priča se i o tome da bi mogli u takve zadruge dovesti čoveka-menadžera sa strane. Ali nisam siguran da ni on ne bi bio napadnut. Tokom svih ovih godina, poljoprivrednici su se podelili, zatvorili se, svako gleda svoju muku i razmišlja kako bi iskoristio priliku kojih, ako ćemo pošteno, ni nema na pretek. Da bi dobili dobre zadruge treba promeniti svest kod ljudi, a to će biti moguće samo ako vidimo bilo kakvu korist od posla kojim se bavimo. Dok to ne bude, teško možemo očekivati bilo kakav pomak, zaključuje Vojvodić.

S. L.

Sve se više misli o voćarstvu

Od ratarstva slaba vajda

GOLUBINCI • NIKOLA VIDOVIĆ, RATAR I POVRTAR

Lubenice se najviše isplate

Bavljenje baštovanlukom je najisplativije, ali i najteže. Zahteva najveći ulog i nosi najveći rizik. Zarada jeste veća, ali prodaja sve slabije i slabije ide zbog velikog broja marketa- priča Nikola Vidović, poljoprivrednik iz Golubinaca

Poljoprivrednik iz Golubinaca **Nikola Vidović**, voli za sebe da kaže da je seljak, ali je, u stvari uspešan ratar i povrtar koji prati sve savremene trendove u ratarstvu i povrtarstvu. Sa suprugom **Biljanom** i decom živi u Indiji, a svoju fabriku pod otvorenim nebom smestio je u rodne Golubince. Obrađuje 30 jutara svoje zemlje i još toliko u zakupu, a u svemu mu pomažu roditelji koji tu žive, majka **Bosiljka** i otac **Berislav**. Kada sam posetila njihovo gazdinstvo, Nikola se spremao za setvu kukuruza koju, što se tiče mašinske obrade zemlje, sve sam radi. Ore, seje, prka, šparta...

- Naše poljoprivredno gazdinstvo obrađuje oko 60 katastarskih jutara zemlje. Bavimo se ratarstvom i povrtarstvom. Od ratarskih kultura pretežno sejemo kukuruz, šećernu repu, soju, a od povrća lubenice, papriku, kupus i luk. Radimo i nešto usluga u sejanju i branju kukuruza jer imamo svu svoju mehanizaciju. Bavljenje baštovanlukom je najisplativije, ali i najteže. Zahteva najveći ulog i nosi najveći rizik. Zarada jeste veća, ali prodaja sve slabije i slabije ide zbog velikog broja

marketa. Na kvantašu u Beogradu prodajemo robu na veliko, sve lubenice, po pijacama nešto malo, a papriku, uglavnom kod kuće starim mušterijama - priča Nikola Vidović, ugledni poljoprivrednik iz Golubinaca.

On kaže da će ove godine što se povrća tiče, imati pet jutara lubenica, dva jutara paprike, dva jutara kupusa, a luk ove godine su preskočili jer je prošle bio jako jeftin. U ovoj ratarskoj sezoni kukuruzom zasejaće 25 jutara, desetak jutara soje i isto toliko šećerne repe, a suncokret su, takođe, ove gorine preskočili. Pšenicu već godinama ne seju. Umesto nje, prošle godine sejali su ječam, a zatim, postrnu soju i kupus tako da su skinuli po dva useva sa istog zemljišta. Ove godine ječam nisu sejali, ali nameravaju dogodine, pa da opet rade postrnu setvu jer su protekle dobro prošli. Kod Vidovića prolećna setva još nije završena, ali zemlja je dobro pripremljena i, što je bitno, vlage joj ne fali.

- Ima dosta ljudi koji su posejali, ali ja nisam žurio jer je zemlja još hladna. Kukuruzu nekako sejemo najviše, mada nije nekakva zarada

Lubenice spremne za rasadu

Poseduju svu mehanizaciju

Sva rasada gaji se u plastenicima

na njemu. Radimo punu agrotehniku, počevši od jesenjeg zaoravanja dubreta, koristimo tu najskuplju i najbolju hemiju, Pionirovo seme i zadovoljni smo prinosima. Šećernu repu smo posejali i već niče. S repom smo prošle godine prošli odlično, bolje, nego i na povrću. Videćemo kako će ove biti, jer u repi nikada ne budu dve godine uzastopno dobre, pošto šećerane jedne godine nam daju, a druge sve to uzmu. Cena je ista kao i prethodne godine, samo videćemo kakav će biti prinos. Mi imamo i mogućnost zalivanja ako bude sušna godina. Uglavnom, zalivamo papriku i lubenice, a od ratarskih kultura, samo kad je baš neophodno. Zalivanje je

skupo. Od davnina imamo sisteme za zalivanje, a pre par godina kupili smo jedan noviji sistem. Najviše zalivamo lubenice i one su od povrća najisplativije - kaže Nikola i dodaje da su do sada rasadili hektar lubenica i to je pokriveno mini tunelima. Paprika, veli, ide kasnije, a kupus se sadi za jesen. Dinje su kod njih daleko manje zastupljene iz prostog razloga što proizvođači u Sremu ih prskaju da budu „ko bundeve i sa njima ne možemo nikako da pariramo, jer nećemo, što se sremački kaže, da ih farbamo“.

- Pri upotrebi zaštitnih sredstava, strogo vodimo računa o karenci. Ima ljudi koji tome ne pridaju značajnu pažnju, ali ne želim ni moja, ni tuđa deca da jedu zatrovano povrće. Mi ga koristimo u sopstvenoj ishrani i vodim računa o kvalitetu hemijskih preparata koje primenjujem u svojoj proizvodnji - kategoričan je Nikola.

Inače, Vidovići stoku ne drže. Ranije su tovali bikove i odustali. Uhra-

niš i, kaže Nikola, pa nemaš kome da prodaš, ucenjuju te, a i telad su skupa. Svoj kukuruz lageruje u silos „Poljokomerca“, odakle ga prodaje kad zatrebaju novci, pa kakva cena bude. Kao i mnogi drugi, subvencijama nije zadovoljan. Ne isplati se gubiti dragoceno vreme i čekati u redu za podnošenje zahteva, dodaje na kraju u šali.

G. Majstorović

U rasadniku paprike

Stanje u voćnjacima i vinogradima

PROGNOZNO IZVEŠTAJNA SLUŽBA
ZAŠTITE BILJA
AP VOJVODINE

Na području Srbije jabuke se u zavisnosti od lokaliteta i sortimenta nalaze u fazi od punog cvetanja do precvetavanja (BBCH 65-69).

U ovonedeljenoj laboratorijskoj analizi prezimelog lišća jabuke konstatovano je povećanje procenta dozrelosti pseudotecija prouzrokovana čađave pegavosti lista i krastavosti plodova jabuke (Venturia inaequalis) koji se kreće preko 40% u pojedinim regionima. Ovako visoki procenti dozrelosti pseudotecija ukazuju na sposobnost gljive da u uslovima padavina oslobađa veliki broj askospora. Tokom poslednjih padavina registrovano je pomoću hvatača spora prisustvo askospora u jabučnjacima, što ukazuje na vi-

sok nivo prisustva infektivnog materijala u voćnjacima. Uzimajući u obzir biologiju ovog patogena i najavljene padavine, od 16. aprila se prognozira intenzivno oslobađanje askospora i visok rizik od infekcija ovim patogenom. Dani koji su pred nama su kritični u zaštiti jabuke od prouzrokovanih čađave pegavosti lista i krastavosti plodova jabuke.

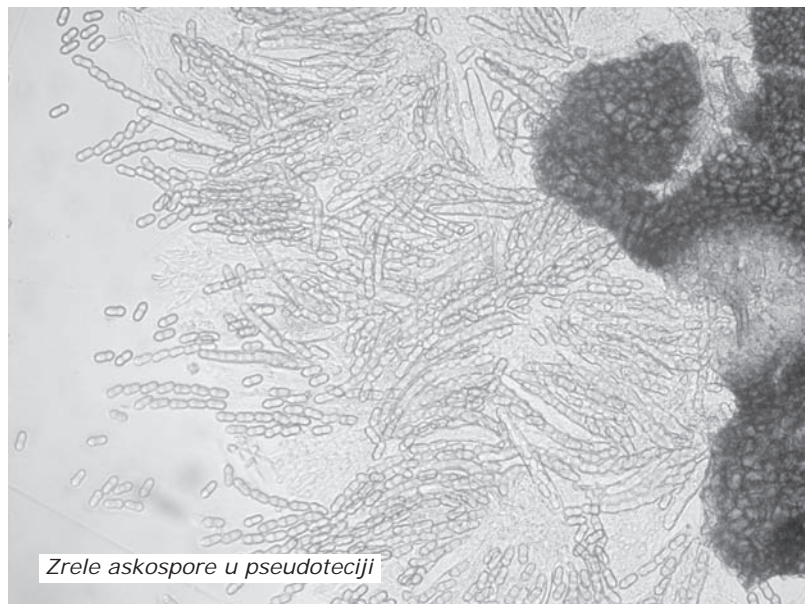
S obzirom na najavljeni višednevni kišni period koji nosi rizik od infekcija i stalan prirast vegetativne mase jabuka preporučuje se primena sledeće kombinacije preparata:

Delan 700-WG ili Fiesta (ditianon) 0,07% + Pyrus 400-SC ili Pehar (pirimetanil) 0,1%

Zaštita vinove loze

Na području Srbije, u zavisnosti od sortimenta i lokaliteta, vinova loza se nalazi u različitim fazama razvoja listova.

Crna pegavost vinove loze (Phomopsis viticola) je bolest koja se redovno javlja u našim vinogorjima. Simptomi prisustva ove gljive najjasnije se uočavaju u proleće. Zaraženi lastari se po boji kore razlikuju od zdravih, oni su sivobeke boje sa velikim brojem crnih piknida-plod-

Zrele askospore u pseudoteciji

Faza razvoja vinove loze

nosnih tela. Lastari su oštećeni u osnovi, dolazi do njihovog prstenovanja i lomljenja, cvasti i grozdovi se suše. Napadnuta loza slabije dozreva i lakše izmrzava u toku zime.

U početku razvoja vinove loze i u vlažnim uslovima iz piknida cure spore koje vrše infekciju mladog zelenog tkiva.

U zasadima gde su registrovani simptomi ovog patogena neophodno je izvršiti preventivni tretman pred najavljene padavine za nedelju nekim od sledećih fungicida:

Folpan 50-WP (folpet) 0,2%
Mankogal-80 (mankozeb) 0,2-0,25%

NAUKA U PRAKSI

Štetne nematode na povrću gajenom u zaštićenom prostoru

Piše: Katarina Radonić, PSS Vrbas

Nematode su organizmi koji imaju važnu ulogu u biljnoj proizvodnji i uopšte u poljoprivredi. Njihov značaj je u učestvovanju u razgradnji humusa. Koriste se kao deo bioloških preparata za suzbijanje štetnih zemljišnih organizama kao što su žičari ili grčice. Njihov broj u zemljištu može biti i nekoliko stotina po m³, veličine su od 0,5 pa do 2 mm.

Brojnost u zemljištu zavisi od mnogo faktora kao što su količina organske materije u zemljištu, vrste gajene biljke, učestalosti gajenja pojedinih vrsta povrća, vrste nematoda, načina njihovog razmnožavanja, načina ishrane nematoda, primenjene agrotehničke obrade zemljišta, vlažnosti zemljišta i mnogih drugih faktora. Osim svog

dobrog uticaja na zemljište manji broj nematoda su vrlo velike štetočine. Njihova štetnost varira od broja jedinki u zemljištu. Nematode su sitni organizmi koji žive u zemljištu, parazitiraju koren biljaka hraneći se sadržajem korenovih ćelija.

Naj uočljiviji simptomi su pojava sitnih guka na korenu. Biljke zaražene nematodama su slabo razvijene i uglavnom propadaju. Obično se pojava uočava u oazama. Nematode su vrlo slabo pokretni organizmi, uglavnom se prenose zaraženim supstratom ili rasadom gajenim na zaraženom supstratu.

Poslenjih nekoliko godina na području delovanja PSS Vrbas učestale su žalbe proizvođača uglavnom paprike i paradajza na prisutnost nematoda u plastenicima. Problem

imaju uglavnom veliki proizvođači sa specijalizovanom proizvodnjom ovih biljaka. Razlog ove sve češće pojave je gajenje paprike i paradajza u monokulturi. Iako se u plasticima primenjuju sve agrotehničke mere problem gajenja ovih kultura više godina na istom supstratu je veliki preduslov za sve češću pojavu nematoda.

Laboratorijskim ispitivanjem u više plastenika ustanovljeno je uglavnom prisustvo nematoda iz roda Meloidogyna. (Ravno Selo, Kula, Bečej i dr.). Jedan broj proizvođača uočava problem nematoda tek kada šteta limitiraju kompletnu proizvodnju.

Kako bi se sprečila pojava i širenje nematoda potrebno je da se proizvođači pridržavaju osnovnih preventivnih mera suzbijanja.

- Poštovanje plodoreda, ne sejati-saditi paprike bar 5 godina na istom zemljištu

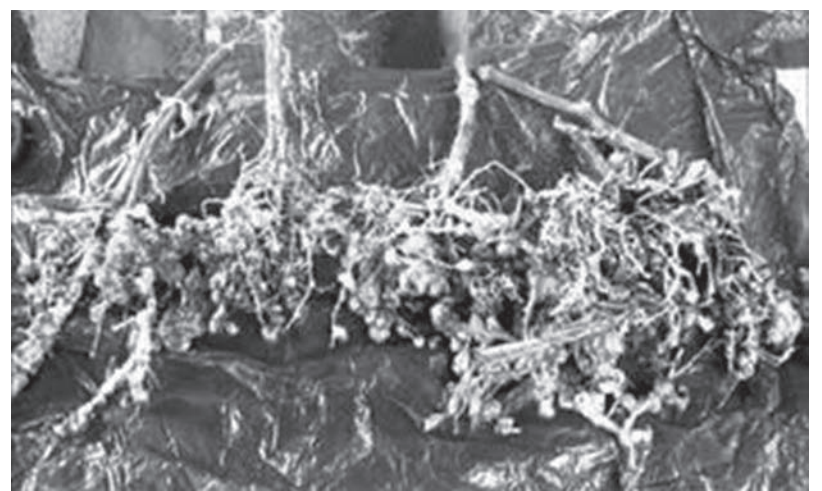
- Dezinfikovati alat koji se upotrebljava u toku obrade

- Uklanjati biljne ostatke gajenih i korovskih biljaka

- Sadnja rasada iz nezaraženih rasadnika

- Upotrebljavati samo proveren supstrat bez prisustva nematoda

- Setva biljaka koje imaju određeno dejstvo na nematode, sideratne biljke- kadifice, neven, slačica, perka, heljde, facelije dr.. Jedan broj proizvođača izmešta plasticima sa zaraženog na zdravo zemljište. Na zemljištu koje se ostavlja nekorišćenno 3-5 godina najbolje je sejati neku od biljaka koje u sebi imaju nematocidno dejstvo nego ga prepustiti da na njemu slobodno raste korov.

- Setva tolerantnih sorti i hibrida
- Pravilna ishrana, folijarnom hranom i dr.

Ukoliko su nematode već prisutne potrebno je primeniti rigorozne mere suzbijanja. Te mere mogu biti

- Fumigacija zemljišta Basamid granulama koje se unesu u zemljište, koje se zatim pokrije folijom i ostavi da deluje 40 dana. Unosi se oko 60 g/m². Osim nematoda ova se unište i gljive, korov i drugi štetni organizmi.

- Termička dezinfekcija vodenom parom koja se specijalnom tehnikom i mašinama ubrizgava u zemljište. Ovom metodom se sterilise zemljište na oko 30 cm.

- Potpuno isušivanje zemljišta na duži period, nematode su vrlo osetljive na sadržaj vlage u zemljištu

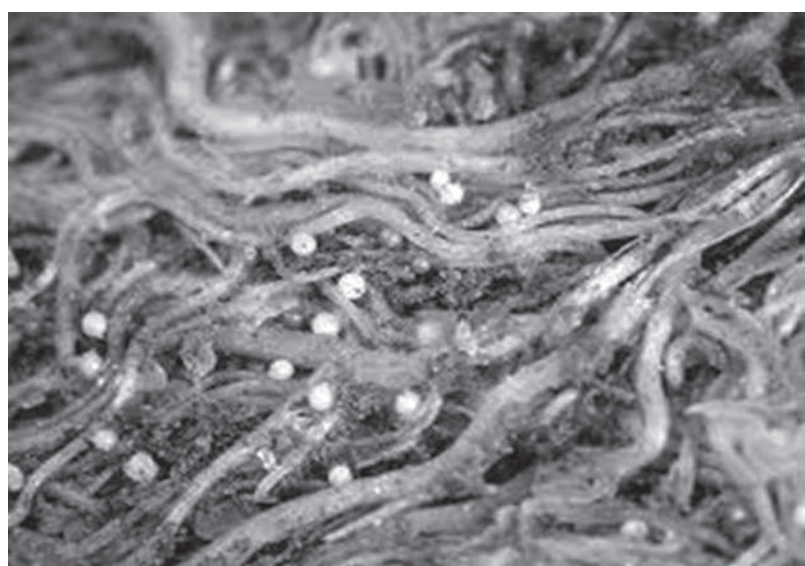
- Upotrebom bioloških đubriva na bazi bakterije Thiobacillus spp. i dr. Ova mera zahteva obradu zemljišta na dubini od 50 cm pre setve ili sadnje, a pošto je izrazito kisele PH uništava jaja nematoda. Neka biološka đubriva koja

se koriste za suzbijanje nematoda dobro suzbijaju i gljive kao što su Phytophthora spp., Rhizoctonia solani, Verticillium spp. i dr. Postoje i biološka đubriva dobijena iz biljaka koja se koriste kao nematocidi. (Nemakey - 1l na 1000 m² zemljišta)

- Hemijsko suzbijanje se izvodi nematocidima na bazi oksamila, Vydate 10 L, koristi se u dozi od 10 l/ha jednokratnim tretiranjem odmah posle rasađivanja. Osim nematoda dobro suzbijaju i belu leptiristu vaš. Ovi nematocidi se primenjuju isključivo u zatvorenom prostoru.

- Kompletna zamena zemljišta (mora se zameniti kompletna zemlja do dubine 1m)

Suzbijanje nematoda je vrlo komplikovano i ekonomski zahtevno pa je osnovna preporuka svim proizvođačima povrća kako u zatvorenim prostorima tako i na otvorenom da upotrebljavaju sve preventivne mere kako nebi dozvolili da dođe do zaraze.

AGRARNE REFORME JUČE, DANAS I SUTRA

Restitucija zemljišta pre licitacije

Agrarna reforma kao zakonska regulativa usmerena na redistribuciju agrarnih resursa jedne zemlje nije izmišljotina komunističkog režima iz polovine prošlog veka, već je ona sastavni deo svih velikih i suštinskih, društveno-ekonomskih promena, narodnih revolucija i kontrarevolucija, seoba i egzodusa naroda. Svaku agrarnu reformu treba vrednovati u kontekstu vremena u kome je ona sprovedena, kao i sa merilom vremenske distance slobodne i nezavisne istorije

Piše: **Branislav Gulan**

Posle nekoliko decenija srpska poljoprivreda se ponovo nalazi pred egzistencijalnom dilemom-kako ponovo sprovesti agrarnu reformu, kojom bi se ovom prilikom ispravile nepravde iz prošlih vremena, kada su agrarne reforme nemilosrdno cepale, prekrajale i oduzimale zemljište ne samo veleposednicima i grofovima već i vrednim seljacima a time uništavale porodično gazdinstvo kao klasičan i najprirodniji oblik poljoprivredne proizvodnje.

„Treba naglasiti da agrarna reforma kao zakonska regulativa usmerena na redistribuciju agrarnih resursa jedne zemlje nije izmišljotina komunističkog režima iz polovine prošlog veka, već je ona sastavni deo svih velikih i suštinskih, društveno-ekonomskih promena, narodnih revolucija i kontrarevolucija, seoba i egzodusa naroda. Svaku agrarnu reformu treba vrednovati u kontekstu vremena, u kome je ona sprovedena, kao i sa merilom vremenske distance slobodne i nezavisne istorije”, kaže prof. dr **Jan Kišgeci**, eks ministar poljoprivrede u Vladi Srbije.

Srpske agrarne reforme u prošlosti

Proširenjem granica Srbije 1878. godine na jugoistok (Niš, Piro, Leskovac) nametnulo se pitanje razrešenja problema imovinskih odnosa u novooslobođenim krajevima. Srbija, kao zemlja slobodnog seljaštva, nije mogla trpeti feudalni turski sistem, ali je proglašenje seljaka vlasnicima bez naknade bilo protivno odredbama Berlinskog ugovora, koji je izričito nalagao poštovanje imovinskih prava muslimana. Iz novooslobođenih krajeva iselio se pri završetku rata znatan broj muslimanskih stanovnika. Prvo naseljavanje je donelo samovlasno zauzimanje zemlje i seču državnih šuma.

U 1880. godini donet je *Zakon o naseljavanju*, kojim je uneto nešto reda: propisano je da jedna porodi-

ca može dobiti najviše četiri hektara i 2.000 metara kvadratnih za kuću, da se u zadružnim porodicama dodaju još po dva hektara za svaku mušku osobu stariju od 16 godina, da naselenici stiču pravo vlasništva tek poslije 15 godina savasnog držanja. Zatim je donet i *Zakon o agrarnim odnosima u novim krajevima*, kojim je naređen prinudan otkup spahijskih imanja - prinudan i za seljake i za spahije. Time je likvidiran feudalni sistem u Srbiji. Odstetu su određivali prema slobodnoj pogodbi, ili prema odluci posebnih državnih komisija. Tu naknadu su "imali platiti" sami seljaci iz svojih sredstava u roku od pet godina. Turci su mogli zadržati samo *varoška* imanja.

Ubrzo se pojavio diplomatski problem, jer plaćanje odštete Turcima nije išlo. Srpska vlada je zbog toga 1882. godine zaključila inostrani kredit u visini 4,5 miliona dinara iz koga je isplatila turske vlasnike zemlje i postala poverilac prema seljacima. Trebalo je da seljaci otplate taj dug državi tokom 15 do 25 godina. Kao što se moglo i očekivati to su vrlo slabo činili. Svaki režim gledao je kroz prste agrarnim dužnicima s juga Srbije, težeći da ih pridobije za svoju stranku i popravi šanse na izborima. Naplata agrarnih dugova poboljšana je tek 1890-tih godina, a 1902. godine ukinuta je kamata na dug (do tada sedam odsto) i određeno da se dug mora otplatiti za sledećih 20 godina.

Eliminacija feudalnih odnosa u Kraljevini SHS

Agrarna reforma nastala je iz želje da se likvidiraju feudalni odnosi u novostvorenoj Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca (SHS), da se odgovori očekivanjima seljaka iz pasivnih krajeva za poboljšanjem njihovog položaja, da se koloniziraju severni, nacionalno mešoviti krajevi (posebno Vojvodina) i da se veleposednicima stranim državljanima, često odanima tuđim dinastijama, oduzme zemlja.

Jedna agrarna reforma branjena tezom da je mali seljački posed efikasniji od krupnog poseda

Povod agrarnoj reformi bilo je i obećanje koje je srpska vlada formalno dala na Krfu 1917. godine da će svaki dobrovoljac dobiti posle završetka rata osam jutara ako je borac i pet jutara zemlje ako nije bio borac. S ekonomskog stanovišta agrarna reforma je branjena tezom da je mali seljački posed efikasniji od krupnog. Zalaganja za agrarnu reformu dobro su se uklopila u stranačku političku borbu, oslonjenu na demagogiju. Ideja o agrarnoj reformi nije bila samo pitanje političkog trenutka, već i nastavak težnji seljaka i reformskih agrarnih pokreta iz prethodnih decenija. Prvu inicijativu za agrarnu reformu je dao Kralj Aleksandar - Ujedinitelj 1919. godine. Proklamovao je da se ukinu veliki zemljišni posedi, a zemlja podeli siromašnim seljacima sa pravičnom naknadom dosadašnjim vlasnicima. Vlada je donela *Prethodne odredbe za pripremu agrarne reforme*, koje su postale program agrarne reforme. Odredbama je predviđeno da se veliki posedi brzo sekvestriraju i podele, s tim da se formalna strana (propisi i sudska odluka) naknadno reši kao i da zemlju dobiju prvenstveno zemljoradnici koji nemaju zemlje, i to onoliko koliko mogu obraditi sa svojom porodicom, s tim da prednost imaju udovice poginulih vojnika, ratni invalidi i dobrovoljci. Oduzimaju se svi veliki posedi veći od 100 do 500 jutara, tj. 57,5 do 277,5 hektara, zavisno od kvaliteta zemlje i lokalnih prilika, a njihove površine će se podeliti zemljoradnicima, uz plaćanje odštete i privremene rente. Posedi habsburške dinastije i onih koji su posede dobili od te dinastije oduzimaju se bez naknade.

Agrarna reforma posle Drugog svetskog rata.

Jedna od karakteristika agrarne politike Jugoslavije, posle Drugog svetskog rata, je težnja ka razvoju krupne robnje poljoprivredne proizvodnje. Da bi se ovakva proizvodnja mogla racionalno i ekonomično organizovati, jedna od pretpostavki je i postojanje većih, krupnijih površina. Pošto je pretežan deo zemljišnih površina bio u vlasništvu sitnih i srednjih gazdinstava, država je zahvatima u domenu posedovne strukture nastojala stvoriti krupne površine, odnosno velika gazdinstva. Zbog niza specifičnosti, u poljoprivredi nije izvršena nacionalizacija kao što je to učinjeno u drugim privrednim granama. Problem razvoja poljoprivrede rešavan je i stvaranjem društvenih organizacija na principu društvene svojine, i postepenog po-

društvljavanja proizvodnje i sredstava individualnih proizvođača.

Agrarna reforma i unutrašnja kolonizacija u NR Srbiji sprovedena je prema Zakonu o agrarnoj reformi i unutrašnjoj kolonizaciji (Sl. list DFJ 64/45). Ovim zakonom regulisana su, kako pitanja koja se odnose na agrarnu reformu, tako i pitanja koja se odnose na kolonizaciju, a sve u cilju ostvarivanja ustavnog načela da zemlja pripada onima koji je obrađuju. Predviđena je ekspropijacija zemljišta koje se u času donošenja zakona nalazilo u svojini organizacija i lica koja se ne bave poljoprivredom, a zatim ekspropijacija zemljišta preko određenog maksimuma onih lica koja se bave poljoprivredom. Od ovako ekspropisanog zemljišta stvoren je zemljišni fond agrarne reforme.

Da bi se stvorio zemljišni fond za izvođenje agrarne reforme i unutrašnje kolonizacije, ekspropisano je od dotadašnjih sopstvenika i prešlo u ruke države, sledeća poljoprivredna i šumska dobra:

1. Veliki posedi – zakon sadrži u sa- svim sažetom tekstu definiciju velikog poseda. Po toj definiciji svaki zemljišni posed koji ima više od 25 hektara obradive zemlje smatra se velikim posedom. I posed koji nema 25 hektara obradive zemlje, ali sa neobradivom prelazi 45 hektara, smatra se velikim posedom. Po ovom osnovu u zemljišni fond je uneto 84.700 hektara.
2. Zemljišni posedi u svojini organizacija koje se ne bave poljoprivrednom proizvodnjom (banke, preduzeća, deoničarska društva i sl.), oduzeto je 2.600 hektara.
3. Ekspropisani su i posedi bogomolja, manastira i verskih ustanova (posedi crkava) i svih vrsta zadužbina, svetovnih i verskih. U Vojvodini je tako oduzeto od 679 hektara crkvi sa ukupno 34.522 hektara. Zakonom je propisano da se crkvama ostavlja u svakom slučaju 10 hektara od njihovih ukupnih površina njiva, bašta, vinograda, voćnjaka, utrina i šuma, a oduzeta im je zemlja samo preko te granice. Crkvenim ustanovama, koje su imale karakter istorijsko-nacionalnih spomenika, moglo se ostaviti i više od 10 hektara zemlje, ali najviše 30 hektara obradivog zemljišta i 30 hektara šuma. Koliko se u svakom konkretnom slučaju ostavljalo, odlučivao je ministar poljoprivrede, a po mišljenju ministra prosvete.
4. Zemljišni posedi bez sopstvenika ili pravnog naslednika – oduzeto 8.600 hektara;
5. Zakon o agrarnoj reformi je u nekoliko navrata doradivan te su određeni novi uslovi za oduzimanje

zemljišta. Određen je višak zemljoradničkih poseda iznad maksimuma. Zemljoradnički maksimum određen je na 20 – 35 hektara obradive zemlje ili do 45 hektara ukupne površine. Oduzeto je ukupno oko 74.000 haektara;

6. Višak poseda iznad nezemljoradničkog maksimuma – iznad tri odnosno pet hektara – oduzeto je 43.000 hektara;

7. Državni posedi izdvojeni za fond – 1.500 hektara;

8. Posedi ostavljeni od kolonista – 7.100 hektara;

9. U zemljišni fond agrarne reforme i unutrašnje kolonizacije, pored ovako ekspropisanog zemljišta, ušlo je i zemljište državljana nemačkog rajha i lica nemačke narodnosti, konfiskovana prema odluci AVNOJ-a 1944. godine, kao i posedi neprijatelja konfiskovani presudama, a to je – 412.000 hektara.

Ovakvo oduzeto zemljište prešlo je u ruke države, ušlo u zemljišni fond agrarne reforme i unutrašnje kolonizacije, a zatim iz tog fonda dodeljivano korisnicima. Treba zapaziti da svojina na zemlji oduzetoj na osnovu ovog zakona nije prelazila neposredno sa ranijeg sopstvenika na korisnika, već je najpre prelazila u ruke države, pa je tek onda dodeljivana korisnicima (bezzemljašima, agrarnim interesima, kolonistima, udruženim zemljoradnicima u SRZ i društvenim organizacijama).

Sprovođenjem Zakona o konfiskaciji imovine narodnih neprijatelja i Zakona o agrarnoj reformi i kolonizaciji uneto je u zemljišni fond agrarne reforme sa područja Vojvodine 668.000 hektara. Ovaj zemljišni fond raspoređen je tako što je 428.000 hektara (64,1 odsto) zemljišta dodeljeno siromašnim seljacima sa teritorije Vojvodine i kolonistima sa drugih područja, dok je 240.000 hektara (35,9 odsto) dodeljeno društvenim gazdinstvima i zadrugama. Time su, dakle, stvoreni uslovi za konstituisanje društvenih gazdinstava na 240.000 hektara² i dalji razvoj društvenog sektora u Vojvodini.

Ono što predstavlja jednu od posebnih karakteristika agrarne reforme u našoj zemlji ogleda se u tome, što zemljište, koje je ušlo u zemljišni fond i koje je dodeljeno, bilo individualnim poljoprivrednim proizvođačima, bilo organizacijama društvenog sektora, nije se moglo prodavati, niti otuđiti, niti dati u zakup, što znači da su te površine zemljišta postale "rex extra commercium" (stvar van prometa).

(Nastaviće se)

Koliko je kome oduzeto?

Na osnovu podataka Austrougarskih zemljišnih knjiga iz 1914. godine može se dobiti orijentacioni uvid o velikim posediima na području nove države SHS, koje su bile predmet velike odluke Kralja Aleksandra Ujedinitelja iz 1919. godine.

Izvođenje reforme nije bilo uspešno prvenstveno zbog poli-

tizacije i političke nestabilnosti. Agrarna reforma predstavljala je kombinaciju revolucionarnih mera, prava i izuzimanja imanja preko veze, s tim da su propisi menjani i različito tumačeni tokom vremena. S pravom se može postaviti pitanje da li je ova smela odluka bila Kralju možda kasnije i – sudbonosna.

Grof Čekonić	39.000 kj
Grof Kotek	33.000 kj
Knez Odeskalki	25.000 kj
Grof Elc	25.000 kj
Grof Karočanji	24.000 kj
Grof Feliks Harnkurt	21.600 kj
Grof Pejačević	15.600 kj
Porodica Lelbah	13.800 kj
Marija Sečenji	10.500 kj
Porodica Latinović	9.700 kj
Grof Bačanji	8.000 kj
Grof Janoš Ziči	8.000 kj
Artur i Karlo Lederer	7.800 kj
Gedeon Dunderski	7.000 kj
Đoka Dunderski	4.500 kj
Lajoš Redl	4.000 kj

(katastarsko jutro=0,57 ha.)

Tov brojlera

Brojlerski tov bazira se na linijskim hibridima namenjenih za proizvodnju mesa – tzv. teškim linijskim hibridima. Rasna živina, kao i srednje i spororastući hibridi, nisu pogodni za intenzivan tov

Piše: dr Miroljub Milić

Proizvodnja živinskog mesa, tov brojlera, zasnovana je uglavnom na intenzivnoj – tzv. brojlerskoj proizvodnji. To podrazumeva intenzivan tov mladih pilića do uzrasta 5-6 nedelja i do završne mase oko 2,5 kg. Za tov se koriste pilići teških linijskih hibrida – na našem tržištu najviše se koriste ROSS-308, COBB 500, Hubbard i drugi.

Za uspešnu brojlersku proizvodnju moraju se poštovati sledeći principi:

- tov specijalizovanih linijskih hibrida visokog genetskog potencijala;

- primena svih propisanih veterinarskih i zoohigijenskih mera;

- držanje živine u savremenim objektima sa kontrolisanom mikroklimom;

- tov brojlera traje 5- 6 nedelja;

- odmor između turnusa 2-3 nedelje; minimum 14 dana

- 5,5 do 7 turnusa godišnje;

- gustina naseljenosti 33 kg žive mase /m². Ovaj parametar uslovljen je zakonom o dobrobiti životinja

- završna telesna masa sa 6 nedelja oko 2,5-2,7 kg;

- konverzija hrane 1,7 – 1,8kg hrane za kg prirasta;

- mortalitet do 5% .

Da bi se ovako visoki zahtevi mogli ispuniti, a zadata proizvodnja ostvariti, potrebno je poštovati neke osnovne principe koje ćemo se potruditi da u ovom priručniku što preciznije navedemo.

Brojlerski tov bazira se na linijskim hibridima namenjenih za proizvodnju mesa – tzv. teškim linijskim hibridima. Rasna živina, kao i srednje i spororastući hibridi, nisu pogodni za intenzivan tov. Oni se koriste za neki od vidova alternativne poroizvodnje živinskog mesa, koji su bliži ekstenzivnim sistemima odgoja i organskoj proizvodnji.

Linijski hibridi koji se najviše koriste u Srbiji su ROSS 308 (kompanija Aviagen), COB 500 (kompanija Cobb-Vantress) i Hubbard (kompanija Hubbard). Postoje i drugi hibridi, ali navedeni su najviše zastupljeni u našoj zemlji. Sve ove hibride možete nabaviti od ovlašćenih predstavnika i ugovoriti kupovinu sa farmama koje drže roditeljska jata. Proizvodne performanse navedenih hibrida ne razlikuju se mnogo.

Kao što se iz tabele vidi genetski potencijal nije ograničavajući faktor za dobru proizvodnju. Ono što može dovesti do slabijih proizvodnih rezultata (kada je u pitanju izbor hibrida) su uslovi odgoja roditeljskog jata i kvalitet jednostavnih pilića, tako da preporučujemo da piliće kupujete od renomiranih proizvođača, sa repro farmi sa kojima imate dobro iskustvo i koje su se dokazale po svom kvalitetu i pouzdanosti isporuke. Mnogo je bitnije da imate poverenja u firmu od koje kupujete piliće nego koji hibrid ćete odabrati.

Jednodnevni pilići moraju biti zdravi, vitalni, bez deformiteta, dobro zatvorenog pupka i suvog, rastresitog paperja. Pilići dobrog kvaliteta su aktivni i vitalni, stoje uspravno na jakim nogama, bistrog su pogleda, sa sjajnim, živahnim i aktivnim očima i sa normalnim – suvim i čistim paperjem. Sve piliće sa bilo kakvim deformitetima: obogaljane noge, uvrnuti vratove i kljunove, raskrečene noge, sa loše zatvorenim pupkom i slabe treba odstraniti. Nemojte biti osetljivi na piliće koji su slabi i useliti ih u objekte zajedno sa ostalima u nadi da će se „izvući“. Slabi i avitalni pilići su vektor za unošenje bolesti u objekat i predstavljaju potencijalnu opasnost za celo jato. Zbog toga se oni odmah odstranjuju iz jata i neškodljivo uklanjaju.

Transport pilića

Jednodnevne piliće od inkubatorske stanice do farme treba transportovati u posebnom vozilu sa klima uređajem. Transport mora biti brz i pod optimalnim uslovima. Ukoliko se pilići transportuju leti, potrebno je transport izvršiti rano ujutru ili uveče. Najbolje je da se transport vrši klimatizovanim vozilima jer ćemo na taj način piliće poštediti stresa usled neadekvatne temperature. Pregrevanje piliće podjednako je štetno kao i prehlada. Dug i neadekvatan transport prouzrokuje dehidriranje pilića, a može da dovede do njihove prehlade i drugih neželjenih posledica. Izmučeni pilići slabije napreduju i imaju veći procenat uginuća, posebno u prvim danima tova.

Pilići se od inkubatorske stanice do objekta dopremaju najčešće u kartonskim kutijama, koje na dnu imaju naboranu – rapavu hartiju koja sprečava da se pilići tokom transporta povrede klizanjem i raskrečenjem. Po prispeću se odmah vade iz kutija i smeštaju u pripremljeni živinarnik.

Kutije treba staviti na prostirku ne stavljajući kutije jednu na drugu, a ceo proces uraditi efikasno kako bi se vozilo što pre istovarilo. Kada se vozilo oslobodi, treba što pre pri-

stupiti naseljavanju pilića, nikako se ne sme ostaviti da pilići u kutijama dugo čekaju, jer može doći do dehidracije, pa i ugušenja. Nemojte zaboraviti da je temperatura u objektu preko 300C!

Biosigurnost i mere preventivne zaštite

Biosigurnost na farmama je osnovni preduslov za odgoj zdravog i vitalnog jata. To podrazumeva sledeće mere kojih se morate striktno pridržavati:

- Farma mora biti ograđena i da se na ulazne kapije postave dezo-barijere. Kolska dezo-barijera mora biti adekvatne širine i dužine, tako da se točak bar dva puta okrene u sredstvu za dezinfekciju. Dezo-barijere na ulaznoj kapiji za ljude podrazumevaju posude sa sušerom natopljenim dezinfekcionim sredstvom, a potrebno je obezbediti i pribor za dezinfekciju ruku. Dezo barijere treba postaviti i na ulasku u svaki objekat.

- Farma stalno mora biti zaključana!

- Pristup ljudima na farmu neophodno je ograničiti i svesti na minimum. Pristup farmi sme se dozvoliti samo zaposlenima i ovlašćenim licima, koja po ulasku na farmu moraju da se presvuku ili obuku zaštitna odela. Posebno je opasno kada na farmu dolaze lica koja su u kontaktu sa živinom – bilo da je imaju kod svoje kuće, ili da su pre posete našoj farmi obišli i neke druge farme.

- Pravilo je da radnici koji rade na odgojnoj farmi ne gaje sopstvenu živinu na okućnici.

- Pristup životinjama na farmu je strogo zabranjen

- Ukoliko unosite opremu sa druge farme, prvo je morate dobro oprati i dezinfikovati, a zatim uneti u farmu

- Na zemljištu oko farme ne sme biti otpadaka ili neupotrebne opreme koji bi mogli biti stanište za štetočine

- Što pre očistite svako prosipanje hrane iz silosa ili cevi jer prosuta hrana privlači štetočine

- Mere dezinfekcije i deratizacije

Ishrana brojlera

je su neophodne. Glodari se moraju uništavati jer mogu preneti bolesti sa prethodnog jata na novouseljene piliće. Pored prenošenja bolesti glodari nanose štetu jer jedu i uništavaju hranu, tako da je njihovo uništavanje obavezan postupak na farmi. Za to treba koristiti samo dozvoljene preparate ili pozvati stručnu službu da izvrši prskanje i deratizaciju.

- Mora se poštovati princip sve unutra - sve napolje, što znači da se na jednoj farmi mogu držati samo pilići iste starosti. Manji proizvođači često izbegavaju ovo pravilo, pa se odlučuju na to da gaje piliće različite starosti – posebno ako imaju dva ili više objekata. To im omogućava kontinuiranu isporuku brojlera na tržište, ali je sa higijenskog aspekta potpuno neprihvatljivo. Praksa je pokazala da čak i ako jedan ili dva turnusa prođu bez problema – problemi će se sigurno pojaviti u nekom od narednih a štete su tada veoma velike.

- Takođe, nije preporučljivo naseljavati piliće koji su poreklom sa različitih farmi, čak i ako su istog uzrasta. Pilići različitog porekla su različito otporni na pojedine bolesti, te ih nije dobro „mešati“.

Priprema objekata za useljenje

Pilići u svakom proizvodnom ciklusu treba naseljivati u detaljno oprane i dezinfikovane objekte, „odmorene“ i pravilno pripremljene, što podrazumeva čitav niz postupaka koje treba izvesti između dva turnusa. Prvo je potrebno farmu očistiti od prethodnog turnusa, što podrazumeva:

- Demontiranje mobilne opreme

Na kraju svakog turnusa, po završetku isporuke pilića, pristupa se temeljnom čišćenju mobilne opreme. Ona se može izvršiti iznošenjem opreme iz objekata ili podizanjem linija za hranjenje i napajanje

- Uklanjanje stajnjaka

Preporuka je odmah nakon iseljavanja prskanje svih površina nekim insekticidom. Prskanjem plafona i zidova možete se „osloboditi“ prašine, a nečistoću treba ukloniti i sa ventilacionih otvora, greda i drugih predmeta. Zatim iz objekta treba ukloniti prostirku i propisno je udaljiti.

- Čišćenje objekata i kruga farme (prvo grubo, a zatim i fino), pranje objekata i opreme

Nakon iznošenja prostirke treba pristupiti kvašenju poda, svih površina i opreme, vodom i deterdžentom. Princip je da se pranje počne od gore i nastavi ka dole. Objekat treba da je nakvačen nekoliko sati. Opremu za hranjenje i napajanje takođe treba dobro oprati. Linije pojenja treba isprazniti i napuniti dezinficijensom. Rezervoare za vodu i cevi treba da se operu i po mogućstvu napune dezinficijensom (koji treba isprati čistom vodom posle 24 časa).

- Dezinfekcija objekata i opreme

Po završenom pranju treba da se obavi prva dezinfekcija i objekat se zatvori i ostavi da se odmori 14 dana. Vrlo je važno da se očisti dezinfikuje i širi prostor oko objekta u kojem će se gajiti pilići, a takođe i putna mreža. Pranje s eobično vrši aparatima pod pritiskom, a deterdženti za pranje i dezinficijensi treba da se koriste prema uputstvima proizvođača.

- Unošenje prostirke

Prostirka je veoma bitna za održavanje optimalnih ambijentalnih uslova u objektima i za pravilan razvoj pilića. Za prostirku se najčešće koristi pšenična slama, iako je hoblovina mnogo bolji materijal ali ona često nije dostupna. U svakom slučaju prostirka treba da bude suva, rastresita, bez plesni i čista, a ako se koristi slama mnogo je bolje da ona bude seckana, jer se na taj način povećava njena higroskopnost.

Prostirka mora da bude ravnomerno raspoređena po objektu u sloju od 7,5-10 cm. Računa se da je dovoljno 2-5kg/m². Potrebno je na farmi imati rezerve prostirke, jer se ona u toku tova uvek može dodavati, a ako su nepovoljni ambijentalni uslovi ili dođe do curenja vode iz pojilica, deo prostirke potrebno je nekad i zameniti.

Prostirka mora biti PORAVNATA, jer neravna prostirka dovodi i do neravnomernog rasporeda pilića, ometa pristup hranilicama i pojilicama i dodovi do različite visine linija za hranjenje i pojenje.

Posledice loše prostirke

Prljava i ispucala stopala i pucanje kože na prstima, što kod pilića izaziva hramljenje, smanjenje unosa hrane i smanjen porast, probijanje infektivnih agenasa, artritis, povrede

- Montiranje opreme i pravljenje krugova ili pregarđivanje objekata folijom ukoliko se koristi centralno grejanje

- Završna dezinfekcija – fumigacija objekta

Fumigacija je efikasna samo kada je sav materijal montiran u objektu. Najmanje 96 časova pre useljenja pilića, objekat sa prostirkom i montiranom opremom za ishranu i napajanje se hermetički zatvori i ponovo dezinfikuje paraformaldehidom. Posle navedenog postupka objekat treba da bude zatvoren (24h), a zatim se provetrava i ZAGREVA.

Zagrevanje objekta i provera svih instalacija

- Leti grejanje treba uključiti najkasnije 24 časa, a zimi i 36 časova preuseljavanja pilića, kako bi se postigla optimalna temperatura od 32 stepena celzijusa u visini od 20cm od poda.

- Za kontrolu temperature na visini od 20cm postavite termometre

- Radi uštede u grejanju u objekat se mogu postaviti krugovi od lesnita iznad kojih se postavlja grejno telo (veštačka kvočka) ili se objekat može najlonskim zavesama pregraditi na 1/3 u prvih 7-10 dana tova.

- Sipanje hrane i vode u hranilice i pojilice

Za napajanje se može koristiti sistem zvonastih pojilica ili sistem nipl pojilica. U oba slučaja voda mora biti u sistemu pre naseljavanja pilića. U prvim danima života potrebno je uneti i dodatne ručne pojilice kako bi se pilići lakše snašli i odmah počeli da piju vodu. Hranilice takođe moraju biti napunjene hranom pre dolaska pilića. Potrebno je dodati plitke tacne za hranjenje kako bi se dostupnost hrane olakšala pilićima na početku tova.

(Nastaviće se)

Dobro poravnata prostirka

Proizvodne performanse teških linijskih hibrida

Osobina	Ross 308	Cobb 500	Hubbard classic
Telesna masa sa 35 dana	2.113	2.067	2.123
Telesna masa sa 42 dana	2.768	2.732	2.747
Telesna masa sa 49 dana	3.407	3.369	3.346
Konverzija sa 35 dana	1,58	1,56	1,62
Konverzija sa 42 dana	1,72	1,71	1,77
Konverzija sa 49 dana	1,86	1,84	1,92

BILJEM PROTIV KARCINOMA

Biljka uništava maligne ćelije?

Britanski istraživači otkrili su da biljka koja već sedam vekova se koristi u medicinske svrhe može biti novo sredstvo za borbu protiv raka.

Biljka poznata pod imenom BORAŽINA (*Borago officinalis*) sadrži supstancu pod nazivom gamalion-ska kiselina (GLA) za koju je istraživanjem utvrđeno da uništava ćelije raka na mozgu i prostati i zauzima širenje malignih tumora.

U ispitivanju grupe žena sa rakom dojke, naučnici iz Notingema otkrili su da tretman koktelom „GLA“ i antikancerogenog leka „Tamoksifena“ dovodi do ubrzanja pozitivne reakcije na lek.

Uljni ekstrat božarine predstavlja bogat izvor „GLA“, naglašava dr Alek Mek Goun, načelnik odeljenja za razvoj lekova britanskog „Dobrotvornog društva za istraživanje raka (CRC)“.

Boražina sadrži najveću koncentraciju GLA u prirodi – u njenom uljnom ekstratu se nalazi 24 procenata ove kiseline. Ta hemijska supstanca takođe je pronađena u ekstratu JAGORČEVINE.

Prema rečima de Mek Gouna, boražina, koja ima ukus sličan krastavcu, bila je u srednjem veku veoma popularna u kuhinjarstvu.

Petrolejom protiv raka

Ko godišnje 12 dana zaredom pije po jednu kafenu kašiku prtjeleja (ujutro na prazan stomak) sigurno neće oboleti od raka ili leukemije – tvrdi

dr. Paula Ganer, lekar „Jakob klinike“ na Majni. U svojoj dokumentaciji ima preko dve hiljade slučajeva izlečenja od najtežih bolesti (raka i leukemije).

Dr Paula Ganer je sama bila u teškoj situaciji. U 31 godini razbolela se od raka. U bolnici su joj odstranili 75. cm. creva, ali se rak proširio na bubrege. Kada su lekari ustanovili da joj ne mogu pomoći, otpustili su je kući. Muž joj je nabavio petrolej i ona je počela da ga uzima, po jednu veliku kašiku na prazan stomak (malo veća doza). Trećeg dana desilo se čudo, jer toliko joj je bilo bolje da se digla iz kreveta. Svakog dana bivala je sve zdravija i posle šest nedelja dostigla je normalnu težinu. Posle ovog slučaja dr Paula Ganer je mnogima preporučila petrolej i spasila opisane slučajeve.

Petrolej ima sposobnost čišćenja krvi i jako je dobar oksidans (snadbeva ćelije kiseonikom).

Najbolji efekat ima u lečenju svih otoka, krvnih bolesti i onih najtežih – rak i leukemija.

Interesantan je slučaj porodice Švarc iz Berlina, koja je uvela jedan oblik porodičnog rituala uzimanja petroleja: svakog petka svaki član dobija na kocki šećera 15 ka-

pi petroleja. Oni su ovo uveli pre 60-70 godina i niko još u porodici Švarc nije bolovao od neke teške bolesti. Svi su izuzetno zdravi i dugovečni.

Postoji izvestan broj ljudi koji ne podnosi petrolej i oni posle prve doze treba odmah da prekinu dalje uzimanje.

Ali, petrolej ima jedan veliki nedostatak zbog kojeg ipak nije proširena njegova upotreba: veoma je jeftin. Dobro se zna da danas mnogo više ljudi živi od raka (lekari i farmaceuti), nego što umire od njega. Velika farmaceutska industrija živi od skupih lekova i skupih istraživanja.

I sama dr Paula Ganer imala je problema sa vlastima i jednom prilikom je i kažnjena sa 50.000 maraka. Ali, ipak je upotreba petroleja uspela da se ponegde legalizuje. Za sada u Švajcarskoj, Francuskoj i Poljskoj može da se kupi apotekarski petrolej. Iz njega je ostranjen onaj neugodan miris, kojimnogima smeta. Međutim, dr Paula Ganer tvrdi da je i običan petrolej isto tako dobar za upotrebu.

Gospođa Ganer je na ovaj način pomogla hiljadama ljudi. Tvrdi da petrolej leči bolesti čiji uzrok leži u krvi.

Mogućnost primene ovog metoda lečenja veoma je široka, što pokazuju sledeći slučajevi:

A. M. Iz Hondorasa, 48 godina, operisana je zbog raka i odstranjena joj je dojka, a kasnije i jajnici i matarica. Stanje je bilo beznadežno. Počela je piti petrolej tri puta dnevno po jednu kašikicu na prazan stomak i nakon četiri nedelje

M. V. je patila od čira želuca. Deo ovog organa hiruški joj je odstranjen. Stanje se jedno vreme poboljšalo, ali kasnije su se pojavili bolovi i dijagnoza je bila – rak želuca. Otpočela je terapiju petrolejom (tri puta dnevno po jednu kašikicu u toku dve nedelje). Već dvanaestog dana prve kure stanje se poboljšalo. Nakon lečenja imala je dobru krvnu sliku, a šećerna bolest, od koje je takođe patila, posle terapije petrolejom nestaje.

Jedna žena iz Češke je zapisala, kako je njeno dete pre Drugog svetskog rata obolelo od jake upale kože glave izazvane streptokokama. Jedna žena joj je savetovala da svom sinu pomogne petrolejom. Na njihovu radost, ova terapija je uspela. Njen sin se sasvim oporavio.

Ovim načinom lečenja sasvim se ozbiljno bavila dr. Kowakowska iz Varšave. Tvrdila je i to da petrolej ne podnose pojednako svi ljudi ili se njihov organizam na njega teže privikava. Zato je savetovala da se počne sa 1-2 kapi petroleja u prokuvanoj vodi dva sata nakon jela 2-3 puta na dan.

Navela je slučaj obolele prijateljice od raka materice koja je pila dva puta dnevno po tri kapi petro-

leja nakon jela. Doze nije povećavala i pravila je određene pauze. I ove manje doze dobro su delovale na nju. Korišćenje petroleja traje prosečno jedan mesec, a maksimalno trajanje terapije je šest nedelja. Posle toga potrebno je napraviti pauzu nakon koje se ciklus može ponoviti. Preporučuje se da se pauza iskoristi za analizu krvi i mokraće.

Dr. Kowakowska nije imala nijedan slučaj da je kura petrolejom nekome štetila, naprotiv. Jedino se pri njegovom korišćenju na prazan stomak nekad javlja proliv.

Pitanje o nekom lekovitom sredstvu delikatna je stvar. Svi se mi razlikujemo pa su nam iste bolesti tako različite. Stoga je dobro da se navedeno i neka upozorenja: Mora se koristiti petrolej apotekarski, destilisan posebnim postupkom na 100-150 stepeni Celzijusa. Loše pripremljen petrolej ne leči i štetan je po zdravlje, jer sadrži otrovne materije. Pre eventualne terapije ovom tečnošću konsultujte svog lekara.

(Nastaviće se)

(Izvod iz knjige "Lekovitim biljem protiv karcinoma", autor Momčilo Moci Srećković, Slobomir, 2015.)

prestali su bolovi, mogla je da jede bez povraćanja i nije više morala koristiti morfijum. Tumori su nestali a krvarenja su prestala.

Stari recepti

Čupava Kata

Potrebno je – za testo: 5 žumanaca, 250 gr putera ili margarina, 500 gr brašna, 1 prašak za pecivo, 5 kašika šećera 3 kašike vode ili mleka;

za fil: 5 belanaca, 250 gr šećera, 200 gr oraha, 300 gr džema od kajsijsa

Priprema: Penasto umutiti 5 žumanaca sa 5 kašika šećera. Dodati umućen puter ili margarin, brašno pomešano sa praškom za pecivo i sipati tri kašike vode ili mleka. Testo dobro izraditi, pa podeliti na dva nejednaka dela. Manji deo staviti u zamrzivač, a veći ostaviti u frižider.

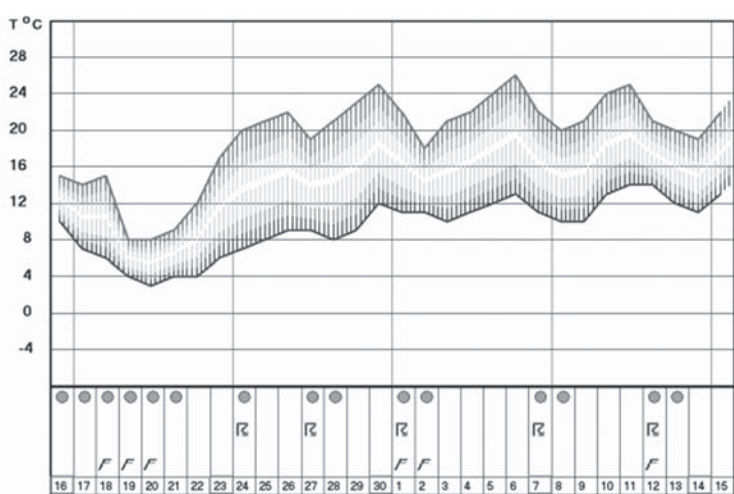
Za to vreme pripremiti fil. Pet belanaca i 250 gr šećera umutiti u čvrst sneg. Pažljivo kašikom umešati 200gr samlevenih oraha. Testo iz frižidera rastanjiti u podmazanom i pobrašnjenom plehu, pa premazati džemom od

kajsijsa. Preko rasporediti fil od belanaca i oraha. Odozgo narendati testo koje se steglo u zamrzivaču.

Peći u pećnici oko dvadeset minuta na 180 stepeni. Ohlađen kolač seći na kocke i služiti.

Prognoza vremena do 15. maja

☐ ГРМЉАВИНА ☐ КИША ☐ МАГЛА ☐ СНЕГ ☐ ВЕТАР – МАКСИМАЛНА ТЕМП. – МИНИМАЛНА ТЕМП.

Promet roba na Produktnoj berzi

od 10.4. do 13.4.2017.

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Rast cena kukuruza
- Dešavanja na svetskim berzama

Trgovanje na Produktnoj berzi tokom protekla, skraćena, radna nedelja je na samom početku bilo slabijeg inteziteta, što je posledica mirovanja cena na domaćem tržištu. Blagi cenovni skok je u drugoj polovini nedelje doneo rast prometa. Ukupno je u posmatranom periodu prometovano 1.700 tona robe, što je za 54,97% manje nego prošle nedelje. Finansijska vrednost prometa je iznosila 37.935.250,00 dinara ili za 49,64% manje.

Kukuruzom se ukupno trgovalo u količini od 1.400 tona. Rast potražnja je na samom kraju nedelje je doprineo cenovnom skoku, pa je tako u odnosu na prethodnu nedelju cena žutog zrna veća za 2,69%. Nedeljni ponder je iznosio 17,49 din/kg bez PDV-a (19,24 din/kg sa PDV-om).

Cena pšenice je veoma stabilna, a oscilacije pre svega zavise

od kvaliteta i pariteta prodate robe. U ovonedeljnom trgovanju je registrovana prosečna cena od 17,50 din/kg bez PDV-a (19,25 din/kg sa PDV-om), što je u odnosu na upoređujući podatak iz prethodne nedelje rast od 1,16%.

Cena zrna soje se nije menjala. Realizovana cena u kupoprodajnom ugovoru je iznosila 47,00 din (51,70 din/kg sa PDV-om). Pored zrna, prometovana je i sojina sačma sa 44% proteina, čija je cena u proseku iznosila 48,40 din (58,08 din/kg sa PDV-om).

Od ostalih roba prometovana je suncokretova sačma sa 33% proteina po ceni od 19,05 din/kg bez PDV-a (22,86 din/kg sa PDV-om) uz gratis lager do 15.5.

direktor
Miloš Janjić

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOSU NA PRETHODNU NEDELJU
Kukuruz, veštački sušen, rod 2016.	325	19,14-19,25	325	19,14-19,25	+2,69%
Kukuruz, veštački sušen, rod 2016. gratis lager do 28.4.	225	19,03	175	19,03	-
Kukuruz, veštački sušen, rod 2016. gratis lager do 30.4.	1500	18,70-19,25	800	18,70-19,03	-
Kukuruz, veštački sušen, rod 2016. spreman za isporuku 27.4.	100	19,25	100	19,25	-
Pšenica, rod 2016.	100	19,25	100	19,25	+1,16%
Soja rod 2016.	25	51,70	25	51,70	0,00%
Soja rod 2016. vlaga do 13,5%, gratis lager do 30.4.	50	51,70	50	51,70	-
Sojina sačma 44% proteina	75	57,96-58,20	75	57,96-58,20	-
Suncokretova sačma 33%, gratis lager do 15.5.	50	22,86	50	22,86	-

PRODEX

PRODEX je na dan 12.04.2017. vredeo 208,24 poena i nije se menjao u odnosu na kraj prethodne nedelje.

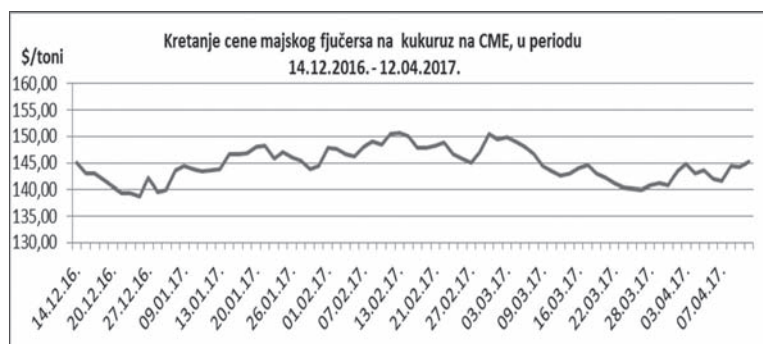
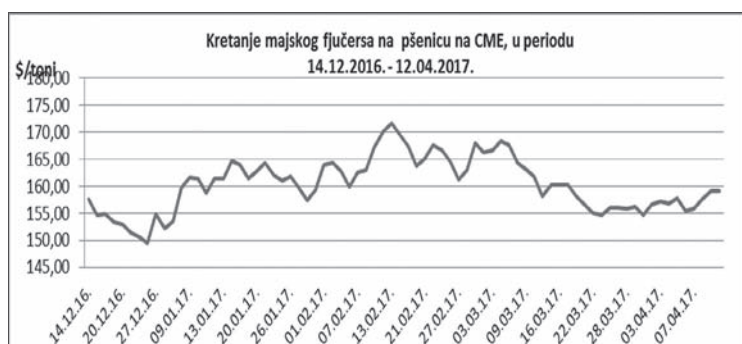

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP, MAJSKI FJUČERS 2016.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	155,80 \$/t	157,49 \$/t	159,18 \$/t	159,18 \$/t	\$/t
Kukuruz	141,49 \$/t	144,48 \$/t	144,25 \$/t	145,27 \$/t	\$/t

BUDIMPEŠTA	
PŠENICA	KUKURUZ
134,24 €t (fjučers maj 17)	139,04 €t (fjučers maj 17)

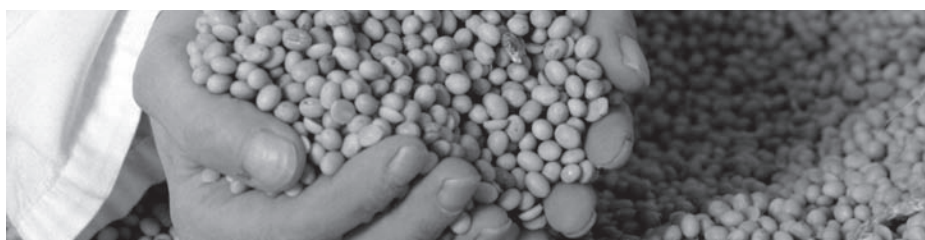
EURONEXT PARIZ	
PŠENICA	KUKURUZ
164,75 €t (fjučers maj 17)	170,75 €t (fjučers jun 17)

U Čikagu u odnosu na prethodnu nedelju, pšenica je poskupela 2,37%, a kukuruz je poskupeo 2,33%.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno, maj 17	346,13 \$/t	345,77 \$/t	345,10 \$/t	348,19 \$/t	\$/t
Sojina sačma, maj 17	307,40 \$/t	309,10 \$/t	309,30 \$/t	312,70 \$/t	\$/t

U Čikagu u odnosu na prethodnu nedelju, soja je poskupela 0,66%, a sojina sačma je poskupela 1,30%.

U Budimpešti u odnosu na prethodnu nedelju, pšenica je pojeftinila 0,65%, a kukuruz je pojeftinio 0,64%.
U Parizu u odnosu na prethodnu nedelju, pšenica je poskupela 0,61%, a kukuruz je pojeftinio 0,29%.

E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs
INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPONZOR
Francuski hibridi kukuruza i suncokreta
Limagrain d.o.o.
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.com
branimir.alivovodic@limagrain.com
www.limagrain.rs

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvaničan podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovanju do trenutka štampanja informatora.

VOĆE 10.4.2017. - 17.4.2017.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	240.00	280.00	280.00	bez promene	vrlo slaba
2	Banana (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	125.00	130.00	130.00	rast	dobra
3	Grejpfrut (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	100.00	120.00	110.00	bez promene	slaba
4	Grožđe (belo ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	450.00	450.00	450.00	bez promene	vrlo slaba
5	Grožđe (crno ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	450.00	450.00	450.00	bez promene	vrlo slaba
6	Jabuka (Ajdared)	Domaće	kg	45.00	50.00	45.00	bez promene	prosečna
7	Jabuka (Ajdared)	Uvoz(uvoz)	kg	60.00	65.00	65.00	bez promene	prosečna
8	Jabuka (Delišes ruž.)	Domaće	kg	55.00	60.00	55.00	bez promene	vrlo slaba
9	Jabuka (Delišes ruž.)	Uvoz(uvoz)	kg	75.00	75.00	75.00	bez promene	vrlo slaba
10	Jabuka (Delišes zlatni)	Domaće	kg	55.00	55.00	55.00	pad	slaba
11	Jabuka (Delišes zlatni)	Uvoz(uvoz)	kg	75.00	75.00	75.00	bez promene	vrlo slaba
12	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	50.00	55.00	50.00	bez promene	prosečna
13	Jabuka (Jonagold)	Domaće	kg	45.00	50.00	50.00	rast	prosečna
14	Jabuka (Jonagold)	Uvoz(uvoz)	kg	65.00	70.00	70.00	pad	vrlo slaba
15	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	50.00	65.00	65.00	bez promene	vrlo slaba
16	Jagoda (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	250.00	270.00	270.00	rast	prosečna
17	Kivi (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	160.00	190.00	190.00	bez promene	slaba
18	Kruška (Viljamovka)	Uvoz(uvoz)	kg	230.00	260.00	240.00	bez promene	vrlo slaba
19	Kruška (ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	220.00	230.00	230.00	rast	vrlo slaba
20	Lešnik (očišćen)	Domaće	kg	900.00	1000.00	900.00	bez promene	slaba
21	Limun (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	130.00	145.00	145.00	bez promene	dobra
22	Limun (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	155.00	160.00	160.00	bez promene	slaba
23	Mandarina (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	120.00	120.00	120.00	bez promene	vrlo slaba

POVRĆE 10.4.2017. - 17.4.2017.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	Domaće	veza	10.00	13.00	13.00	rast	dobra
2	Boranija (žuta)	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	200.00	200.00	bez promene	vrlo slaba
3	Brokola (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	400.00	500.00	450.00	rast	vrlo slaba
4	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	80.00	110.00	90.00	rast	dobra
5	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	25.00	35.00	30.00	bez promene	dobra
6	Karfiol (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	150.00	180.00	160.00	bez promene	vrlo slaba
7	Kelj (sve sorte)	Domaće	kg	80.00	90.00	80.00	bez promene	vrlo slaba
8	Krastavac (salatar)	Uvoz(uvoz)	kg	150.00	160.00	150.00	rast	prosečna
9	Krastavac (salatar)	Uvoz(uvoz)	kg	120.00	140.00	120.00	rast	prosečna
10	Krompir (beli)	Domaće	kg	25.00	30.00	30.00	bez promene	dobra
11	Krompir (crveni)	Domaće	kg	25.00	30.00	30.00	bez promene	dobra
12	Krompir (mladi)	Domaće	kg	230.00	250.00	250.00	rast	vrlo slaba
13	Kupus (mladi)	Uvoz(uvoz)	kg	85.00	110.00	100.00	pad	slaba
14	Kupus (sve sorte)	Domaće	kg	30.00	30.00	30.00	bez promene	slaba
15	Lubenica (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	240.00	270.00	270.00	rast	vrlo slaba
16	Luk beli (mladi)	Domaće	veza	25.00	30.00	25.00	pad	slaba
17	Luk beli (sve sorte)	Domaće	kg	500.00	550.00	550.00	bez promene	dobra
18	Luk crni (mladi)	Domaće	veza	15.00	20.00	17.00	pad	dobra
19	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	20.00	35.00	25.00	bez promene	dobra
20	Paprika (Babura)	Uvoz(uvoz)	kg	300.00	350.00	320.00	rast	vrlo slaba
21	Paprika (ljuta)	Uvoz(uvoz)	kg	450.00	600.00	500.00	bez promene	slaba
22	Paprika (ostala)	Uvoz(uvoz)	kg	320.00	320.00	320.00	rast	vrlo slaba
23	Paprika (šilja)	Uvoz(uvoz)	kg	260.00	340.00	320.00	rast	vrlo slaba
24	Paradajz (chery)	Uvoz(uvoz)	kg	350.00	370.00	350.00	rast	slaba
25	Paradajz (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	240.00	220.00	rast	prosečna
26	Pasulj (beli gradištanac)	Uvoz(uvoz)	kg	220.00	230.00	230.00	bez promene	prosečna

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	15.00	18.00	17.00	bez promene	prosečna

MALOPRODAJA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	16.00	19.00	18.00	bez promene	prosečna
2	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	18.00	22.00	20.00	bez promene	prosečna
3	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	65.00	80.00	70.00	bez promene	prosečna
4	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	16.00	18.00	17.00	bez promene	dobra
5	Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	30.00	45.00	35.00	bez promene	slaba

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	15.00	18.00	16.00	bez promene	dobra
2	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25kg	Domaće	kg	16.00	20.00	18.00	bez promene	dobra
3	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	19.00	22.00	20.00	bez promene	slaba
4	Sojino zrno	džak 50kg	Domaće	kg	40.00	60.00	50.00	bez promene	dobra
5	Stočni ječam	džak 50kg	Domaće	kg	20.00	24.00	22.00	bez promene	slaba
6	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	15.00	18.00	16.00	bez promene	dobra

SILOS Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	14.00	17.00	15.00	bez promene	prosečna

CENE ŽIVE STOKE

Mesto prikupljanja cena: Loznica - stočna pijaca

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
				min	max	dom		
1	Jagnjad	sve težine	sve rase	260.00	320.00	300.00	bez promene	16-20
2	Jarad	sve težine	sve rase	210.00	240.00	230.00	bez promene	6-10
3	Koze	sve težine	sve rase	140.00	160.00	150.00	bez promene	0-5
4	Krmače za klanje	>130kg	sve rase	110.00	130.00	120.00	bez promene	0-5
5	Ovca	sve težine	sve rase	130.00	170.00	150.00	bez promene	11-15
6	Prasad	16-25kg	sve rase	280.00	320.00	300.00	bez promene	51-80
7	Prasad	<=15kg	sve rase	290.00	320.00	300.00	bez promene	31-50
8	Tovljenici	80-120kg	sve rase	140.00	180.00	160.00	bez promene	6-10

IZVEŠTAJ O CENAMA ŽIVE I ZAKLANE STOKE U KLANICAMA

Mesto prikupljanja cena: Beograd klanica

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
				min	max	dom		
1	Bikovi	>500kg	HF	215.00	220.00	220.00	bez promene	prosečna
2	Bikovi	>500kg	SM	230.00	250.00	240.00	bez promene	prosečna
3	Tovljenici	80-120kg	sve rase	180.00	187.00	187.00	rast	prosečna

MALI OGLASI

POLJOPRIVREDNA MEHANIZACIJA

• Prodajem dvoredni kombajn Berko. Kupljen nov 2009. U odličnom stanju. Tel: 064/106-91-63.

• Fiat 566 DV duplak 4x4 (56 KS). Tel: Traktor je tek uvezen u odličnom je stanju marke fiat - 566 dv sa kabinom (56ks), ima automatsku kuku, tegove, servo i drugu opremu. Tel: 065/513-400.

• Prodajem kombajn Deutz Fahr 3570. Tel: 063/836-18-59.

• Prodajem traktore imt 560 4000e imt 558 3800 i deutz 135 ks 6500e i silo kombajn marke deutz1200e. Tel: 063/126-67-54.

• Fiat OM513R. Traktor u ekstra stanju sve funkcije, gume dobre. Tel: 066/943-32-84.

• Torpedo RX 170. Traktor u dobrom stanju. Može zamena za manji traktor. Tel: 063/776-78-28.

• Na prodaju zmajevi kombajni 141 i dva 142 sa kukuruznim uređajem i sečkom i hederom sa uređajem za suncokret, zmajev berac 223, krunjač sa elevatorom za klip i elevatorom za čokove (pogon elektro motor i kardan), Lifamov elevator za kukuruz i slamu dužine 9m, kumušaljka za kukuruz 12 valjaka (pogon elektro motor). Tel: 064/132-98-60.

• Zmaj 142 1990.god. 77kW. U dobrom stanju, nova sita, novi vetar komplet, sabirna nova, nova lađa, jedna guma velika nova, druga dobra. Kombajn ima secku, žitni adapter. Ima i kukuruzni adapter, ali je sa njim drugačija cena. Tel: 060/322-04-05.

• Motokultivator, freza u odličnom stanju benzinac mali potrošač jako malo radio. Briksov motor nemačke proizvodnje, tri konjske snage. Tel: 064/200-41-00.

• Massey Ferguson. Traktor u odličnom stanju, bez oštećenja, registrovan. Motor s44. Tel: 063/418-220.

• Motokultivator "Garlatt", 3KS, sa brigovim motorom u kompletu - sa svim priključcima, zahvata 95cm, pogon napred nazad, benzinac mali potrošač, u korisno dobrom stanju. Tel: 064/218-74-00.

• Torpedo 48, traktor je u odličnom stanju, registrovan. Tel: 063/711-29-99.

• IMT 539, 2010 godina fabričko stanje. Tel: 069/161-77-38.

• Motokultivator, freza u odličnom stanju benzinac mali potrošač jako malo radio. Briksov motor nemačke proizvodnje, tri konjske snage. Tel: 064/200-41-00.

• Ursus C335, registrovan. Tel: 022/488-662.

• IMT 539, 2010 godina fabričko stanje. Tel: 069/161-77-38.

• Prodajem traktor IMT 539 sa kabinom godina proizvodnje 1997 prvi vlasnik. Tel: 063/80-35-783.

• Prodajem traktor IMT577 uz priključne masine, 1983 godiste -5 brzina, hidraulični volan. u voznom stanju. Cena traktora 4000 eura. Tel: 069/162-52-45.

OPREMA

• Prodajem frezu Honda sa svim priključcima. Tel: 065/2666-420.

• Prodajem dvobrazni plug IMT-701. 14 coli. Tel: 064/155-98-38.

• Prikolica Wegler FK57-kiperka. Prikolica ima papire. Po registraciji nosivosti je 5700 kg. Kipuje na levu i desnu stranu. Ima crevo za kipovanje kao i mogućnost ručnog kipovanja. Posедуje originalne držače. kabel za signalizaciju. Drveni pod. Gume su u odličnom stanju. Tel: 064/155-98-38.

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "BILANS VM"

Trg Vojvođanskih brigada BB Sremska Mitrovica, Tel: 064/06-06-450

• Prodajem cisternu osočaru 2400 litara Majejica nosila samo vodu i čičak valjak za drobljenje busa i veću količinu rakije. Tel: 064/18-75-660.

• Prodajem plug špartač za kukuruz, vinograd i dve drljače za konjsku zapregu ili Etno kuću. Tel: 064/035-11-25.

• Prodajem IMT dvobrazni plug. Tel: 066/312-736.

• Prikolica 5 tona kiper u dobrom stanju. Tel: 064/374-01-77.

• Silo kombajn Sip u odličnom stanju, malo korišćen. Tel: 063/544-390.

• Prodajem IMT četvororedni špartač za kukuruz sa novim kutijama za đubrivo. U odličnom stanju. Tel: 066/312-736.

• Setvospremač marke Panonija 3m širine sa 30 kom velikih s opruga većinom su sve nove i pačijim nogama samooštrečim iz radionice Huđik Temeerin ima dva rotora ubačeni novi ležajevi znači setvospremač u ekstra stanju. Tel: 061/200-32-17.

• Prikolica za prevoz stoke. Dimenzije dužina 2.2 metra, širina 1.3 metra, dubina 1 metar. Kombinacija drvo-metal. Cena 350 EUR, cena nije fixna. Tel: 022/458-050.

Prodajem John Deere kombajn 1075 H4; širina hedera 4,9 metara, bunker 5 tona, 5 slamotresa, hidropogon, sečka, klima. Cena: dogovor. Tel: 064/700-58-75

• Traktorska prikolica, nosivost do tri tone. Tel: 063/714-98-59.

• Setvospremač marke Panonija 3m širine sa 30 kom velikih s opruga većinom su sve nove i pačijim nogama samooštrečim iz radionice Huđik Temeerin ima dva rotora ubačeni novi ležajevi znači setvospremač u ekstra stanju. Tel.: 061/200-3217.

• Prodajem imt dvobrazni plug. Tel: 066/312-736.

• Nova, nekorišćena drljača 2016 god, menjam za traktor 70-100 konja. Hidraulička. Tel: 065/250-66-25.

• Poljomehanizacija- pocinkovani silosi, elevatori 10-60 tona- CAS, roto i vibro selektor. Tel: 062/848-81-08.

Prodajem krunjač ručni, tučani. Tel: 022/685-081, 064/4615-799

• Pneumatska sejalice olt 48 setvenih jedinica u solindnom stanju. Tel: 065/521-05-22.

• Prodajem dva ručno rađena inkubatora kapaciteta 60 i 120 jaja, vrlo povoqno. Tel:064/214-64-59.

• Silo čelije 45t, vaga, pakerica 5-50 kg na prodaju. Tel:063/200-483

• Prikolica Zmaj na prodaju. Tel: 063/200-483.

• Prodajem polovne delove sa traktora IMT533 star 9 godina i dvoredni Olto špartač za kukuruz. Tel: 022/312-314 i 062/112-70-90.

• Prodajem tifon fi 110dužina creva 300m. Tel: 063/212-399.

• Prodajem polovne delove IMT 539 star osam godina i dvoredni Olto špartač kukuruza. Tel: 062/112-70-90.

• Prodajem traktorsku frezu IMT. Tel: 064/161-55-09.

• Prodajem sejalicu za kukuruz Bekericu četiri reda potpuno ispravna. Cena 1.000 evra. Tel:060/670-36-60.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu marke Pobeda, nosivosti 5 tona. Perica. Tel: 064/289-77-84.

• Prodajem presu Welger 71 u dobrom stanju. Tel: 064/516-97-10.

• Mini solarna sušara za voće povrće, lekovito bilje malog kapaciteta. Sušara koristi sunčevu energiju akumulira je i utiskuje ventilatorima, koji se mogu pokretati adapterom od 12v ili solarnim panelom. Tel: 061/114-11-97.

• Prikolica potpuno ispravna 5.5t nosivost metalne stranice i patos nigde nije trula ima rinfuzu sa leve strane i isput na patosu tubeles gume. Tel: 065/517-92-95.

• Prodajem traktor Ursus 355C i dvobrazni plug. Veoma povoljno. Tel: 064/976-01-93.

• Špartač ima nove raonike, nove motike, ispravan. Tel: 064/224-61-03.

• Prodajem jednoosovinku prikolicu tehnostroj 4 tone, bunker, stanje besprekorno, gume 8,25-15. Tel: 069/668-206.

• Traktorska prikolica. Nosivost prikolice do 3 tone. Tel: 063/714-98-59.

• Prodajem dve prskalice za traktor "Metalna RAU" od 350 litara. Tel: 06-4/539-53-12.

• Odžački rasturivač za đubrivo, rasturivač je u odličnom stanju, kupljen nov 2006 godine, nosivosti 1500 kg. Tel: 069/147-12-65.

• Freza- oumpa- agregat. Tel: 022/6-64-937.

• Prikolica potpuno ispravna 5.5t nosivost metalne stranice i patos nigde nije trula ima rinfuzu sa leve strane i isput na patosu tubeles gume. Tel: 065/517-92-95.

• Rotori za drljaču u dobrom stanju, možda 2-3 ležaja zamenuti. Kupljeni zbog nadogradnje i tako ostali. Tel: 064/249-17-02.

• Pneumatska sejalice olt 48 setvenih jedinica u solindnom stanju. Tel: 065/521-05-22.

• Na prodaju, po promotivnoj ceni, najprostija mini solarna sušara za voće povrće, lekovito bilje malog kapaciteta. Sušara koristi sunčevu energiju akumulira je i utiskuje ventilatorima, koji se mogu pokretati adapterom od 12v ili solarnim panelom. Tel: 061/114-11-97.

• Setvospremač marke Panonija 3m širine sa 30 kom velikih s opruga većinom su sve nove i pačijim nogama samooštrečim iz radionice Huđik Temeerin ima dva rotora ubačeni novi ležajevi Tel: 061/200-32-17.

• Prodaj berač Zmaj 222 1982. godište. Tel: 063/734-17-19.

• Trobrzani plug IMT 756. Tel:061/222-74-32.

Prodajemo univerzalni selektor za čišćenje zrna i semena svih poljoprivrednih kultura, cveća i ukrasnog bilja.

Tel: 063/8334-064 i 063/589-780

• Prodajem silažni kombajn. 2000. godište, marke PZ MH 90 S, u radnom stanju, bez dodatnih ulaganja. Tel: 064/375-80-55.

• Prodajem polovne delove sa traktora IMT533 star 9 godina i dvoredni Olto špartač za kukuruz. Tel: 022/312-314 i 062/112-70-90.

ZEMLJA, PLACEVI, KUĆE, STANOV I, LOKALI

• Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011.

• Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici 85m2 plus pomoćne prostorije, plac 9,5 ari. Tel: 064/806-08-00.

• Prodajem kuću u Karađorđevoj ulici 90m2 plac 5 ari. Tel: 063/321-255.

• Prodajem kuću sa lokalom preko puta Pokrajinskog SUP-a, ulica Palanka 128. Tel: 061/655-34-24.

• Prodajem jutro zemlje u Kuzminu pored Vrtič. Tel: 668-790.

• Prodajem zemlju u Građevinskoj zoni u Sremskoj Mitrovici preko puta "Provamina" 56 ari. Cena 4 eura po kvadratu. Tel: 069/622-453.

• Prodajem spratnu kuću 240m2 i pomoćnu zgradu, naselje Orao, moguća zamena. Tel:060/624-06-20

• Prodajem kuću sa pomoćnom zgradom u Lačarku. Tel: 022/670-495.

• Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici. Tel: 062/86-99-843.

• Prodajem novu Vilu 400m2 na 7 ari placa u Sremskoj Mitrovici, ulica Desanke Maksimovića šest stanova i potpuno zasebnim ulazima, dozvoljena nadogradnja i proširenje. Moguća kupovina na više godišnjih rata. Tel: 065/3611-638.

• Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011.

• Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici 85m2 plus pomoćne prostorije, plac 9,5 ari. Tel: 064/806-08-00.

• Prodajem u Jarku poljoprivredno zemljište potes crkvice površine 1-80-55ha=3,25 jutara, parcela br.428/4. Tel: 022/624-415 i 065/601-05-80

• Prodajem 5 jutara zemlje u Kuzminu u dva komada na putu ka Bosutu. Tel: 063/80-54-976.

• Prodajem plac (8.005 m2) sa kućom, objektima i ispuštom za koze, vinogradom, voćnjakom i livadom na Lipovači kod Šida (prilaz sa 3 strane), ili menjam za kuću u Erdeviku. Dogovor. SMS/Tel: 064/1629-737

• Prodajem kuću u Karađorđevoj ulici 90m2 plac 5 ari. Tel: 063/321-255.

• Prodajem kuću 120m2 u ulici Tarasa Ševčenka 80, cena 33.000 evra. Tel: 060/613-2706 i 613-270.

• Prodajem kuću u Staroj Pazovi od 150m2 sa pratećim objektima na placu od 18 ari. Struja, voda, telefon, plin.

• Povoljno za bavljenje poljoprivrednom i zanatskom radnjom. Tel 022/312-914 i 062/112-70-90.

• Prodajem u jednoj celini dve njive pored glavnog puta u Brestaču, uknjiženo, vlasnik 5h. cena 12.000 evra. Tel:064/430-23-16.

• Prodajem zemlju od 8 i 6 ari blizu sela pogodno za voće, vinograd ili baštu. Tel: 063/19-39-707

• Prodajem baštu površine 0,75 jutara kod Vašarišta u Šašincima 300 m od asfalta. Tel: 022/684-607 i 060/505-97-99.

• Prodajem kuću 100m2 u Rivici sa pratećim objektima na 10 ari placa. Tel: 022/21-00-369.

• Prodajem dve njive od 8 i od 6 ari blizu sela u Kraljevcimapogodne za sve vrste voća i vinograda. Tel: 063/193-97-07.

• Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011.

• Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici 85m2 plus pomoćne prostorije, plac 9,5 ari. Tel: 064/806-08-00.

• Dajem u Jarku kod Sremske Mitrovice 7,5 jutara zemlje u arendu, vlasnik. Tel: +38161-165-89-98.

• Prodajem neopremljenu kuću, spratnica, ulica Vladike Frušića 6, Mala Slavonija. Tel: 064/930-96-37

• Prodajem kuću sa pomoćnim objektima i dvorištem 10ari uži centar Mitrovice, lokacija dozvolja za gradnjupogodan za malu privredu i stanovanje. Tel: 063/7793-172 i 022/625-380

• Prodajem u Jarku poljoprivredno zemljište potes crkvice površine 1-80-55ha=3,25 jutara, parcela br.428/4. Tel: 022/624-415 i 065/601-05-80 Nikola.

• Prodajem lepo očuvanu kuću od 120m2 sa baštom od 1000 m2 u Nikincima. Tel: 063/766-43-20.

• Prodajem spratnu kuću 240m2 sa pomoćnom zgradom na placu 550m2 naselje Orao, postoji mogućnost zamene za stan ili manju kuću. Tel: 060/624-0-620.

• Prodajem vikendicu sa šljivikom u Krčedinu sa pogledom na Dunav (vikend zona). Plac 42 ara, 220 stabala šljiva 12 godina stare, asfaltni put, trofazna struja. Cena 20.000 evra. **Mob: 063/592-235**

• Prodajem jedno jutro zemlje na izlazu iz Lačarka sa leve strane ka Martincima. Tel: 064/8778-380.

• Dajem Jarku kod Sremske Mitrovice 4,5 ha obradive zemlje u komadu. Tel:061/165-89-98.

• Prodajem neizgrađeno građevinsko zemljište, oranica, Vladimira Nazora u Šidu, 26,34 ara. Tel: 063/853-25-70.

• Prodajem kuće u Šašincima, Save Zdelara 38, druga kuća Svetozara Miletića 92a, 28 ari bašte i jutro zemlje. Zainteresovani doći lično na adresu Save Zdelara 38 Šašinci.

• Prodajem dvorišni stan polunamešten 48m2 u Sremskoj Mitrovici. Čukovac 6. Tel: 627-926 i 064/400-23-96.

• Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011.

• Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici 85m2 plus pomoćne prostorije, plac 9,5 ari. Tel: 064/806-08-00.

• Prodajem plac 8,7 ari sa trošnom kućom u Sremskoj Mitrovici, Bulevar Konstantina Velikog 56. Tel: 060/062-73-74.

• Kupujem staru kuću za rušenje u širem centru grada. Tel: 064/244-17-67.

• Kupujem plac, staru kuću može zamena za novoizgrađene stanove. Tel: 062/11-90-882.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

PRETPLATITE SE!!!

Godišnja pretplata 800,00 dinara

Svakog meseca na Vašu adresu

Novine za savremenu poljoprivredu

Nazovite smesta

615-200

• U selu nadomak Šida dajemo na korišćenje kuću sa okućnicom radno sposobnom bračnom paru. Tel: 065/387-86-92.

• Prodajem pet jutara zemlje u Livadama pored asfalta 200 m od Mrgudovog salaša. Tel: 064/524-71-85.

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

• Prodajem humus extra kvaliteta za cvece, baste i vrtove. Cena 5l-30din, 10l-65din, 20l-130din, 80l-350din. Tel: 064/983-01-39.

• Prodajem baliranu slamu male bale. Tel: 064/037-61-04.

• Prodajem na veliko zelenu salatu - vrhunski kvalitet. Tel: 064/301-30-82.

• Prodajem očišćene lešnike prve klase na manje količine, do 100kg. Tel: 063/204-089.

• Prodajem 44 džaka kukuruza oko 22,23 metra cena 30000. Tel: 063/821-58-53.

• Prodajem baliranu lucerku nije kislja, smeštena pod krovom. Tel: 064/115-30-92.

• Na prodaju domaći zeleni pasulj. Tel: 066/942-86-18.

• Lucerka 1000 bala 1. klase. Svo lišće. Tel: 065/540-30-06.

• Prodajem pasulj žuti. Prebran ručno. Pakovan u vrećice po 10 kilograma. Tel: 064/210-62-11.

• Prodajem baliranu detelinu. Tel: 064/870-94-55.

• Prodajem detelinu 1500 bala. Cena je po dogovoru. Tel: 022/506-326.

• Prodajem rol bale lucerke težine oko 200kg, prve klase, extra kvaliteta. Cena 4.000-5.000 din. Tel: 061/202-66-53.

• Prodajem soju sorta Sava do 30 metara. Tel: 064/16-78-066.

• Prodajem jabuke svih vrsta, na veliko i malo. Tel: 063/139-19-75.

• Prodajem semenke bundeve Golice, oko 15 kg. Tel: 063/751-85-27.

• Prodajem očišćen lešnik - 800,00 din/kg i trogodišnje sadnice lešnika - 200 din/kom. Tel: 064/261-75-20.

• Domaći tovnji pilići hranjeni smesom žitarica, bez ikakvih koncentarata i ostalih kancerogenih sastojaka. Meso je vrhunskog kvaliteta, u šta se možete uveriti i sami. Pilići se hrane puna 2 meseca, i teški su oko 3.5kg, pilići se prodaju očišćeni. Tel: 063/188-70-23.

• Prodajem baliranu detelinu. Tel: 064/870-94-55.

• Kukuruz veštači sušen, izuzetan kvalitet sa jako malo loma, sušenje na niskim temperaturama. Tel: 064/840-63-51

• Prodajem kozije mleko sir i surutku. Tel: 022/661-312.

• Prodajem rakiju šljivovicu. Tel: 022/661-312.

USLUGE, POSLOVI

• Sredovečna zaposlena žena primila bi samicu ili učenicu na stan. Tel: 064/581-47-67.

• Dajem privatne časove opšteg konverzionog engleskog jezika, dolazim lično na kućnu adresu, a može i poreko skajpa. Tel: 065/532-90-57.

• Uslužno krećenje i gletovanje popust za penzionere 30%. Tel: 061/145-66-52.

• Tražim ozbiljnu ženu bez obaveza za dnevno čuvanje starije osobe obolele od alchajmera. Tel: 064/303-84-30 i 022/625-269

• Penzionerka bi kuvala i čuvala baku, u periodu po dogovoru, nije obavezno stanovanje, vikend slobodan. Tel: 066/911-71-58

• Servisiram i popravljam frižidere, zamrzivače i veš mašinde. Tel: 064/128-10-72.

• Slikam portrete u svim tehnikama (olovka, pastel, ulje) prodajem slike (ulja na platnu, akvareli i druge tehnike). Tel: 062/971-37-52.

DOMAĆE ŽIVOTINJE

• Prodajem alpske koze i jariće. U pitanju su tri koze i pet jarića. Cena po dogovoru. Tel: 064/315-81-45.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

• Sa "Sremskom poljoprivredom" na sremskim poljima, farmama i vašim gazdinstvima

• „Sremska poljoprivreda“ svakog drugog petka na kioscima i u pretplati na vašu adresu

• Kako da unapredite sopstveni agrobiznis – kako do boljih prinosa na vašim poljima, kako do profitabilnog uzgoja na vašim farmama...

• Dragoceni saveti eminentnih stručnjaka, samo u vašoj „Sremskoj poljoprivredi“

SREMSKA POLJOPRIVREDA

MARKETING
Tel/fax 022/610-496

Mob:063/8526-021

E-mail:poljoprivreda@sremskenovine.co.rs

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "KURIR-2"

Trg Vojvođanskih brigada BB Sremska Mitrovica, Tel: 063/404-950

• Prodajem jariće alpina rase. Tel: 064/477-08-47.

• Prodajem kobulu staru 2.5 godine. Tel: 064/481-62-53.

• Na prodaju ill de france ovan, star 5 godina, bez papira. Može zamena za dve ovce. Tel: 062/931-19-71.

• Prodajem krmačicu mangulicu prvopraslinju i nerasta mangulana mladog teškog 100 kilograma. Tel: 064/239-46-62.

• Na prodaju 4 mužjaka pauna starih 2 godine. Tel:

• Pet visokosteonih junica, crni holštajn, umatičena grla. Tel: 064/585-39-76.

• Pet visokosteonih junica, crni holštajn, umatičena grla. Tel: 064/585-39-76.

• Prodajem jariće alpina rase. Tel: 064/477-08-47.

• Prodajem junicu 11 meseci staru. Tel: 064/337-78-79.

• Na prodaju patuljaste kokinkine, dva petla (crni i crveni), tri crne koke, jedna graoraste, jedna bela i jedna plava. Tel: 062/231-338.

• Pazinke čurke hranjeni smešom žitarica, bez ikakvih koncentarata i ostalih kancerogenih sastojaka. Čurke se hrane negde oko 5 meseci, teške su oko 11kg. Tel: 063/188-70-23.

• Prodajem konje, fijaker i špediter. Haflinger kobila 6 god. i posavac konj 6 god. odrasli zajedno mirni konji i veoma poslušni bili za upotrebu samo za paradu. Tel: 062/510-291.

• Na prodaju pastuv starosti 4.godine. Izuzetno dobar konj, poslušan, teran je u zaprezi i naučen za jahanje. Mogu deca da mu prilaze, miroljubiv je. Moguća svaka proba. Zamena samo za omicu do 2.5 godine. Tel: 063/780-82-40.

• Prodajem žensko tele. Tel: 022/580-127.

• **DULEX TIM doo vršimo otkup svinja u klasi ovaca, junadi i teladi – najpovoljnije cene. Informacije telefonom: 069/773-784.**

PLASTENICI, STAKLENICI

• Prodajem pocinkovani platenik 30x5m. Tel: 066/312-736.

• Na prodaju 3 platenika (metalna konstrukcija). Dimenzije 28*8*3,5m. Ukupna površina zemljišta pod platenikom 224 m2. Najlon izraelski 3 godine star. Kupljen u Zelenom Hitu. Cena: Pojedinačno 1800 eura, za sva 3, 5000 eura. Može manja korekcija cene za 3 platenika. 2 platenika (metalna konstrukcija) (Tuneli) Dimenzije 30*5,5*2. Cena 800 eura za obe konstrukcije, 500 eura pojedinačno. Uz platenike ide sistem orosavanja i zalivanja (kap po kap). Tel: 062/682-479.

PČELARSTVO

• Prodajem 18 pčelinjih društava na po 10 LR ramova i 5 pčelinjih društava na po 2 Fararova nastavka. Pčele se mogu videti i pregledati. U odličnom su stanju i biće potpuno spremne za bagremovu pašu. Tel: 022/673-447.

• AZ grom košnice. Prodajem 7 kom. AZ grom kosnica 11 ramova nove neofarbane. 65e kom. Tel: 065/636-54-72.

KUĆNI LJUBIMCI

• Na prodaju čistokrvni hajkom kunići svih uzrasta od mesec dana pa do odraslih mužjaka i ženki za priplod. Tel: 063/564-166.

• Na prodaju prošlogodišnje kokinkine. Tel: 061/215-45-94.

• Leghorn. Petao i 4 koke. Tel: 064/128-10-72.

• Hajkom i panon beli kunići, starosti mesec dana, cena je po mesecu starosti. Tel: 064/128-10-72 i 061/623-90-24.

MOTORNA VOZILA

• Prodajem FOLKSVAGEN transporter T-5 godina proizvodnje 2006. dizel, očuvan. Tel: 063/115-88-26.

• Prodajem dva kombija Turbo dizel proizvodnja 2010 i 2012-to godište. Tel: 064/642-62-66.

• Prodajem nove i polovne delove za Škodu 105 i 120, gume Barum sa felnama kuku za autoprikolicu i radio za kola. Tel: 064/035-11-25.

• Prodajem skuter 2006, 50 kubika i čamac 5,5m sa pentom Tomos4,8. Tel: 063/50-94-94.

• Prodajem jugo u voznom stanju registrovan do avgusta. Tel: 626-826.

• Kupujem automobile ispravne, neispravne havarisane do 2.000 evra. Tel: 069/133-21-32.

RAZNO

• Prodajem kalifornijske gliste i humus. Povoljno. Tel: 063/591-305.

• Prodajem cisterne od poliestera po 1500l, salamorezniceviše komada, vage marka Bizerba, kasapult više komada, potrošačka kolica za samoposluge, plusne rashladne komore, magacinske montažne rafove-palice 3h80, polovne palete. Tel: 063/225-506.

• Prodajem vilerove goblene četiri godišnja doba. Tel: 065/998-54-09.

• Kazan za rakiju. Odličan kazan, i prevrtač i mešač, kazan je od 100l na kolicima privrščćen. Može i bez kolica, Tel: 063/404-079.

• Prodajem kvalitetne jednogodišnje sadnice sibirskog limuna. Sibirski limun podnosi -30 stepeni, brzo raste i u četvrtj godini cveta a u pun rod ulazi pose 4 godine i tad daje preko 30kg ploda po stablu. Tel: 061/610-14-80.

• Na prodaju komplet sušara sa prohromskim lesama, dimenzije 915 x 1830. Tel: 063/572-209.

• Plug, špartač i drljača stari preko 70 godina. Tel: 063/425-797.

• Krunjač kukuruza ručni restaruiran i funkcionalan u odličnom stanju. Tel: 022/313-339.

• Prodajem kazan za rakiju 180 litara sa mešačem ložište skoro novo. Tel: 063/816-47-50.

OSIGURAJTE VAŠE USEVE I PLODOVE u kompaniji sa tradicijom dugom 200 godina! Tel: 064/4615-799

• Kupujem razne elektromotore, ručni i električni alat, raznu građevinsku i poljo opremu, tanjirače, prekrupače, krunjače, šrafštuke, vintu, poljoprivrednu, etno i drugu antikuu, butan boce i prodaja aluminijumske lamperije i limova za pokrivanje. Tel: 061/11-38-356.

• Prodajem rashladnu virinu Frigo Žika 1,5m ekstra stanje. Tel: 064/21-56-873.

• Prodajem inventar – opremu sve što je potrebno za samoposlugu i cisternu za prehrambenu industriju 1500 litara. Tel: 064/642-62-66.

• Komplet oprema za trgovinsku radnju ili samoposlugu. Tel: 063/225-306.

• Prodajem šivaću mašinu Višnja sa vitrinom. Tel: 061/562-44-05.

• Prodajem parket jasen 600h70 i hrast 500h62. Tel: 065/81-50-865.

• Prodajem kauč i dve fotelje očuvano i veš mašinu. Tel: 064/475-73-91.

• Guma 7.50 – 18. Prednja guma za traktor. Tel: 063/882-51-04.

• Kupujem razne elektromotore, ručni i električni alat, raznu građevinsku i poljo opremu, tanjirače, prekrupače, krunjače, šrafštuke, vintu, poljoprivrednu, etno i drugu antikuu, butan boce i prodaja aluminijumske lamperije i limova za pokrivanje. Tel: 061/11-38-356

• Krunjač kukuruza rucni restaruiran i funkcionalan u odličnom stanju. Tel: 065/404-89-50.

• Prodajem kazan za rakiju 180 litara sa mešačem ložište skoro novo. Tel: 063/816-47-50.

• Na prodaju krunjač prekrupač Odžaci u jako dobrom stanju. Tel: 064/573-04-47.

• Prodajem sadnice lipe za pčelarerane i pozne kalemljene limunove, mandarine. Tel: 624-407 i 063/865-75-28.

• Prodajem krunjač, prekrupač Odžaci, vagu Libela Celje, meri 300 kg u odličnom stanju, poljoprivrednu etno i drugu antikuu za salaše i etno kuće. Tel: 063/19-39-707.

• Podajem hladnjaču za mleko od 13 -1600 litar, prikolicu Dojčfar sa 23 noža i sejačicu za žito od 2,5 metra. Tel: 00385-915-105-461.

• Prodajem pumpu za navodnjavanje Vilader dizler u delovima. Tel: 060/584-01-83.

• Prodajem krunjač prekrupač, Poljostroj Odžaci i vagu Libela Celje 300 kg. Tel: 063/193-97-07.

• Prodajem presu Kveč, Kolečke, plug, drljaču, branu sve za Salaše i Etno kuće. Tel:063/193-97-07.

• Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta, seče se posle tri godine. Gojko. Tel: 063/109-88-99.

• Prodajem Euro kuku za Astru G. Tel: 060/661-21-81.

• Prodajem original Teleoptikove obtomere bubnja za kombajne i pinjone, novo, garancija godinu dana, cena bubnja 2900 din a pinjona 2200 din, Tel: 063/813-5278.

• Prodajem kavez za koke nosilje tacnaš, automatske pojillice, cena 240 evra. Tel: 063/771-68-64.

• Prodajem dve drvene kace za kominu (šljivu) jedno od 1200l i jedno od 1300l. Takođe prodajem pet hrastovih i jedno dudovo bure ukupne zapremine 1500 litara. Tel: 064/496-31-40.

• Prodajem mekano drvo. Tel: 064/382-85-34

• Biljne kapi divljev krastavca Ecballium elaterium, pomoćno sredstvo za čišćenje sinusa. Tel: 061/2891156

• Prodajem krunjač veliki Čakovec, 20 tona na kardana sa elevatorom za šepurike. Sve u radnom stanju, cena po dogovoru. Tel: 064/27-71-305-

• Prodajem frižider na butan, prekrupač o uređaj za kontrolu svetla. Tel: 631-320-

• Prodajem 500kg plavog kamena Zorka Šabac kristal, cena 330 dinara/kg za povrtiare i vinogradare. Za Poljoapoteke popust 10 posto na celu količinu. Tel: 063/611-257 i 015/77-41-586 Ljuban.

• Prodajem kalolifer u funkciji napon 3h380v, 50HZ, snaga 6KW, ventilator 220v/50HZ, 38W. Tel: 022/623-823 I 065/602-10-35

• Prodajem tuje za živu ogradu. Tel: 022/557-630 i 063/70-34-454.

• Kupujem klavirne harmonike, LCD-LED televizore, klasične tv, ispravne – neispravne. Dolazim! Tel: 021/421-516.

• Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta. Seče se posle tri godine. Gojko. Tel: 063/109-88-99.

LIČNI OGLASI

• Tražim ozbiljnu ženu bez baveza za stanovanje bez nadoknade. Tel: 022/670-084.

• Situiran gospodin traži gospođu od 35-50 godina radi druženja ili eventualnog braka. Tel: 621-971.

• Penzioner bez obaveza 58 godina antialkoholičar, materijalno i stambeno obezbeđen traži ženu radi braka do 60 godina. Tel: 065/455-10-98.

• Tražim ozbiljnu devojku radi druženja i braka, prvo SMS. Tel: +38163/893-32-08.

• Udruženje „Moja sreća“ iz Gornjeg Milanovca može da upriliči da se devojke iz Rusije udaju u Srbiju. Zainteresovani javite se na 065/552-43-11.

• Muškarac 49 godina sam, bez roditelja traži ženu od 33-40 godina radi braka i porodice. Tel: 064/36-55-896

• Fakultetski obrazovan muškarac, situiran sa imanjem, nepušač iz Sremske Mitrovice, traži ženu koja može da ima porodicu. Tel: 064/542-12-77.

• Tražim ozbiljnu ženu za brak od 25 do 40 godina. Pekar. Tel: 064/41-386-43

• Tražim ženu za pomoć u kući ili za udaju do 70 godina. Tel: 064/55-19-159.

• Tražim ženu za ženidbu koja može da ima porodicu. Tel: 022/618-031, 064/504-03-02 i 064/542-12-77.

SREMSKE PORTAL

www.sremskenovine.rs

SREMSKA MITROVICA • PRIČA SA SALAŠA NA VOGANJSKOM PUTU

Olga - neobična žena sa salaša

Iako na porodičnom imanju obavlja sve takozvane „ženske poslove“, Olga Olear - Rajić nije tipična žena sa salaša. Ona stiže na probe sa pevačkom grupom „Rusinski zvuci“ sa kojima je učestvovala na mnogim priredbama i takmičenjima, a u pauzi dok brine o velikom salašu na Voganjskom putu, piše pesme za svoju dušu

Mitrovčanka Olga Olear - Rajić po mnogo čemu je neobična osoba. U mladosti je bila cenjena estradna umetnica, pobednica muzičkih takmičenja ovih prostora, pevala je sa zvučnim imenima tadašnje narodne muzike i preko pesme je obišla sve veće gradove stare Jugoslavije ali i mnoge prestonice u Evropi. Olga je i pesnikinja čije stihove su ranijih godina objavljivala „Sremske novine“ i fabrički listovi koji su izlazili pri ovoj novinskoj kući. Ona i sada ponekad piše stihove, ali kako voli da kaže - za svoju dušu.

Olga je neobična i po tome što se rodila prestupne godine - 29. februara, zato rođendan ima svake četvrtne godine i sada kada „gazi“ ozbiljne godine kaže da je maloletna, jer je proslavila svoj zvanični 16 rođendan! Sve to, uz činjenicu da ova mitrovačka gospodja sada živi na salašu, razlozi su što smo kod Olge Olear Rajić bili u poseti na salašu na Voganjskom putu broj 77 u Sremskoj Mitrovici.

I selo, i grad

- Kada smo lane slavili moj 16. rođendan bilo je 70 ljudi. Slavili smo u Parohijskom domu mitrovačke Grkokatolične crkve - pevalo se i igralo - seća se Olga i hvali se kako je i sada maloletna, ali zrela dama koja je svetla pozornice i nota ostavila pre tri i po decenije, ali uvek voli da zapeva. Radi to u posebnom društvu, kad se nešto slavi, a najčešće pevačkom grupom „Rusinski zvuci“ gde peva - muški glas. Ali, krenimo redom.

Salaš supružnika Bore Rajića i Olge Olear Rajić „smestio“ se na obodu grada, na pola puta do nekadašnjeg bazena „Oaza“. Na takvim mestima, ni blizu ni suviše daleko od naseljenih mesta obično se nalaze salaši u Sremu i Vojvodini. Okolo njih su plodna uređena polja, šarenilo boja, cvetovi voća u proleće i čist vazduh. Takav ugođaj dočekao je i nas na ovom salašu na izlazu iz Sremske Mitrovice.

Na Voganjskom putu, istina, ima niz salaša i kuća sa okućnicom u kojima se živi, neki salaši nečemu služe, a porodica Rajić je svoj salaš namenila isključivo za poljoprivredu. Tako je godinama, da ne kažemo decenijama. Ranijih godina tu su gajili goveda, poslednjih godina su držali tovne svinje i to naveliko, ali su jedna saobraćajna nesreća i njene posledice za gazdu salaša Bora bile kobne, jer je zadobio ozbiljne povrede od kojih se još leči, priča Olga. Zato su sada njihovi obori,

Olga Olear Rajić

izgradjeni po svim pravilima savremene proizvodnje na ovom salašu - prazni, dodaje domaćica poljoprivrednog gazdinstva Rajić.

- Poljoprivredom se bavi moj suprug, on je o svemu vodio brigu doskora, sve do pomenute nesreće. Ja sam imala i imam posla na salašu oko kuvanja, kućnih poslova, po dvorištu. Sada nemamo ni mnogo živine, ali imam koliko nam treba kokoški i - morki. Obilazim supruga na klinici na kojoj se leči u Beogradu, brinem o kuvanju hrane radnicima koji pripremaju njive za setvu ili seju kako bi sve na vreme na poljima bilo završeno - pričala nam je kada smo je posetili u drugoj polovini marta.

Najlepši period života

Razgovor ne može bez podsećanja, pa ni ovaj. Olga je u mladosti bila poznata pevačica u Sremu i širem području, pevala je u domovima armije u Sremskoj Mitrovici, Novom Sadu, Beogradu, Rumi, obišla je Evropu zahvaljujući svojoj muzikalnosti i svom pevanju. U Beogradu je, priča nam, pevala u KUD-u „Đoka Pavlović“, koji je pripadao tada Jugoslovenskim poštama. Zahvaljujući festivalu „Prvi glas Vojvodine“ otvorila su joj se vrata estrade još 1972. godine. Pevala je kasnije i u Plovidivu i u Sofiji što je tada bio pojam i za mnogo poznatije pevače. Preko pesme imala priliku da obidje Nemačku, Francusku i druge zemlje, kao i sve velike gradove bivše Jugoslavije.

- Najlepši period života mi je bio kada sam pevala, posebno u Domu armije. I oblačila sam se u tom

Morka simbol salaša

Traktori

stil, specifičnom stilu. Nije to bila neka uniforma već nešto slično tome. Bilo je to odeća tamno zelene, svetlo zelene boje ili večernje haljine. To su bila moja najlepša odeća - seća se Olga.

Ljubav sve pokreće

Pitamo je Olgu kako je ona, kao umetnička duša, prihvatila veliku promenu u životu jer je postala domaćica. Ona odgovara da je sve bilo lako jer je u pitanju ljubav, a zbog ljubavi se sve pokreće.

Njen Bora, priča dalje o svom životu, ima svoje zemlje dosta, a uzima dosta njiva i u arendu. Svojevremeno je sagradio ovo moderno tovište sa svim pratećim objektima i skladištima. Za nelke od njih pojednci nisu ni čuli da postoje. Na salašu je više ogromnih zgrada od šupa do objekata zatvorenog tipa. U jednoj takvoj je tovište za 100 do 200 komada svinja, u kojem su posebni obori, a sve se radi se za - na dugme. Hranu i vodu dobijaju preko cevi, a čišćenje je po svim evropskim propisima. Tu je zatvorena prostorija - skladište gde je smešteno nekoliko traktora različite jačine, a u drugom nekoliko prikolica razne nosivosti, pod jednom nastrešnom su kombajn i berač za soju, kukuruz, ali i drljače, tanjirače. Posebno mesto ima prostor za sušenje ubranog roda koji se na salašu doradjivao i preradjivao za stočnu hranu. Sve to nam je ispričala domaćica vodeći nas kroz sada prazne prostorije i objekte kao po nekom specifičnom muzeju.

- Moj Bora je školovan seljak, on je mašinski tehničar koji se nikada tim poslom nije bavio pa nema ni dana staža od mašinstva. Živim od poljoprivrede, u mladosti to je bilo od tova goveda, a poslednjih godina od tova svinja. Zato je sagradio to savremeno tovište po evropskim standardima, ali je sa poslom morao da prekine kada je doživeo saobraćajnu nesreću od koje se još uvek leči - nastavlja Olga.

Na salašu nije dosadno

Život na salašu gradskoj ženi Olgi nije nimalo dosadan. Iako ima stan u Parobrodskoj ulici u Srem-

skoj Mitrovici, ona je sve vreme na salašu a u grad povremeno ode i to kad mora da nešto uradi. Nikada nije sama, veli, nikada joj nije dosadno jer uvek ima nekog u poseti - komšiluk, nekog od rodjaka ili prijatelja. A ima i dnevnih obaveza, jer salaš je - salaš.

- Kuvam radnicima koji su na njivama u sezoni prolećnih poslova. Kad sam slobodna, idem u posetu komšinicama ili dočekujem moje goste. Dolaze komšije, rođjaci, a najčešće dolazi moj brat. Moj posao je bio orezivanje voća i sejanje bašte, ali sada nemam baštu iz opravdanog razloga. Dok sam je obradjivala, imala sam samo štetu. Bašta nam je bila sa one strane imanja, iza zgrada. Ja posadim povrće, bavim se njim dok ne rodi, a događalo se često da ga drugi obru pa trud bude uzalud. To je razlog što sad nemam baštu, ali ne znači da je neću imati - priča dalje Olga.

U oborima salaša Rajić bilo je nekada po 200 tovljenika, držao je gazda i mangulice, ali je odustao jer da bi, objašnjava Olga Olear Rajić, meso mangulice sazrelo za klanje treba ih toвити dve godine.

Ovi dani su za Olgu i njenog supruga vanredne okolnosti, jer toliko puta pominjana nesreća, razlog je što su se morali da oslobode svinja iz obora. Iako ne pripremaju hranu za stoku, jer je nema, sve mašine su tu za sutra, kad zatrebaju. Olga hrani kokoške i morke. Ima ih koliko jednoj porodici treba a one su, kaže, simbol salaša. Ima tu raznog voća, vinove loze, posadjena je aronija jer je sve to dobro za zdravlje. U određenim godinama života čoveku je zdravlje ipak najvažnije. Kako kaže, sve u životu ima neke čari, samo ih treba pronaći.

S. Đaković
M. Mileusnić

Zgrada tovišta

Kombajni